

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

Obchodná fakulta

Evidenčné číslo: 102003/I/2021/36097107977005572

**IMPLEMENTÁCIA CORPORATE COMPLIANCE
V ZAHRANIČNOOBCHODNEJ FIRME**

Inžinierska práca

2021

Bc. Evelyn Póczová

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

Obchodná fakulta

**IMPLEMENTÁCIA CORPORATE COMPLIANCE
V ZAHRANIČNOOBCHODNEJ FIRME**

Inžinierska práca

Študijný program: manažment medzinárodného obchodu

Študijný odbor: ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: katedra medzinárodného obchodu

Vedúci záverečnej práce: Ing. Dušan Steinhauser, PhD.

Bratislava, 2021

Bc. Evelyn Póczová

Čestné vyhlásenie

**Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracovala samostatne
a že som uviedla všetku použitú literatúru.**

Dátum: 13.04.2021

.....

Evelyn Póczová

POĎAKOVANIE

Ďakujem vedúcemu mojej záverečnej práce, Ing. Dušanovi Steinhauserovi PhD. za užitočné pripomienky, ochotu a usmernenie pri písaní diplomovej práce v tomto zvláštnom období.

Ďakujem mojej rodine za neustálu morálnu podporu počas celého môjho štúdia.

ABSTRAKT

PÓCZOVÁ, Evelyn: Implementácia corporate compliance v zahraničnoobchodnej firme. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Obchodná fakulta, katedra medzinárodného obchodu. – Vedúci záverečnej práce Ing. Dušan Steinhauser PhD. – Bratislava: OF EU, 2021, počet strán 84.

Hlavným cieľom diplomovej práce je na základe analýzy poskytnúť prehľad o corporate compliance v medzinárodnom kontexte a identifikovať vzťah medzi indikátorom korupcie a jednotlivými indikátormi kvality vládnutia na základe Worldwide Governance Indicators v krajinách EÚ. Práca je rozdelená do troch kapitol. Obsahuje dvadsaťdeväť tabuliek a pätnásť schém. Prvá kapitola je venovaná súčasnému stavu riešenej problematiky doma a v zahraničí. Druhá kapitola sa zberá cieľom práce, čiastkovými cieľmi a charakterizuje metodiku práce a metódy skúmania využité v práci. Tretia časť záverečnej práce porovnáva krajiny V4 pomocou Worldwide Governance Indicators a analyzuje vplyv Worldwide Governance Indicators na Index vnímania korupcie v krajinách EÚ. Výsledkom riešenia danej problematiky je dať ucelenejší pohľad na podstatu corporate compliance v zahraničnom obchode, porovnávanie krajín V4 na základe Worldwide Governance Indicators a tiež zhodnotenie našich hypotéz kde sme potvrdili, že kvalita vládnutia vplyva na korupciu krajín EÚ.

Kľúčové slová: compliance, korupcia, governance

ABSTRACT

PŮCZOVÁ, Evelyn: Implementation of corporate compliance in a foreign trade firm. – Univerzity of Economics in Bratislava. Faculty of Commercial, Department of International Trade. – Thesis Supervisor: Ing. Dušan Steinhauser PhD. – Bratislava: FC EU, 2021, 84 pages.

The main aim of this thesis is based on the analysis to provide an overview of corporate compliance in the international context and to identify the relationship between the corruption indicator and various indicators on the quality of governance in pursuance of Worldwide Governance Indicators in the EU region. The work is divided into three chapters. It includes twenty-nine charts and fifteen schemes. The first chapter is dedicated to the current status of the problem resolution at home and abroad. The second chapter deals with the main purpose of the work, with partial objectives and characterizes the methodology of work and methods of research used in the work. Third part of this work compares the countries V4 using Worldwide Governance Indicators and analyzing the influence of Worldwide Governance Indicators for the Corruption perception index in the countries of EU. The result of the existing problem resolution is to provide a more comprehensive view of the essence of corporate compliance in a foreign trade firm, comparing countries V4 based on the Worldwide Governance Indicators and to also evaluate our hypothesis where we gained affirmation that our quality of governance is directly influencing the corruption in the countries of EU.

Key words: compliance, corruption, governance

Obsah

ZOZNAM TABULIEK	7
ZOZNAM SCHÉM.....	8
ÚVOD.....	9
1. Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	11
1.1. História corporate compliance	11
1.2. Charakteristika významu corporate compliance pre zahraničnoobchodné firmy .	14
1.2.1. Úlohy a zodpovednosti Corporate Compliance Officer (CCO).....	17
1.2.2. Compliance Management System	18
1.2.3. Budovať dôveru s obchodnými partnermi z iného kultúrneho prostredia	20
1.3. Corporate compliance na Slovensku a vo svete.....	23
1.3.1. Slovak Compliance Circle	24
1.3.2. 9 FATF-Style Regional Bodies (FSRBs).....	27
1.4. Whistleblowing	30
1.5 Úloha štátu vo firemnom prostredí	33
2. Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania	35
2.1. Hlavný cieľ, čiastkové ciele	35
2.1.1. Hypotézy	35
2.2. Metodika práce a metódy skúmania.....	36
3. Výsledky práce, diskusia	40
3.1. Worldwide Governance Indicators	40
3.2. Index vnímania korupcie.....	42
3.3. Porovnanie krajín V4 na základe WGI.....	42
3.4. Vplyv Worldwide Governance Indicators na Index vnímania korupcie.....	52
ZÁVER	73
Použitá literatúra	76

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1 Kultúrne rozdiely	22
Tabuľka 2 Súčasní členovia Slovak Compliance Circle	25
Tabuľka 3 Hodnoty veľkosti účinku	38
Tabuľka 4 Vstupné údaje	52
Tabuľka 5 Test normality pre Corruption Perceptions Index (CPI)	54
Tabuľka 6 Test normality pre Voice and Accountability (VaA)	54
Tabuľka 7 Test normality pre Political Stability and Absence of Violence (PSaAoV)	54
Tabuľka 8 Test normality pre Government Effectiveness (GE)	55
Tabuľka 9 Test normality pre Regulatory Quality (RQ)	55
Tabuľka 10 Test normality pre Rule of Law (RoL)	55
Tabuľka 11 Korelačná matica	56
Tabuľka 12 Korelačný koeficient voči CPI	56
Tabuľka 13 Regresná analýza CPI a Voice and Accountability	59
Tabuľka 14 Konfidenčný interval	60
Tabuľka 15 Test heteroskedasticity	60
Tabuľka 16 Regresná analýza CPI a Political Stability and Absence of Violence	61
Tabuľka 17 Konfidenčný interval	63
Tabuľka 18 Test heteroskedasticity	63
Tabuľka 19 Regresná analýza CPI a Government Effectiveness	64
Tabuľka 20 Konfidenčný interval	65
Tabuľka 21 Test heteroskedasticity	65
Tabuľka 22 Korekcia heteroskedasticity GE	66
Tabuľka 23 Regresná analýza CPI a Regulatory Quality	68
Tabuľka 24 Konfidenčný interval	69
Tabuľka 25 Test heteroskedasticity	69
Tabuľka 26 Regresná analýza CPI a Rule of Law	70
Tabuľka 27 Konfidenčný interval	72
Tabuľka 28 Test heteroskedasticity	72
Tabuľka 29 Porovnávanie výsledkov	72

ZOZNAM SCHÉM

Schéma 1 Compliance oddelenie vo veľkej nadnárodnej spoločnosti	15
Schéma 2 Koncept GRC	16
Schéma 3 Kľúčové prvky CMS	20
Schéma 4 Porovnávanie Indexu vnímania korupcie v EÚ.....	42
Schéma 5 Porovnávanie krajín V4 na základe WGI dimenzie VaA.....	43
Schéma 6 Porovnávanie krajín V4 na základe WGI dimenzie PSaAoV	44
Schéma 7 Porovnávanie krajín V4 na základe WGI dimenzie GE.....	46
Schéma 8 Porovnávanie krajín V4 na základe WGI dimenzie RQ	47
Schéma 9 Porovnávanie krajín V4 na základe WGI dimenzie RoL.....	49
Schéma 10 Porovnávanie krajín V4 na základe WGI dimenzie CoC.....	51
Schéma 11 Vplyv Voice and Accountability (VaA) na CPI.....	58
Schéma 12 Vplyv Political Stability and Absence of Violence (PSaAoV) na CPI	61
Schéma 13 Vplyv Government Effectiveness (GE) na CPI	63
Schéma 14 Vplyv Regulatory Quality (RQ) na CPI.....	67
Schéma 15 Vplyv Rule of Law (RoL) na CPI	70

ÚVOD

Najdôležitejšou úlohou corporate compliance je zabezpečiť, aby zamestnanci a ďalšie zainteresované osoby, ktorí môžu zastupovať spoločnosť poznali pravidlá a neustále ich dodržiavali. Všetky tieto informácie, procesy musia byť implementované v účinnom compliance programe. Oplatí sa investovať do skúsených compliance odborníkov, ktoré dokážu viesť a poskytnúť podporu ostatným v organizácii.

Pre spoločnosti, ktoré aktívne aplikujú corporate compliance je samozrejmosťou dodržiavanie zákonov, predpisov, miestnych nariadení, pokynov agentov a interne stanovených povinností alebo štandardov. Úloha compliance oddania však nie je len o poznaní zákonov. Ide o úspešné spojenie súladu s etikou.¹

Vždy, keď robíme veci správne, vylučujeme alebo aspoň znižujeme možnosti poškodenia podniku v dôsledku zlyhania dodržiavania predpisov. Po nedodržiavaní predpisov štát môže uložiť peňažné pokuty a sankcie, následkom ktorých sú podnikateľské straty, ale čo je dôležitejšie, také zlyhania môžu poškodiť dobré meno spoločnosti. Ako povedal bývalý americký generálny prokurátor Paul McNulty: „*Ak si myslíte, že dodržiavanie predpisov je drahé, vyskúšajte ich nedodržiavanie.*“²

Univerzita DePaul University vo svojej štúdii z roku 2004 uviedla, že „*dobre riadené spoločnosti, ktoré berú svoje etické, sociálne a environmentálne zodpovednosti vážne, majú dlhodobo lepšie finančné výsledky ako ostatné spoločnosti v indexe S&P 500*“.³

Príručka Usmerňovacích pokynov Komisie pre USA zdôrazňuje, že „*Aby mohla organizácia zabezpečiť efektívny compliance program, musí podporovať organizačnú kultúru, ktorá podporuje etické správanie a záväzok k dodržiavaniu zákona.*“ Bez primeranej úrovne odhodlania a podpory zo strany vedenia spoločnosti zlyhá compliance program, alebo v horšom prípade bude neefektívny a neúnosný.⁴

---

¹ LAW SHELF. An Introduction to Corporate Compliance Programs. In *Law shelf*. [online]. 2020. [cit. 2021-04-11]. Dostupné na: <https://lawshelf.com/shortvideoscontentview/an-introduction-to-corporate-compliance-programs/>

² MCNULTY, P. Principles of Federal Prosecution of Business Organizations. [online]. 2006. [cit. 2021-04-11]. Dostupné na: https://www.justice.gov/sites/default/files/dag/legacy/2007/07/05/mcnulty_memo.pdf

³ VERSCHOOR, C. C. Does Superior Governance Still Lead to Better Financial Performance?. In *Jstor*. [online]. 2006. [cit. 2021-04-11]. Dostupné na: <https://www.jstor.org/stable/25073983?seq=1>

⁴ U.S. SENTENCING COMMISSION. Guidelines Manual. In *Office of Public Affairs*. [online]. 2015. [cit. 2021-04-11]. Dostupné na: http://www.law.nyu.edu/sites/default/files/upload_documents/2015%20Chapter%208%20%20United%20States%20Sentencing%20Commission.pdf

Hlavným cieľom diplomovej práce je na základe analýzy poskytnúť prehľad o corporate compliance v medzinárodnom kontexte a identifikovať vzťah medzi indikátorom korupcie a jednotlivými indikátormi kvality vládnutia na základe Worldwide Governance Indicators v krajinách EÚ.

Diplomová práca je rozdelená do troch kapitol. V prvej kapitole charakterizujeme význam, úlohy a zodpovednosti corporate compliance a firemné compliance manažment systém. Identifikujeme inštitúcie, ktoré vplyvajú na corporate compliance. Porovnáваме posúdenie dôveryhodnosti potencionálneho obchodného partnera v rôznych kultúrach. Charakterizujeme pojem whistleblowing. Vysvetlíme súvislosť medzi firemným a vládny m prostredím.

V druhej kapitole definujeme hlavný cieľ práce a čiastkové ciele. V tejto kapitole sa venujeme aj metodike a metódam skúmania, ktoré sme použili v práci a definujeme naše hypotézy.

Posledná, tretia kapitola je venovaná Worldwide Governance Indicators a Indexu vnímania korupcie. Porovnáваме krajiny V4 na základe Worldwide Governance Indicators. Predpokladáme, že ekonomiky s vyššou úrovňou kvality vládnutia majú nižšiu úroveň korupcie. Podstatnú časť tejto kapitoly tvorí dokázanie vplyvu kvality vládnutia na korupciu v krajinách Európskej únie pomocou regresnej a korelačnej analýzy.

1. Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Lauren Pope definuje corporate compliance ako „spôsoby, ktorými sa spoločnosť zaručuje, že dodržiava svoju vlastnú vnútornú štruktúru súladu s predpismi a všetky zákony a nariadenia, ktoré sa vzťahujú na ich podnikanie alebo odvetvie“.⁵

Slovenská terminológia nepozná presný preklad slova compliance, existuje niekoľko ekvivalentov: súhlas, zhoda, dodržiavanie, povolenie, podrobenie sa. Možno ho definovať ako akt dodržiavania zákonov alebo predpisov. V obchodnom prostredí dodržiavanie právnych predpisov, nariadení, pravidiel a zásady často je označovaný výrazom corporate compliance. V literatúrach je možné sa stretnúť aj s ďalšími podobnými pomenovaniami v spojení s problematikou compliance, ako napr. corporate compliance policy a compliance program. Corporate compliance obsahuje sledovanie neustále sa meniace právne a regulačné prostredie a vykonávanie zmien potrebných na to, aby podnik mohol naďalej fungovať v správnom stave v rámci svojho odvetvia. V širšom zmysle slova, corporate compliance presahuje rámec obvyčajného dodržiavania právnych a regulačných opatrení do oblasti podpory spoločenskej etiky a podnikovej integrity.

Portál Encyclopedia definuje corporate compliance ako súlad s právnymi predpismi, nariadeniami a pravidlami ktoré sú súčasťou obchodných operácií. Dodržiavanie právnych predpisov spoločnosti zahŕňa sledovanie neustále sa meniaceho právneho a regulačného prostredia a uskutočňovanie zmien potrebných na to, aby mohol podnik naďalej fungovať v udržateľnom stave v rámci svojho odvetvia, komunity a zákaznickej základne. V širšom zmysle slova, corporate compliance presahuje rámec obvyčajného dodržiavania právnych predpisov a nariadení do oblasti podpory organizačnej etiky a podnikovej integrity.⁶

1.1. História corporate compliance

Vznik corporate compliance siaha hlboko do histórie. John McKessy vo svojom príspevku pre New Yorkské noviny uvádza, že prvé, ale určite nie posledné porušenie compliance bolo Adamovo odkusnutie jablka v „raji“. Autor Martin T. Biegelman definuje

---

⁵ POPE, L. What Is Corporate Compliance and How Does It Impact Business?. In *G2* [online]. [cit. 2021-04-13]. Dostupné na: <https://learn.g2.com/corporate-compliance>

⁶ HORENSTEIN, J. P. Corporate Compliance. In *Encyclopedia* [online]. [cit. 2020-11-29]. Dostupné na: <https://www.encyclopedia.com/science/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/corporate-compliance>

compliance ako „*Dodržiavanie zákona a ďalšie. Zabezpečuje, aby organizácie dodržiavali všetky príslušné právne požiadavky. Je to podrobný a zložitý proces.*“⁷

Od začiatku obchodovania compliance bol vždy prítomný v nejakej podobe. V skutočnosti samoregulácia podnikania začala u obchodníkov a remeselníkov v stredoveku, ktorí si určovali určité obchodné štandardy. Po podnikových škandáloch vo svete podniky začali prijímať vlastné kódexy správania, ktoré boli dobrovoľné, neformálne a pomerne jednoduché. Ako vládne regulácie silneli, v polovici 20. storočia podnikateľské subjekty zistili, že musia nájsť formálnejšie a štruktúrovanejšie spôsoby, ako riešiť moderné problémy.⁸

Stephany Watson tvrdí, že moderné compliance programy ako ich dnes poznáme vznikli po tom, ako producenti elektronických zariadení General Electric a Westinghouse zámerne zmanipulovali svoje ceny a cenové ponuky a vytvorili monopol na americkom trhu na začiatku 60-tých rokov. Prvé tresty odňatia slobody za porušenie Shermanovho protimonopolného zákona boli vynesené v 70-tých rokoch.⁹

Po tom, čo vyšetovanie Watergate odhalilo, že spoločnosti vyplácali úplatky zahraničným úradníkom z mimobankových fondov, prijali koncepciu ukladania zodpovednosti spoločnostiam za zavedenie vnútorných kontrol. V roku 1977 bol zavedený zákon o zahraničných korupčných praktikách (Foreign Corrupt Practices Act – FCPA). FCPA je zákon Spojených štátov, ktorý zakazuje americkým firmám a jednotlivcom platiť úplatky zahraničným vládnym úradníkom za uľahčenie obchodných aktivít v zahraničí.¹⁰ Má v zámere zabrániť korupcii a zneužívaniu moci na celom svete. FCPA obsahuje pravidlá upravujúce činnosti obchodovaných spoločností, ich riaditeľov, riadiacich pracovníkov, akcionárov, agentov a zamestnancov.

---

⁷ BIEGELMAN, T. M. *Buildony a World-Class Compliance Program*, 1. vyd. Hoboken : Johny Wiley & Sons, Inc., 2008. 2 s. ISBN 978-0470114780

⁸ LAW SHELF. *History of Corporate Compliance Regulations*. In *Law Shelf* [online]. [cit. 2020-11-29]. Dostupné na: <https://lawshelf.com/shortvideoscontentview/history-of-corporate-compliance-regulations/>

⁹ WATSON, S. *Fostering Positive Corporate Culture in the Post-Enron Era*. In *Tennessee Journal of Business Law*. [online]. 2004. [cit. 2020-11-29]. Dostupné na: <https://trace.tennessee.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://www.google.com/&httpsredir=1&article=1062&context=transactions>

¹⁰ JOSEPHSON, M. *History of the Integrity, Ethics and Compliance Movement*. In *Ethikos*. [online]. jan./feb. 2014 [cit. 2020-11-29]. Dostupné na: <https://assets.corporatecompliance.org/portals/1/PDF/Resources/ethikos/past-issues/2014/scce-2014-01-ethikos-josephson.pdf>

Po prijatí zákona FCPA sa v roku 1988 Kongres obával, že americké spoločnosti sú znevýhodnené, pretože ich zahraniční konkurenti v praxi platili úplatky zahraničným úradníkom a odpočítali ich z daní ako obchodné výdavky. Od vytvorenia amerického protikorupčného zákona (FCPA) sa vytvoril politický tlak na ďalšie krajiny, aby aj oni bojovali proti korupcii.¹¹

V roku 1997 Organizáciou pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) podpísala Dohovor o boji proti podplácaniu zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách. Toto nariadenie vyžaduje od členských štátov, aby označili vyplácanie úplatkov zahraničným úradom za trestný čin a dodržiavali pravidlá a nariadenia, ktoré upravujú úplatky v medzinárodných transakciách. Dohovor doposiaľ ratifikovalo 37 členských krajín vrátane Slovenskej republiky a 7 krajín mimo OECD.¹²

Na základe zistení a odporúčaní OECD, v roku 2010 prijali usmernenie o osvedčených postupoch v oblasti vnútornej kontroly, etiky, a compliance. Dokument nie je záväzný, slúži ako usmernenie pre organizácie, ktoré chcú predchádzať a odhaľovať zahraničnú korupciu a z toho dôvodu si vytvárajú programy vnútornej kontroly, etické a compliance programy. Odporúčanie je flexibilné a je určené na to, aby ho prispôbili spoločnosti, najmä malé a stredné podniky, podľa individuálnych situácií, vrátane ich veľkosti, typu, právnej štruktúry a geografických a priemyselných odvetví.¹³

Legislatívny rámec Slovenskej republiky neobsahuje samostatný zákon zaoberajúci sa bojom proti korupcii. Problematika korupcie a boja proti korupcii je zregulovaná vo viacerých právnych predpisoch.¹⁴ Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších právnych predpisov upravuje hmotnoprávne ustanovenia týkajúce sa korupcie. Tretí oddiel ôsmej hlavy s názvom Korupcia upravuje trestné činy prijímania úplatku (§ 328 - 330), podplácanie (§ 332 – 334), nepriamu korupcie (§ 336), volebnú korupciu (§ 336a), športovú korupciu (§ 336b). Prijímanie úplatku zákon definuje ako „*Kto priamo alebo cez sprostredkovateľa pre seba alebo pre inú osobu prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok, aby*

---

¹¹ Patricia Reis Castro. Adherence to the compliance program of Brazil's anti-corruption law and internal controls implementation. 1. vyd. São Paulo. 2019. 199 s. ISSN 1519-7077

¹² OECD. Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions. [online]. [cit. 2020-11-29]. Dostupné na: <http://www.oecd.org/corruption/oecdantibriberyconvention.htm>

¹³ OECD. Good Practice Guidance on Internal Controls, Ethics, and Compliance. [online]. [cit. 2020-11-29]. Dostupné na: <https://www.oecd.org/daf/anti-bribery/44884389.pdf>

¹⁴ ÚRAD VLÁDY SR. Legislatíva. [online]. [cit. 2020-11-29]. Dostupné na: <https://www.vlada.gov.sk/legislativa-bpk/>

*konal alebo sa zdržal konania tak, že poruší svoje povinnosti vyplývajúce zo zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie, potrestá sa odňatím slobody na dva roky až päť rokov*¹⁵.

1.2. Charakteristika významu corporate compliance pre zahraničnoobchodné firmy

Riziko je každodennou súčasťou podnikania. Aby sme predchádzali rizikám, je potrebné prijať normy a kontrolovať dodržiavanie noriem. „*Podniková administratíva skutočne zistila „zhustenie“ všetkých právnych výziev, ktorým ekonomika musí čeliť v prípade rizika nedodržiavania predpisov. Prispôsobenie správania spoločenským normám sa vyhýba právnym rizikám, znamená to však zmenu modelu riadenia, ktorá sa stáva zložitejšou z dôvodu rozmanitosti predpisov, ktoré sa nesmú zmeniť.*“¹⁶ Dodržiavanie právnych predpisov a noriem nebýva pre spoločnosti primárnym cieľom, ale býva podmienkou pre jej dlhodobú existenciu. Nedodranie právnych predpisov môže zapríčiniť vznik zbytočných nákladov, ktoré by mohli ušetriť, môže predstavovať aj trestnoprávne stíhanie a iné nepeňažné sankcie. Súčasné chápanie compliance okrem pôvodnej primárnej snahy boja proti korupciám zahŕňa v sebe aj ďalšie nástroje. Medzi hlavné compliance riziká patria oblasti:

- *Korupcia* - spoločnosti majú zabrániť úplatkom, manipulovaniu cenových ponúk a iným nevhodným obchodným praktikám;
- *Reporting* – spoločnosti majú predložiť účtovné závierky, údaje o likvidite a ďalšie správy regulačným orgánom a požadovaných intervaloch a formách;
- *Ochrana dát* – spoločnosti musia uchovávať a zabezpečiť osobné údaje zamestnancov a zákazníkov a zverejňovať akékoľvek porušenie ochrany súkromia;
- *Životné prostredie, zdravie a bezpečnosť* – spoločnosti musia dodržiavať pravidlá týkajúce sa ochrany životného prostredia, bezpečnosti na pracovisku a súvisiace požiadavky;
- *Zamestnanosť* – spoločnosti musia zachovať etické správanie sa na pracovisku vrátane mzdových otázok, nediskriminácie, neobťažovania...¹⁷

---

¹⁵ Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon, Tretí diel: Korupcia. [online]. [cit. 2020-11-29]. Dostupné na: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2005-300>

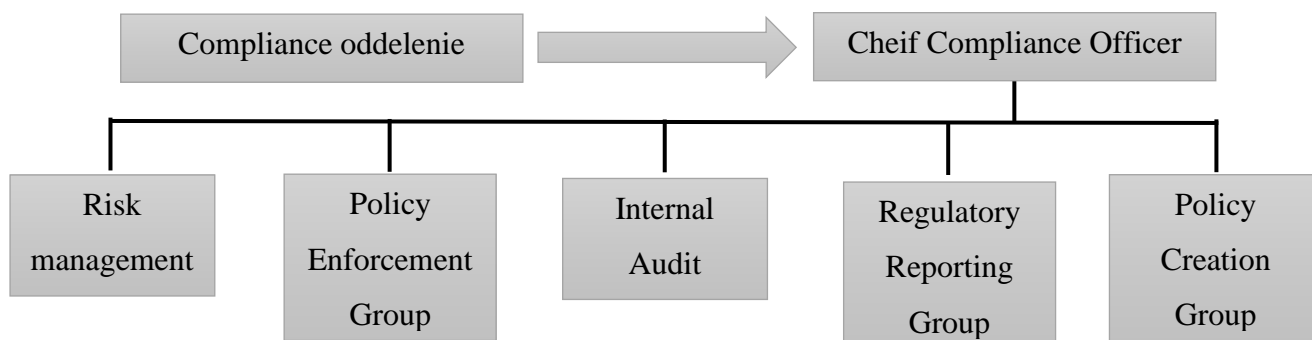
¹⁶ SANCLEMENTE ARCINIEGAS, J. Compliance: norms as an instrument and a threat to the administration. 35 vyd. Colombia. PUBLINDEX-COLCIENCIAS classification. 2019. 119 s. ISSN 0120-4645.

¹⁷ KELLY, M. What is Corporate Compliance and How Does It Impact Business?. In *GAN Integrity*. [online]. 2019 [cit. 2020-11-29]. Dostupné na: <https://www.ganintegrity.com/blog/what-is-corporate-compliance/>

V slovenskom preklade by sme pre compliance oddelenie mohli aplikovať termín oddelenie súladu. Tento pojem pomerne presne vyjadruje to, čo compliance má za úlohu, čiže dozerá na efektívnosť a dodržiavanie vnútorných predpisov firiem eticko-morálneho a operatívneho charakteru. Kontroluje dodržiavanie povinností, vymedzí, čo je správne a nesprávne, čo je dôležité a čo zanedbateľné z hľadiska aplikovania istých noriem morálky a dodržiavania tradičných hodnôt.

Vo firemnej štruktúre má compliance päť hlavných a nosných úsekov, ktoré riadi – Policy Enforcement Group (oddelenia kontroly), Interný Audit, Policy Creation Group (v zásade sú oddelenia tvoriace vnútrofirémne predpisy), Regulatory Reporting Group (oddelenia výkazníctva vo vzťahu k jednotlivým regulátorom), riadenie rizík a ďalšie jeho podútvary. Ak nie je compliance oddelenie zriaďované formálne (t.j. neexistuje formálne pomenovaná funkcia), rozsah kompetencií a právomocí nutne spojených s výkonom funkcie compliance je rozdelený medzi rôzne iné oddelenia alebo útvary.¹⁸

Schéma 1 Compliance oddelenie vo veľkej nadnárodnej spoločnosti

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa: SCHWEIZER, L. 2017. Oddelenie záhad alebo čo vlastne robí Compliance Oddelenie. Dostupné na: <https://www.pravnenoviny.sk/oddelenie-zahad-alebo-co-vlastne-robi-compliance-oddelenie>

Oddelenie compliance býva v spoločnosti prepojené s ďalšími disciplínami, konkrétne ide o koncept GRC (governance, risk management a compliance). Zatiaľ čo skratka sa používala už v roku 2003, prvý recenzovaný akademický príspevok k tejto téme publikoval v roku 2007 zakladateľ OCEG Scott L. Mitchell v International Journal of Disclosure and Governance. Integrácia konceptu GRC neznamená vytvorenie mega-oddelení GRC a zbavenie sa decentralizovaného riadenia. Ide skôr o vytvorenie prístupu,

¹⁸ SCHWEIZER, L. Oddelenie záhad alebo čo vlastne robí Compliance Oddelenie. In *Právne noviny*. [online]. 2017 [cit. 2020-11-29]. Dostupné na: <https://www.pravnenoviny.sk/oddelenie-zahad-alebo-co-vlastne-robi-compliance-oddelenie>

ktorý zabezpečí, aby správni ľudia dostali správne informácie v správny čas; stanovenie správnych cieľov; zavádzanie správnych opatrení, kontrolovanie a čestné konanie.¹⁹

Tri prvky GRC sú corporate governance alebo vlastnícka správa spoločností je celkový systém pravidiel, postupov a štandardov, ktorými sa riadi podnik. Riadenie rizík je proces identifikácie potenciálnych rizík pre podnik a zavádzanie opatrení na zníženie alebo elimináciu ich dopadov. Corporate compliance je súhrn procesov a postupov, ktoré má spoločnosť zavedené s cieľom zabezpečiť, aby spoločnosť a jej zamestnanci podnikali legálnym a etickým spôsobom.

GRC je integrovaná skupina schopností, ktoré umožňujú organizácii spoľahlivo dosiahnuť ciele, riešiť neistotu a konať čestne. Cieľom je efektívne určiť, riadiť a monitorovať vonkajšie a vnútorné obchodné prostredie, aby sa zabezpečila ochrana a rast hodnoty v rámci tolerancie rizika a právnych predpisov.

Will Kenton tvrdí, že rastúca vládna regulácia, vyššie požiadavky na transparentnosť spoločností a rast obchodných vzťahov s tretími stranami spôsobili, že tradičný prístup bol riskantný a nákladný. Namiesto toho sa GRC zameriava na integráciu určitých kľúčových schopností a funkcií v celej organizácii.²⁰

Schéma 2 *Koncept GRC*

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa: REDMOND, M. Establish an Effective IT Governance, Risk and Compliance (GRC) Framework. Dostupné na: <https://globalriskacademy.com/p/grcframework>

¹⁹ Open Compliance & Ethics Group. What is GRC?. In *OCEG*. [online]. 2020 [cit. 2020-12-28]. Dostupné na: <https://www.oceg.org/about/what-is-grc/>

²⁰ KENTON, W. Governance, Risk Management, and Compliance (GRC). In *Investopedia*. [online]. 2019 [cit. 2020-12-28]. Dostupné na: <https://www.investopedia.com/terms/g/grc.asp>

1.2.1. Úlohy a zodpovednosti Corporate Compliance Officer (CCO)

Autor Markus Funk vo svojej knihe poukazuje na význam compliance officera a jeho úlohu vo firme považuje za kľúčovú z hľadiska zodpovednosti za dodržiavanie interných politík, nariadení a za regulovanie rizík.²¹ Spoločnosť Gamelearn Team definuje compliance officera ako „Vysoko kvalifikovaná osoba, ktorá má zabezpečiť v spoločnosti, aby každý dodržiaval všetky regulačné a právne požiadavky, interné pravidlá a nariadenia. Zodpovednosťou chief compliance officera je zabezpečiť, aby celé oddelenie compliance spoločnosti chápalo svoje úlohy.. Musia zabezpečiť riadenie poradenstva a zamestnanci musia byť schopní identifikovať a riadiť regulačné riziká.“²²

Compliance officer musí mať dostačujúce poznatky o spoločnosti a povedomie o tom, kde môže dôjsť k možným porušením právnych predpisov. Je nevyhnutné, aby CCO efektívne odkomunikoval kľúčové etické princípy spoločnosti a pravidlá dodržiavania predpisov zamestnancom. V prípade porušenia právnych predpisov je dôležité, aby CCO prijal vhodné opatrenia s cieľom zabrániť budúcej recidíve. Musí zabezpečiť nepretržité monitorovanie a preskúmanie, či sú dodržiavané compliance, aby mohol identifikovať oblasti, kde by mohlo dôjsť k zlepšeniu. Od CCO sa očakáva, že poskytnú objektívny pohľad. Väčšie spoločnosti majú zvyčajne riadiaceho pracovníka, tzv. chief compliance officer (CCO), ktorý riadi činnosti spojené s dodržiavaním predpisov.²³

Od CCO vyžadujú jedinečné schopnosti, aby sa zabezpečilo, že činnosti spoločnosti sú plne v súlade s predpismi. Je veľmi dôležité, aby CCO mal vysoké etické štandardy a čestnosť, pretože tento jedinec je zodpovedný za dodržiavanie požadovaných predpisov spoločnosťou. Musí byť taktiež spoľahlivý, preukázať odhodlanie vo vzťahu k predpisom spoločnosti a byť príkladom svojim kolegom. CCO je tradične považovaný za tzv. „Compliance policajta“, vycíti a hľadá priestupky a vrhne sa na porušovania.

Základné úlohy CCO:

- *Spravuje pravidlá a postupy* – vytvára potrebné pravidlá a postupy na zabezpečenie corporate compliance na federálnej a štátnej úrovni. CCO oznámi tieto pravidlá a postupy zamestnancov, zabezpečuje školenia a kontroluje ich dodržiavanie;

---

²¹ FUNK, M. The ABA compliance officer's deskbook. 1. vyd. Chicago, Illinois : American Bar Association, Criminal Justice Section. 2016. 19 s. ISBN 978-1-63425-650-6

²² Gamelearn Team. What Is A Compliance Officer?. [online]. [cit. 2020-12-28]. Dostupné na: <https://www.game-learn.com/what-is-a-compliance-officer/>

²³ HAYES, A. Compliance Officer. In *Investopedia*. [online]. 2020 [cit. 2020-12-28]. Dostupné na: <https://www.investopedia.com/terms/c/compliance-officer.asp>

- *Monitoruje* - meria a hodnotí compliance v celej spoločnosti. Spolupracuje s inými oddeleniami aby lepšie koordinoval compliance aktivity, identifikuje nové trendy;
- *Preskúma možné porušenia* - aj keď sa usiluje zabrániť neetickému, nezákonnému alebo nesprávnemu správaniu, k niekedy dochádza porušovaniu pravidiel. Jeho úlohou je preskúmať všetky porušenia, ktoré sa môžu odchyliť od právnych alebo regulačných požiadaviek.²⁴

Compliance officer musí mať vrodené aj intuitívne vedomosti. Globálna náborová agentúra Robert Walters uvádza, že corporate compliance officer je zodpovedný nielen za zabezpečenie etického a právneho obchodovania, ale aj za výchovu celej spoločnosti a za zavedenia postupov, ktoré zabezpečia čo najvyššiu možnú úroveň dodržiavanie predpisov.

Medzinárodná asociácia pre zabezpečenie súladu rozozná dve úrovne zodpovednosti:

1. úroveň – Compliance s externými pravidlami, ktoré sú kladené na organizáciu ako celok,
2. úroveň – Compliance s internými systémami kontroly, ktoré sú kladené, aby sa dosiahol compliance s externe stanovenými pravidlami.²⁵

Podľa Roberta Mosemana, manažera compliance divízie v spoločnosti Robert Walters v New Yorku najúčinnjšou obranou, ktorou môže spoločnosť brániť proti federálnemu trestnému stíhaniu vrátane civilného trestného stíhania, je efektívny compliance program. Efektívny compliance program je možné dosiahnuť iba s vhodným compliance officerom.

1.2.2. *Compliance Management System*

Compliance Management System (CMS) je osvedčený program postupov, ktoré udržia firmu na správnom mieste v oblasti compliance. V jednotlivých organizáciách sa môže systém líšiť, pretože by mal byť navrhnutý na základe veľkosti a zložitosti organizácie

Efektívne nastavený CMS môže pomôcť právnickej osobe predísť vyvodzovaniu trestnej zodpovednosti, čo znamená, že trestná zodpovednosť zostane na konkrétnom zamestnancovi, ktorý sa protiprávneho konania dopustil.²⁶

---

²⁴ GAISOR, M. Importance of a Corporate Compliance Officer. In *PowerDMS*. [online]. 2019 [cit. 2020-11-29]. Dostupné na: <https://www.powerdms.com/blog/importance-of-a-corporate-compliance-officer/>

²⁵ ROBERT WALTERS. The role of a compliance officer. In *Robert Walters*. [online]. 2020 [cit. 2020-12-28]. Dostupné na: <https://www.robertwalters.us/blog/the-role-of-a-compliance-officer.html>

²⁶ ALUŠÍKOVÁ, J., BLAŠKOÁ, K. Compliance management systém v kontexte trestnej zodpovednosti právnických osôb. In *Epravo*. [online]. 2019 [cit. 2020-12-28]. Dostupné na:

Podľa Consumer Financial Protection Bureau (CFPB), CMS je o tom, ako firma:

- Stanoví svoje compliance povinnosti;
- Oznamuje tieto povinnosti svojim zamestnancom;
- Zabezpečuje, aby boli povinnosti za splnenie právnych požiadaviek a vnútorných predpisov dodržiavané pri obchodných procesov;
- Kontroluje operácie firmy, aby boli zabezpečené povinnosti a splnené zákonné požiadavky;
- Prijíma nápravné opatrenia a podľa potreby aktualizuje nástroje na zabezpečenie.²⁷

Zvyčajne sa skladá z troch kľúčových prvkov: dohľad nad predstavenstvom a vedením, compliance program, compliance audit.

Dohľad nad predstavenstvom a vedením - pomáha firmám riešiť dodržiavanie právnych predpisov týkajúce sa ochrane spotrebiteľa s cieľom znížiť počet porušení a riziká pre spotrebiteľov.

Compliance program – by mal zriadiť formálny, písomný program, ktorý často spravuje chief compliance officer. Je súbor dokumentov obsahujúce zásady, štandardy a procesy, ktoré presadzuje vedenie. Tento program všeobecne obsahuje a rieši nasledujúce komponenty:

- Pravidlá a procedúry;
- Školenie;
- Monitorovanie a náprava;
- Odpoveď na sťažnosti spotrebiteľov.

Compliance audit - nezávislé preskúmanie, ktoré určí, či organizácia dodržiava interné zásady a postupy a dodržiava zákony na ochranu spotrebiteľa. Vďaka tomuto auditu môže vedenie zabezpečiť nepretržité dodržiavanie predpisov a riadiť riziká spojené s dodržiavaním predpisov.²⁸

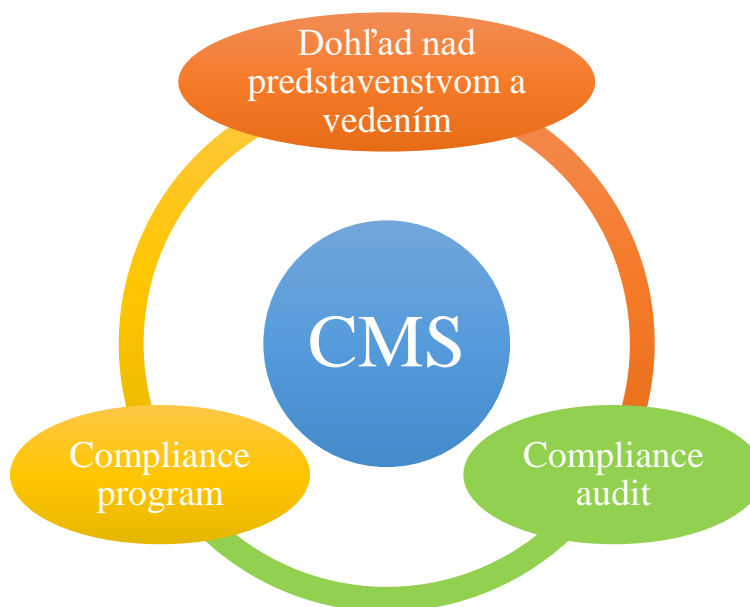

<https://www.epravo.sk/top/clanky/compliance-management-system-v-kontexte-trestnej-zodpovednosti-pravnickych-osb-4398.html>

²⁷ CFPB. Compliance management review examination procedures. In *Consumer Finance*. [online]. 2017 [cit. 2020-12-28]. Dostupné na: <https://www.consumerfinance.gov/compliance/supervision-examinations/compliance-management-review-examination-procedures/>

²⁸ GONZALEZ, R. KRAP, B. S. Client Memorandum. In *PAUL, WEISS, RIFKIND, WHARTON & GARRISON LLP*. [online]. 2019 [cit. 2020-12-28]. Dostupné na: <https://www.paulweiss.com/media/3832207/1dec16cfpb.pdf>

Schéma 3 **Kľúčové prvky CMS**

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa: GONZALEZ, R. KRAP, B. S. 2016. Client Memorandum. Dostupné na: <https://www.paulweiss.com/media/3832207/1dec16cfpb.pdf>

Jedným z hlavných cieľov compliance programu je chrániť organizáciu pred rizikami, kľúčovým bodom pri nasadení efektívneho compliance programu je pochopiť súčasné a budúce riziká, ktorým podnik čelí. Na dosiahnutie treba podrobne a dôkladne analyzovať riziká, do ktorého sú zapojení jednotlivci (napr. z finančného, právneho, prevádzkového alebo výrobného sektoru) z celého podniku. Pri hodnotení rizika treba brať do úvahy rôzne rizikové faktory špecifické pre podnik ako napr. odvetvie v ktorom pôsobí, umiestnenie, regulácia na domácom a zahraničnom trhu alebo charakter zákazníkov. Spoločnosť musí zohľadniť prípadné zmeny v zákonoch a predpisoch, ktoré môžu v budúcnosti ovplyvniť podnikanie. Identifikáciou všetkých kľúčových rizík, ktorým čelí podnik, môže vrcholový manažment zaviesť efektívny compliance program zameraný na stratégie a postupy aby redukoval riziká.

1.2.3. Budovať dôveru s obchodnými partnermi z iného kultúrneho prostredia

Dôvera je zvyčajne na vrchole najdôležitejších prvkov každého dlhodobého uspokojivého obchodného vzťahu. Schopnosť rýchlo nadviazať a vybudovať si dôveru sa stáva ešte dôležitejšou v dnešnom dynamickom svete. Dôvera je kvázi lepidlo, ktoré drží obchodné partneri spolu. Obe strany zúčastňujúce sa na obchodnom vzťahu, vkladajú a dostanú z partnerstva niečo. Dôvera je základom úspešne fungujúceho partnerstva. Pri

vstupe do dlhodobého obchodného vzťahu je dôležitý vstup s dôverou voči partnerovi. Nedostatok dôvery môže viesť k neúspešnému obchodu.

Posúdenie dôveryhodnosti s potencionálnymi obchodnými partnermi z iného kultúrneho prostredia:

- *Severná Amerika a Európa* – Manažéri zo západných kultúr vo všeobecnosti predpokladajú, že nový obchodný partner bude dôveryhodný. Tento predpoklad pri obchodnom stole však radi otestujú. Príslovie „dôveruj, ale preveruj“ je veľmi charakteristické. Pri zabezpečení obchodných vzťahov nebudujú osobné vzťahy, tie vedia dobre oddeliť od práce. Nezáleží na tom, akí milí sú partneri, ak nemajú dostatok obchodných skúseností;
- *Východná Ázia* – Na to, aby mohli dôverovať potencionálnemu obchodnému partnerovi, najprv ho musia dobre poznať osobne. Spoločnosť sa na miestneho sprostredkovateľa je dobrou taktikou. Ak sa preverí kompetencia potencionálneho partnera, východoázijský manažér prechádza do fázy, kedy sa venujú viac spoločenským aktivitám a aktivitám budujúcim osobné vzťahy. Pracovná večera po úspešných a dôležitých stretnutiach je typická;
- *Blízky východ a južná Ázia* – Rešpekt je hlavným kritériom, ktoré manažéri tejto kultúry využívajú na posúdenie dôveryhodnosti obchodného partnera. Potencionálny partner nemusí zdieľať ich hodnoty, ale musí ich rešpektovať. Najskôr dôkladne preverujú partnera, skúmajú jeho reputáciu až potom mu dôverujú. Snažia sa vždy budovať aj osobné vzťahy, ale nie je nevyhnutnosťou vstať sa aj priateľmi. Konečný úsudok o dôveryhodnosti prichádza až po sérii sociálnych aktivít, počas ktorých manažéri preverujú rešpektovanie ich hodnôt zo strany spoluhráča;
- *Latinská Amerika* – Na prvom mieste je budovanie sociálnych vzťahov až potom obchodovanie. Zdieľanie hodnôt je kritériom na posúdenie dôveryhodnosti. Dobrá reputácia potencionálneho partnera z tretej strany je pre nich veľmi dôležitá. Treba sa plne zúčastňovať na spoločenských aktivitách a byť otvorení, hovoriť o svojich koníčkoch a rodine.²⁹

---

²⁹ BRETT, J., MITCHELL, T. How to Build Trust with Business Partners from Other Cultures. In *Harvard Business Review*. [online]. 2020 [cit. 2021-01-10]. Dostupné na: <https://hbr.org/2020/01/research-how-to-build-trust-with-business-partners-from-other-cultures>

Tabuľka 1 Kultúrne rozdiely

	<i>Východná Ázia</i>	<i>Severná Amerika a Európa</i>
Vysoká dôvera	<p>Kompetencie</p> <ul style="list-style-type: none"> • spoliehanie sa na reputáciu • posúdiť kompetencie 	<p>Otvorenosť</p> <ul style="list-style-type: none"> • predpoklad dôveryhodnosti • posúdiť otvorenosť počas rokovaniach
	<i>Blízky východ a južná Ázia</i>	<i>Latinská Amerika</i>
Nízka dôvera	<p>Rešpekt</p> <ul style="list-style-type: none"> • sociálne aktivity pred obchodom • posúdiť rešpekt 	<p>Spoločné hodnoty</p> <ul style="list-style-type: none"> • sociálne aktivity pred obchodom • posúdiť spoločné hodnoty
	Prísna kultúra	Voľná kultúra

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa: BRETT, J., MITCHELL, T. 2020. How to Build Trust with Business Partners from Other Cultures. Dostupné na: <https://hbr.org/2020/01/research-how-to-build-trust-with-business-partners-from-other-cultures>

Byť etickým znamená vyhovieť súčasným hodnotám a morálnym štandardom „dobrého“ a „zlého“, ktoré spoločnosť stanovila počas historického procesu. Nejde o nič viac, ako o dominanciu určitej kultúry.³⁰ Pôsobenie na svetovom trhu si okrem ďalšieho vyžaduje schopnosť ľudí žiť a komunikovať jednotlivcami s odlišným hospodárskym a kultúrnym pozadím. Predstavuje to porozumieť, prečo sa ľudia z iných kultúr správajú spôsobom, ktorý sa na prvý pohľad javí ako nepochopiteľný, alebo ako nás a náš spôsob správania budú vnímať obchodní partneri z iných kultúr. Odlišné kultúrne pozadie môže znamenať úplne iné spôsoby prístupu k obchodným situáciám, a to aj napriek tomu, že všetci zúčastnení hovoria napríklad po anglicky. Na kultúrne rozdiely treba vkladať veľký dôraz. Napríklad z našich zistení vyplýva, že rešpekt, čo sme považovali za kľúčový v kultúrach Blízkeho východu a južnej Ázie, v západnej kultúre nie je dôležitý. K posúdeniu, či potencionálny obchodný partner je dôveryhodný, každý manažér v každom regióne pristúpi inak. Pri vybudovaní dôvery treba porozumieť hodnotám inej kultúry.

³⁰ COUTO, F. F., & CARRIERI, A. P. The Other Side of Compliance Systems and Codes of Ethics: A Foucauldian Perspective on Rule-Based Ethics and Corruption Control, 30. vyd. Bogota, Innovar. 2020. 138 s. ISBN 978-0470114780

1.3. Corporate compliance na Slovensku a vo svete

Mnoho ekonomík sveta v poslednej dobe prešlo zásadnými zmenami v oblasti správy a riadenia spoločností, etiky podnikania, riadenia obchodných rizík a dodržiavania predpisov a nariadení. Jedná sa o zmenu vyvolanú vysokým očakávaniam spájané výkonnosťou spoločnosti, rastúcich požiadaviek akcionárov a veľkým záujmom verejnosti v dôsledku obrovských zlyhaní a neúspechov, ktoré spôsobili rozruch po celom svete.

Pre skupiny G-20 a OECD v globalizovanej ekonomike s medzinárodnými investíciami dobré spravovanie a udržateľnosť spoločnosti, sociálne a environmentálne otázky sa stávajú čoraz dôležitejším, najmä pri prístupe k národnému a medzinárodnému financovaniu, ako aj pri získavaní zahraničného kapitálu.³¹

V poslednej dobe je možné sledovať vývoj v oblasti boja proti korupcii v niektorých z najväčších a najskorumpovanejších regiónov sveta. V decembri 2020 Čínska ľudová republika zmenil a doplnil trestné právo krajiny okrem iného tým, že významne zvýšil trest súkromným osobám, ktoré sú obvinené za korupciu, vrátane ponúkaniu úplatkov a sprenevery majetku spoločnosti. V prípadoch, keď sa hodnota úplatkov považuje za „obzvlášť veľké“ alebo keď sú okolnosti „obzvlášť závažné“, páchatel' je odsúdený na viac ako 10 rokov väzenia až doživotia. Pokiaľ ide o ďalší významný vývoj, môžeme spomenúť, že India má nového federálneho protikorupčného dozorného agenta inštitúcie Lokpal (protikorupčná inštitúcia, ktorá zastupuje verejný záujem), ktorý zverejnil svoje compliance pravidlá v marci 2020. Agentúra má rozsiahlu právomoc pri vyšetrovaní akýchkoľvek osôb ktorí sú podozriví, že pomáhali porušiť Zákon o prevencii korupcie v Indii (India's Prevention of Corruption Act – PCA), dávali alebo prijímali úplatky alebo sprisahania súvisiace s akýmkoľvek porušením PCA.³²

V posledných rokoch sa oblasti riadenia rizika a compliance významne rozšírili, najmä od globálnej finančnej krízy v rokoch 2008 - 2009, keď boli spoločnosti nútené prispôbiť sa meniacim sa regulačným požiadavkám. Pandémia COVID-19 pravdepodobne prinesie ďalšiu vlnu zmien. Kríza COVID-19 spôsobuje mimoriadne narušenie a neistotu na globálnej, politickej, obchodnej a humanitárnej úrovni. Pandémia vyžaduje od vedúcich

---

³¹ GROTTA, R. C., MACHADO Jr, C., SOUZA, M. T. S., RIBERIO, D. M. N. M., & BAZANINI, R. Analysis of the affinity of the principles of corporate governance to the ISO 14001 environmental management system standard. 27. vyd. São Carlos. 2020. 12 s. ISSN 0104-530

³² JAEGER, J. Anti-corruption developments in 2020: China, India make strides. In *Compliance Week*. [online]. 2021 [cit. 2021-02-04]. Dostupné na: <https://www.complianceweek.com/anti-corruption/anti-corruption-developments-in-2020-china-india-make-strides/30010.article>

predstaviteľov spoločností, aby sa viac zaoberali riešením problémov v oblasti riadenia, rizika a dodržiavania predpisov. CRO (Chief risk officers) a CCO sa ocitli v prvej línii a spolupracujú s ostatnými manažérmi a predstavenstvom na riešení mnohých výziev, ktorým spoločnosti a ich zamestnanci čelia. Spoločnosti sa pravdepodobne budú do veľkej miery opierať o svoje CRO a CCO kvôli novým a zvýšeným nebezpečenstvám vyvolaným ochorením COVID-19.³³

V poslednom roku spoločnosti celého sveta čelila novým dilemám týkajúce sa corporate compliance. Kvôli koronavírusu SARS-CoV-2 prešli milióny zamestnancov z zamestnávateľom kontrolovaného kancelárskeho prostredia na home office (prácu z domu). Mnoho zamestnancov prvýkrát môže pracovať z domu a predtým neuvažovali o právnych a bezpečnostných rizikách home officu. To môže vytvárať nové riziká pre zamestnávateľov. Lídri zodpovední za corporate compliance musia prispôbiť svoje bezpečnostné a právne programy tak, aby podporovali vzdialenú prácu. Pravidlá dodržiavania predpisov si pravdepodobne vyžadujú kontrolu a možno ich bude potrebné aktualizovať. Zamestnávatelia musia brať do úvahy bezpečnostné, komunikačné a vzdelávacie riziká home office týkajúce sa zmien zásad a rizík v celej spoločnosti. S prácou z domu sú spojené príležitosti aj riziká. Aj keď to pre niektorých môže zaistiť lepšiu rovnováhu medzi pracovným a súkromným životom, zvyšuje produktivitu, riadenie času a kvalitu práce, vyvoláva tiež obavy o kybernetickú bezpečnosť a bezpečnosť údajov, ktoré treba eliminovať.

1.3.1. Slovak Compliance Circle

Nezisková organizácia Slovak Compliance Circle vznikla ako reakcia na prevažujúcu tendenciu v rámci slovenského podnikateľského prostredia ohľadne úrovne etického správania všeobecne aplikovaného a akceptovaného na slovenskom trhu. S cieľom reagovať na alarmujúce činnosti slovenského podnikateľského prostredia, zakladajúci členovia vypracovali a predložili plán združenia na propagáciu a presadzovanie zásad etického správania a rozvoja dodržiavania predpisov v slovenskom podnikateľskom prostredí prostredníctvom vzájomného zdieľania štandardov a praktických skúseností v oblasti compliance v rámci slovenského podnikateľského prostredia. Víziou SCC je možnosť pracovať v transparentnom a etickom podnikateľskom prostredí na Slovensku.

---

³³ SUMMERFIELD, R. COVID-19 and Risk Management. In *Risk & Compliance*. [online]. 2020 [cit. 2021-02-04]. Dostupné na: <https://riskandcompliancemagazine.com/covid-19-and-risk-management>

Členovia SCC sa zaviazali dodržiavať etické princípy, aktívne ich presadzovať a uplatňovať. Členovia SCC sa usilujú o rozvoj úrovne compliance štandardov implementovaných slovenskou podnikateľskou komunitou prostredníctvom:

- *Zdieľania overených štandardov a praktík* – skúmaním a poznávaním všeobecne akceptovaných štandardov a praktík z iných krajín a uplatňovaním ich na miestnom slovenskom trhu a zdieľaním lokálnych skúseností medzi príslušníkmi;
- *Vzájomnej podpory* – poskytovaním podpory a zdieľaním vedomostí s MSP;
- *Príkladného správania* – motivovaním obchodných partnerov, aby dodržiavali osvedčené praktiky a etické princípy.³⁴

SCC bolo založené v decembri 2013 Slovensko-Nemeckou priemyselnou a obchodnou komorou (SNOPK), v spolupráci s KPMG Slovensko a advokátskou kanceláriou Lansky, Ganzger & Partner Rechtsanwälte. V súčasnosti združenie má 32 členov, ktorí reprezentujú rôzne priemyselné odvetvia na Slovensku.³⁵ V nasledujúcej tabuľke je uvedený zoznam členov SCC:

Tabuľka 2 Súčasní členovia Slovak Compliance Circle

SÚČASNÍ ČLENOVIA SLOVAK COMPLIANCE CIRCLE	
KPMG SLOVENSKO SPOL. S R.O.	Mondi SCP, a.s.
LANSKY, GANZGER & PARTNER RECHTSANWÄLTE, SPOL. S R.O.	Nitschneider & Partners, advokátska kancelária, s.r.o.
SLOVENSKO-NEMECKÁ OBCHODNÁ A PRIEMYSELNÁ KOMORA /SNOPK/	OSRAM, a.s
ATOS IT SOLUTIONS AND SERVICES S.R.O.	Peikko Slovakia s.r.o.
BELUGA S.R.O.	Raiffeisen Centrobank AG
CONTINENTAL MATADOR RUBBER, S.R.O.	SAMSUNG Electronics Slovakia s.r.o.
DHL EXEL SLOVAKIA, S. R. O.	Siemens s.r.o.
DXC TECHNOLOGY	Siemens Mobility, s.r.o.
HB REAVIS SLOVAKIA A.S.	Slovak Telekom, a.s.

³⁴ The Slovak Compliance Circle. Výročná správa 2019. In *The Slovak Compliance Circle*. [online]. 2020 [cit. 2021-02-04]. Dostupné na: <https://www.slovakcompliancecircle.sk/public/media/0436/scc-2019-annualreport.pdf>

³⁵ The Slovak Compliance Circle. Základný prehľad členov. In *The Slovak Compliance Circle*. [online]. 2020 [cit. 2021-02-04]. Dostupné na: <https://www.slovakcompliancecircle.sk/clenovia/zakladny-prehľad-clenov/>

JAGUAR LAND ROVER SLOVAKIA S.R.O.	SLOVNAFT, a.s.
KOMERČNÍ BANKA, A.S.	Swiss Re Management AG, organizačná zložka
LANXESS CENTRAL EASTERN EUROPE S.R.O.	Tatra banka, a.s.
MATADOR HOLDING, A.S.	TŮV SŮD Slovakia s.r.o.
MERCEDES-BENZ SLOVAKIA S. R. O.	VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.
METLIFE EUROPE D.A.C., POBOČKA POISŤOVNE Z INÉHO ČLENSKÉHO ŠTÁTU	Východoslovenská energetika Holding a.s.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa: The Slovak Compliance Circle. 2020. Základný prehľad členov. Dostupné na: <https://www.slovakcompliancecircle.sk/clenovia/zakladny-prehľad-clenov/>

Stabilita a predvídateľnosť sú kľúčové predpoklady pre fungovanie podnikateľského prostredia v každej krajine. Podnikatelia potrebujú mať nastavené pravidlá, ktoré sú férové a dostatočne vopred všetkým známe. Pre ich nastavovanie a následné dodržiavanie je hlavná dôveryhodnosť verejných inštitúcií na národnej, ale aj lokálnej úrovni. SCC v spolupráci s dvanástimi zamestnávateľskými združeniami a obchodnými komorami v roku 2019 vydali Desatoro pre férové a predvídateľné podnikanie.

Dokument opisuje najmä potrebu stabilného a predvídateľného podnikateľského a legislatívneho prostredia, nezávislosť regulačných inštitúcií, znižovanie korupcie ale aj potrebu funkčného a dôveryhodného súdnictva. V oblasti kvality verejných inštitúcií a následnej vymožitelnosti práva Slovensko zaostáva za najvyspelejšími krajinami sveta. Na pôde Národnej rady by sa zákony mali meniť len vtedy, keď je to naozaj potrebné a najmä po širšej odbornej diskusii a dôkladnom zvážení všetkých ich vplyvov. Verejné obstarávanie má zmysel vtedy, keď sú informácie o súťažiach verejné dostupné, v dokumente žiadajú o férový prístup uchádzačov aj verejnosti k verejným súťažiam. Kritizuje taktiež dĺžku súdnych konaní, ktoré dnes na Slovensku trvajú v priemere 21 mesiacov, pričom tento trend má stúpajúci charakter. V tejto kategórii je Slovensko na chvoste krajín EÚ.³⁶

³⁶ Rule of Law. Desatoro pre férové a predvídateľné podnikanie. [online]. 2019 [cit. 2021-02-04]. Dostupné na: <https://static1.squarespace.com/static/53b28229e4b0d52eb765e8b9/t/5e68cfff1e94eb74c1adb8dd/1583927296175/desatoro-pre-ferove-a-predvidatelne-prostredie.pdf>

1.3.2. 9 FATF-Style Regional Bodies (FSRBs)

Finančná akčná skupina (FATF) bola vytvorená na summite krajín G7 v Paríži v roku 1989 ako medzivládny orgán zameraný na dohľadanie opatrení jednotlivých krajín v boji proti praniu špinavých peňazí. V apríli 1990 vydala správu, ktorá obsahovala 40 odporúčaní, ktoré boli navrhnuté za účelom poskytnutia podrobných bodov pre efektívny boj proti praniu špinavých peňazí.³⁷ FATF má v súčasnosti 39 členov vrátane dvoch regionálnych organizácií. Jej členmi sú najvýznamnejšie finančné centrá krajín Európy, Ázie a Severnej Ameriky.

Odporúčania sú rozdelené do siedmich okruhov:

- Identifikácia rizík a rozvoj politik a domácej koordinácie;
- Pranie špinavých peňazí;
- Financovanie terorizmu a financovanie šírenia zbraní hromadného ničenia;
- Uplatňovanie preventívnych opatrení vo finančnom sektore a v ďalších určených sektoroch;
- Stanovenie právomocí a zodpovedností pre jednotlivé orgány;
- Zvýšenie transparentnosti a dostupnosti informácií o skutočnom vlastníctve právnických osôb a dohôd;
- Uľahčenie medzinárodnej spolupráce.³⁸

Hlavným cieľom FATF je boj proti praniu špinavých peňazí (AML), financovaniu terorizmu (CFT) a financovaniu šírenia zbraní hromadného ničenia. Síce boj proti korupcii medzi hlavné ciele nepatrí. FATF ho ale napriek tomu považuje za dôležitý, pretože korupcia môže katastrofálne poškodiť ekonomický rozvoj, oslabiť schopnosť bojovať proti organizovanému zločinu, oslabovať úctu k zákonom a sabotovať účinné vládnutie.

Odporúčania nemajú charakter medzinárodnej dohody alebo zmluvy, avšak každý z členov vydal trvalý prísľub na vládnej úrovni, že bude bojovať proti praniu špinavých peňazí s dodržiavaním odporúčaní. Často sú aktualizované vzhľadom na súčasné trendy v oblasti prania špinavých peňazí a aby sa vyrovnali s novými hrozbami, ako je financovanie šírenia

---

³⁷ FATF. About [online]. 2021 [cit. 2021-02-04]. Dostupné na: <http://www.fatf-gafi.org/about/>

³⁸FATF. International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation. In *The FATF Recommendations*. [online]. 2020 [cit. 2021-02-04]. Dostupné na: <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>

zbraní hromadného ničenia, a aby boli jasnejšie z hľadiska transparentnosti a tvrdšie z hľadiska korupcie. Výsledkom je vždy silnejší a jasnejší súbor noriem.³⁹

Má tri hlavné okruhy činností:

1. Dohliada nad vývojom členských krajín v oblasti implementácie opatrení zamedzujúcich praniu špinavých peňazí na základe dvojstupňového hodnotenia – samoohodnocovacej procedúry a vzájomného ohodnotenia;
2. Zhodnocuje trendy, techniky a metódy v tejto oblasti a navrhuje protiopatrenia, podporuje ich začlenené do odporúčaní;
3. Napomáha pri osvojovaní a implementácii svojich odporúčaní na celom svete.

Finančná akčná skupina nie je jediná, ktorá sa zaoberá touto problematikou. Bolo zriadených deväť regionálnych orgánov v štýle finančnej akčnej skupiny (FSRBs). Sú autonómne regionálne organizácie, ktoré pomáhajú realizovať túto globálnu politiku, dodržiavať odporúčania, pomáhajú viac ako 200 krajinám porozumieť a splniť odporúčania FATF v oblasti AML / CFT. 9 FSRBs:

- Európska skupina proti praniu špinavých peňazí (MONEYVAL) so sídlom vo francúzskom Štrasburgu (Rada Európy);
- Ázijsko-tichomorská skupina proti praniu špinavých peňazí (APG) so sídlom v Sydney v Austrálii;
- Euroázijská skupina (EAG) so sídlom v Moskve v Rusku;
- Finančná akčná skupina pre Blízky východ a severnú Afriku (MENAFATF) so sídlom v Maname v Bahrajne;
- Západoafrická skupina proti praniu špinavých peňazí (GIABA) so sídlom v Dakare v Senegale;
- Skupina vo východnej a južnej Afrike (ESAAMLG) so sídlom v Dar es Salaam v Tanzánii;
- Skupina v Latinskej Amerike (GAFILAT) so sídlom v Buenos Aires v Argentíne;
- Karibská finančná akčná pracovná skupina (CFATF) so sídlom v španielskom prístave, Trinidade a Tobagu;
- Stredoafrická skupina proti praniu špinavých peňazí (GABAC) so sídlom v Libreville v Gabone.⁴⁰

---

³⁹ FATF. Who we are [online]. 2021 [cit. 2021-02-04]. Dostupné na: <http://www.fatf-gafi.org/about/whoweare/>

⁴⁰ VERMAAK, W. What are the 9 FATF-Style Regional Bodies (FSRBs)? In *Syгна*. [online]. 2020 [cit. 2021-02-04]. Dostupné na: <https://www.syгна.io/blog/fatf-style-regional-bodies-fsrbs/>

1.3.2.1. Právny rámec EÚ na boj proti praniu špinavých peňazí

Z hľadiska finančného systému a bezpečnosti občanov EÚ, riziká ML / FT vzbudzujú vážne obavy. Počas uplynulých rokov EÚ vybudovala pevný regulačný rámec. Pravidlá je však potrebné neustále prispôbovať s cieľom čeliť rizikám vyplývajúcim z technologických inovácií (napr.: virtuálne meny), zo zvýšenej integrácie finančných tokov na vnútornom trhu, z globálnej povahy teroristických organizácií alebo z vynaliezavosti páchatel'ov trestnej činnosti pri využívaní akýchkoľvek nedostatkov alebo medzier v systéme.

Tieto výzvy sú globálne a vyžadujú si silnú spoluprácu na medzinárodnej úrovni. EÚ spolupracuje so svojimi partnermi vo FATF s cieľom vypracovať a uplatňovať medzinárodné normy. Európska komisia a 14 členských štátov EÚ sú jej členmi. Ostatné členské štáty EÚ sú súčasťou regionálneho orgánu MONEYVAL.⁴¹

Odporúčania FATF sa v EÚ vo veľkej miere realizujú prostredníctvom piatej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí. Jej cieľom je:

- Zvýšiť transparentnosť v súvislosti s vlastníctvom spoločností a trustov;
- Sprísniť kontroly rizikových tretích krajín;
- Riešiť riziká spojené s predplatenými kartami a virtuálnymi menami;
- Posilniť kooperáciu medzi finančnými spravodajskými jednotkami členských štátov;
- Zlepšiť spoluprácu a výmenu informácií medzi orgánmi dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a Európskou centrálnou bankou.⁴²

V októbri 2018 k nej pribudla smernica o opatreniach na boj proti praniu špinavých peňazí prostredníctvom trestného práva. Cieľom týchto noriem je dosiahnuť balans medzi potrebou zvýšenej bezpečnosti a ochranou základných práv a ekonomických slobôd. Novelami sa tiež právne predpisy EÚ zosúladiť s medzinárodnými normami, ktoré vypracovala FATF.

Slovenská republika nie je síce členom FATF, je však členskou krajinou výboru Rady Európy MONEYVAL, ktorý tak ako FATF hodnotí svoje členské krajiny na základe

---

⁴¹ Council of Europe. Members and observers. In *Coe*. [online]. 2020 [cit. 2021-02-04]. Dostupné na: <https://www.coe.int/en/web/moneyval/moneyval-brief/members>

⁴² Generálny sekretariát Rady. Boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. In *Európska rada*. [online]. 2020 [cit. 2021-02-04]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/fight-against-terrorism/fight-against-terrorist-financing/>

prijatých rovnakých medzinárodných štandardov. Implementácia týchto medzinárodných štandardov do právneho poriadku Slovenskej republiky výrazne zvýšil možnosť postihovania AML / CFT v Slovenskej republike, ako aj celkovo nezákonných finančných aktivít osôb v Slovenskej republike.

1.4. Whistleblowing

V nasledujúcej kapitole charakterizujeme pojem whistleblowing. Oboznámime sa s definíciou termínu, ďalej sa budeme zaoberať osobou whistleblowera, jeho charakteristikami a etickou dilemou, ktorej čelí.

Whistleblowing má anglický pôvod a v doslovnom preklade znamená písať na píšťalku. Vychádza z anglického slovného spojenia „*to blow the whistle*“ pričom zapískaním sa metaforicky rozumie určité upozornenie spoločnosti na nekalé praktiky, ktoré by sa nemali diať. Whistleblowerom rozumieme osobu, ktorá upozorní verejnosť na protispoločenské konanie, ktoré by inak zostalo utajené. V slovenskom jazyku pre tento výraz nemáme dostupný ekvivalent. Preto sa pre tento termín používajú rôzne výrazy, ako napr. „*informátor*“, „*sťažovateľ*“.⁴³

V rámci compliance má svoj význam aj funkcia whistleblowing, ktorú je možné identifikovať ako prípad, keď dochádza k nahlasovaniu porušenia alebo nedodržania corporate compliance programu zamestnancami danej spoločnosti. Whistleblowing slúži ako kontrolný systém uplatňovania programu compliance a jeho úlohou jej vytvárať bezpečné kanály pre prílev informácií o činnostiach odporujúcich pravidlám, normám či etickosti.

Žijeme v komplexnom svete. Každý deň sa prijímajú rozhodnutia, ktoré môžu mať vplyv na naše zdravie, bezpečnosť, ekonomické a ľudské práva. Častokrát tieto rozhodnutie prijímajú skorumpované, nekompetentné alebo neodborné osoby. Zamestnanci, ktorí vedia o priestupkoch, sa boja povedať čokoľvek lebo sa boja, že stratia svoju prácu. V poslednom období došlo k podstatnému zvýšeniu uznania dôležitosti whistleblowingu ako prostriedku na znižovanie korupcie a predchádzanie nebezpečným situáciám zlepšením zverejňovania informácií o nezákonných, nebezpečných alebo neetických činnostiach zo strany vlády a súkromných organizácií. Whistleblowing môže byť tiež prostriedkom na zlepšenie vnútornej

---

⁴³ NITSCHNEIDER & PARTNERS. Com Whistleblowing na Slovensku. In *Epravo*. [online]. 2015 [cit. 2021-02-12]. Dostupné na: <https://www.epravo.sk/top/clanky/whistleblowing-na-slovensku-3002.html>

organizačnej kultúry organizácií vo verejnom aj súkromnom sektore s cieľom predchádzať alebo odhaľovať chyby a nehody a zlepšovať vnútorné riadenie a efektívnosť spoločnosti. Whistlebloweri sú po celom svete známi ako hrdinovia za odhaľovanie korupcie a podvodov v organizáciách a za predchádzanie potenciálnym chybám vedúcim ku katastrofám.

Whistleblowing v organizačnom kontexte prvý krát definoval americký spotrebiteľský aktivista Ralph Nader v roku 1972 na konferencii o profesionálnej zodpovednosti. Whistleblowing definoval ako „*konanie muža alebo ženy ktorí vo viere, že verejný záujem stojí nad záujmom organizácie, ktorej pracujú, nahlásia, že organizácia je zapojená do korupčnej, nezákonnej, nečestnej alebo škodlivej činnosti*“.⁴⁴

Americkí akademici Marcia P. Miceli a Janet P. Near v roku 1982 definovali whistleblowing ako „*zamestnancom zverejnené nelegálne, nemorálne alebo nelegitímne praktiky svojich zamestnávateľov*“. Whistleblowing popisujú ako štvorstupňový proces:

1. Spúšťanie udalosti, ktorá zahŕňa pochybné, neetické alebo nezákonné činnosti, a ktorá vedie zamestnanca k tomu, aby zvážil hlásenie;
2. Zamestnanec začne rozhodovať, posudzovať, či ide o priestupok, zhromažďuje ďalšie informácie a diskutuje o situácii s ostatnými;
3. Zamestnanec nahlási priestupok;
4. Členovia organizácie reagujú na whistleblowera.⁴⁵

Whistlebloweri sú dôležitými hráčmi v národnom a globálnom boja proti korupcii. Riskujú svoju kariéru, niekedy ak svoju osobnú bezpečnosť, aby odhalili priestupky. Zverejnením informácií o priestupkoch whistlebloweri prispeli k záchrane nespočetných životov a miliárd dolárov z verejných prostriedkov a zároveň zabránili zhoršovaniu vznikajúcich škandálov a katastrof.

Mnoho ustanovení o whistlebloweroch, ktoré sú v súčasnosti platné obsahujú medzery a výnimky. Výsledkom čoho je, že zamestnanci, ktorí sa domnievajú, že sú chránení pred odvetou, môžu po nahlásení zistiť, že v skutočnosti nemajú právnu ochranu. Bez dostatočnej právnej ochrany a spoľahlivých spôsobov hlásenia priestupkov čelia

---

⁴⁴ VANDEKERCKHOVE, W. Whistleblowing and Organizational Social Responsibility: A Global Assessment. 3. vyd. London: ROUTLEDGE. 2016. 8 s. ISBN 978-1134764006

⁴⁵ BANISAR, D. Whistleblowing: International Standards and Developments. CORRUPTION AND TRANSPARENCY: DEBATING THE FRONTIERS BETWEEN STATE, MARKET AND SOCIETY. Washington: World Bank-Institute for Social Research. 2011. 4 s. [cit. 2021-02-12]. Dostupné na: <https://ssrn.com/abstract=1753180>

zamestnanci v celej Európe prepusteniu, degradácii alebo obťažovaniu, ak odhalia korupciu a iné trestné činy. Transparency International preto vyzýval všetky krajiny EÚ, aby zakotvili komplexné práva whistleblowerov do svojich zákonov a začali verejný dialóg, ktorý povedie k väčšiemu oceneniu whistleblowerov ako dôležitých osobností v boja proti korupcii. Whistleblowing nesie profesionálne aj osobné riziká. Obyvatelia EÚ by mali zvážiť použitie bezpečných spôsobov hlásenia korupcie alebo iných závažných priestupkov na svojom pracovisku a predtým, ako tak urobia, vyhľadať najlepšie dostupné odporúčanie.⁴⁶

Podľa štúdie Transparency International, za posledné štyri roky počet ľudí ochotných nahlásiť korupciu stagnuje – dlhodobo by viac ako polovica ľudí na Slovensku korupciu na pracovisku nenahlásila. Kým v júni 2020 by tak určite alebo zrejme spravilo 36 % opýtaných, v decembri 2019 i na jeseň 2018 by korupciu na pracovisku ohlásilo 33 % respondentov. Najvyššia ochota ozvať sa proti nekalému konaniu v zamestnaní bola v roku 2017, kedy by tak určite alebo zrejme spravilo 37 % respondentov. Až 58 % občanov tvrdí, že by korupciu polícii určite alebo asi nenahlásili, aj keby o nej vedeli.⁴⁷

Ľudí, ktorí o korupcii na pracovisku vedia, zvyknú odradiť obavy zo straty zamestnania, odvety zo strany zamestnávateľa či iných osobných dôvodov. Na ďalších miestach u občanov prevládajú pochybnosti o tom, či budú ich podnety dôsledne prešetrené. Práve zákon na ochranu whistleblowerov má pomôcť odstrániť tieto prekážky – chrániť zamestnanie oznamovateľa a zabezpečiť prešetrovanie podnetov vnútri organizácií.

S účinnosťou od 1. marca 2019 sa stal súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky nový zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov („Zákon o whistleblowingu“). Uvedený zákon v celom rozsahu zrušil a nahradil dovtedy platný zákon č. 307/2014 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov („Starý zákon o whistleblowingu“).⁴⁸

Tento zákon upravuje okolnosti poskytovania ochrany subjektom v pracovnoprávnom pomere v súvislosti s nahlásením kriminality alebo inej protispoločenskej

---

⁴⁶ WORTH, M. Whistleblowing in Europe: Legal protections for whistleblowers in the EU. Transparency International. 2013. 5-8 s. ISBN 978-3-943497-48-9

⁴⁷ Transparency International Slovensko. WHISTLEBLOWING. In *Transparency International Slovensko*. [online]. 2021 [cit. 2021-02-12]. Dostupné na: <https://transparency.sk/sk/temy/whistleblowing/>

⁴⁸ BLAHUTOVÁ, S. Compliance management systém v kontexte trestnej zodpovednosti právnických osôb. In *Epravo*. [online]. 2019 [cit. 2020-02-14]. Dostupné na: <https://www.epravo.sk/top/clanky/vyuzivanie-systemu-na-oznamovanie-protispolocenskej-cinnosti-tzv-whistleblowingu-mze-prispiet-k-vyznamnemu-znizeniu-korupcnych-a-inych-rizik-u-zamestnavatelov-4732.html>

činnosti, práva a povinnosti subjektov pri oznamovaní protispoločenskej činnosti a zriadenie, pozícia a pôsobnosť Úradu na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti. Úrad môže poskytnúť oznamovateľovi, ktorý urobil kvalifikované oznámenie na základe žiadosti tohto oznamovateľa odmenu až do výšky 50-násobku minimálnej mzdy. Zamestnávateľ má tiež povinnosť prijať adekvátne organizačné a technické opatrenia na zabezpečenie a preukázanie, že vnútorný systém preverovania oznámení sa vykonáva v súlade so Zákonom. Ak zamestnávateľ nesplní niektorú z povinností uloženú mu Zákonom, Úrad môže uložiť zamestnávateľovi pokutu do 20 000 eur.⁴⁹

1.5 Úloha štátu vo firemnom prostredí

Firemné prostredie je ovplyvnené viacerými faktormi. Medzi najviac dôležité patrí vláda, ktorá určuje legislatívne prostredie krajiny. Prostredníctvom mnohých stimulov štát môže – pomôcť firmám, naopak vytvoriť prekážky alebo stanoviť podmienky, ktoré bránia podnikaniu. Zákony a vládne aktivity zásadne vplývajú na podnikateľské prostredie a podnikateľské subjekty. Sociálne, právne a politické prostredie, ktoré vytvára štát, hrá taktiež dôležitú úlohu. Kvalitné vládnutie môže stimulovať finančné výsledky spoločností a môže urýchliť ich pozitívny vplyv na spoločnosť.⁵⁰

Podľa Jána Kramoliša, lepšie inštitucionálne prostredie môže výrazne zlepšiť efektivitu spoločnostiam. Väčší inštitucionálny a hospodársky rozvoj môže podstatne zmierniť ťažkosti, ktorým čelia firmy.⁵¹

V posledných rokoch sa korupcia stala rozšíreným fenoménom v mnohých krajinách strednej a východnej Európy. Miera korupcie a efektivita zákonodarstva majú úzky vzťah. To naznačuje, že inštitucionálne prostredie na nízkej úrovni, predovšetkým neefektívne a nadmerne regulované prostredia, vytvárajú podmienky, v ktorých sa darí korupčným

---

⁴⁹ Zákon č. 54/2019 Z. z. Zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. [online]. [cit. 2021-02-14]. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2019/54/20190301>

⁵⁰ VIRGLEROVA, Z., DOBEČ, S., VOJTOVIČ, S., The Perception of the State's Influence on its Business Environment in the SMEs in the Czech Republic. In Researchgate. [online]. 2016 [cit. 2021-04-08]. Dostupné na:

https://www.researchgate.net/publication/305072979_The_Perception_of_the_State's_Influence_on_its_Business_Environment_in_the_SMEs_from_Czech_Republic

⁵¹ KRAMOLIŠ, J. Design as a condition for prosperity in Czech businesses - A comparative study. In *Journal of Competitiveness*. [online]. 2015 [cit. 2021-04-08]. 7. vyd. 33-47 s. ISSN 1804-1728. Dostupné na: <https://www.cjournal.cz/index.php?hid=clanek&bid=archiv&cid=204&cp=>

praktikám, najmä ak majú úradníci vysokú právomoc. Korupcia zvyčajne má negatívny vplyv na hospodársky rozvoj.⁵²

Vlády ustanovujú mnoho nariadení a politík, ktorými sa firmy riadia. Vládna politika závisí aj od politickej kultúry. Politiky vytvorené v politicky stabilnej krajine budú vždy odlišné od politiky, ktoré sa vytvárali v politicky nestabilnej krajine. Stabilný politický systém môže prijímať business-friendly rozhodnutia, ktoré podporujú miestne podniky a priťahujú zahraničných investorov. Nestabilné systémy predstavujú výzvy, ktoré ohrozujú schopnosť vlády udržiavať zákon a poriadok. Tieto typy politickej kultúry brzdia vládnu politiku a majú negatívny vplyv na podnikateľské prostredie krajiny.⁵³

---

⁵² WEI, S. Bribery in the economies: Grease or sand?. In *Brookings Institute Working Paper*. [online]. 2001 [cit. 2021-04-08]. Dostupné na: <http://www.brookings.org/scholars/swei.htm>

⁵³ WILLIAMS, F. The Effects of Government Policies on Businesses. In *Smallbusiness*. [online]. 2019 [cit. 2021-04-08]. Dostupné na: <https://smallbusiness.chron.com/differences-between-monetary-fiscal-policy-3867.html>

2. Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Naša diplomová práca je zameraná na implementáciu corporate compliance v zahraničnoobchodnej firme. V druhej kapitole definujeme hlavný cieľ práca a čiastkové ciele. Následne určíme hypotézy, ktoré sa pokúsime v práci overiť. Následne charakterizujeme objekt skúmania a zameriavame sa na metodiku písania práce a použité metódy skúmania.

2.1.Hlavný cieľ, čiastkové ciele

Hlavným cieľom diplomovej práce je na základe analýzy poskytnúť prehľad o corporate compliance v medzinárodnom kontexte a identifikovať vzťah medzi indexom korupcie a jednotlivými indikátormi kvality vládnutia na základe Worldwide Governance Indicators v krajinách EÚ.

Pre splnenie hlavného cieľa sme si vytýčili nasledované čiastkové ciele:

- Charakterizovať corporate compliance;
- Charakterizovať Worldwide Governance Indicators a Corruption Perceptions Index;
- Porovnávať krajiny V4 na základe WGI;
- Identifikovať, či existuje vzťah medzi korupciou a kvalitou vládnutia;
- Zhodnotiť vplyv indexu vnímania korupcie na WGI v EÚ.

2.1.1. Hypotézy

Pri písaní diplomovej práci sme si stanovili nasledovné hypotézy:

- *Hypotéza 1* S rastúcim indikátorom Voice and Accountability očakávame nárast Indexu vnímania korupcie.
- *Hypotéza 2* S rastúcim indikátorom Political Stability očakávame nárast Indexu vnímania korupcie.
- *Hypotéza 3* S rastúcim indikátorom Government Effectiveness očakávame nárast Indexu vnímania korupcie.
- *Hypotéza 4* S rastúcim indikátorom Regulatory Quality očakávame nárast Indexu vnímania korupcie.
- *Hypotéza 5* S rastúcim indikátorom Rule of Law očakávame nárast Indexu vnímania korupcie.

2.2. Metodika práce a metody skúmania

Pri spracovaní našej diplomovej práce sme čerpali informácie z rôznych zdrojov a za pomoci viacerých metód. V prvom rade išlo o štúdium domácej i zahraničnej literatúry zameranej na corporate compliance. Odborná literatúra od autorov nám poskytla základné informácie, ktoré sme spolu s nadobudnutými vedomosťami využili pri spracovaní záverečnej práce. V neposlednom rade, kvôli neprístupnosti knižníc, sme informácie získali prostredníctvom internetu.

Na prvom mieste sme pri písaní našej bakalárskej práce museli získať potrebné údaje. Podľa toho, o aký druh údajov išlo, sme čerpali z rôznych zdrojov. Na získanie hlbších poznatkov o skúmanej problematike sme museli získané údaje rozanalyzovať. V prvej časti práce sme využívali najmä indukciu a dedukciu, z viacerých využívaných zdrojov.

Metódy analýza, dedukcia, indukcia, komparácia, syntéza, vyhodnotenia a interpretácie výsledkov patria medzi najčastejšie využívané metódy v našej diplomovej práci.

Analýzu sme využili takmer v celej našej práci, môžeme ju z teoretického hľadiska vymedziť ako základný myšlienkový postup, pri ktorom dochádza k rozkladu určitého celku na menšie časti, ich vzťahy a súvislosti.⁵⁴ Napríklad teoretické poznatky domácej a zahraničnej literatúry boli spracované pomocou metódy analýzy.

Dedukcia a indukcia sú úzko spojené a vzájomne a dopĺňajú a kombinujú. Pri použití len jednej z nich by mohlo prísť ku skresleniu riešenej problematiky. využili sme ich hlavne v prvej časti práce. *Dedukciu* môžeme vymedziť ako postup od všeobecného ku konkrétnemu a špecifickému, pričom v niektorých prípadoch sa však môžeme stretnúť s tým, že dedukcia prebieha v tej istej úrovni myšlienok, teda od všeobecného k všeobecnému a podobne. *Indukcia* predstavuje zovšeobecňovanie špecifických faktov a skutočností, čo znamená, že je určitým opakom procesu dedukcie.⁵⁵

---

⁵⁴ RISTVEJ, J. Vedecké Metódy. In *Trilobit*. [online]. 2010 [cit. 2021-04-08]. Dostupné na: <http://trilobit.fai.utb.cz/vedecke-metody>

⁵⁵ RISTVEJ, J. Vedecké Metódy. In *Trilobit*. [online]. 2010 [cit. 2021-04-08]. Dostupné na: <http://trilobit.fai.utb.cz/vedecke-metody>

Metódu *komparácie* sme použili pri porovnávaní štátov V4 na základe Worldwide Governance Indicators. Proces v ktorom dochádza k porovnávaniu viacerých faktov a skutočností môžeme označiť za komparáciu.⁵⁶

Pri *syntéze* dochádza k integrovaniu jednotlivých častí, súvislostí a vzťahov do jedného celku, pričom často nadväzuje na analytickú časť.⁵⁷ Metódy *vyhodnotenia a interpretácie* výsledkov sme využívali hlavne v časti výsledky práce a diskusia a v závere.

Rozhodli sme sa skúmať firemné (mikro) prostredie na základe vládneho (makro) prostredia. V časti „*Úloha štátu vo firemnom prostredí*“ sme dokázali, že vládna politika vplýva na firemnú politiku.

Pre naplnenie čiastkových cieľov (identifikovať, či existuje vzťah medzi korupciou a kvalitou vládnutia; zhodnotiť vplyv indexu vnímania korupcie na WGI v EÚ) v rámci časti výsledky práce a diskusia sme využili voľne dostupný štatistický softvér GRETL, pomocou ktorého sme vytvorili korelačnú a regresnú analýzu, aby sme vedeli dokázať, resp. vyvrátiť nami stanovené hypotézy, použili sme metódu komparácie. Vstupné údaje sme získali z Transparency International, ktorý hodnotí krajiny podľa úrovne vnímanej korupcie a z Worldwide Governance Indicators, ktoré sú individuálne indikátory kvality vládnutia.

Podľa Roberta Hanáka, pred korelačným testom musíme zistiť ako sú rozložené dáta pre jednotlivé premenné. Preto sme najprv vykonávali test normality rozloženia dát.⁵⁸ Premenné sú normálne rozložené, ak test normálneho rozdelenia premenných má p-value vyššie ako 0,05. Hanák definuje koreláciu, ako „*Korelácia je štatistická metóda, pomocou ktorej môžeme vypočítať mieru vzájomnej lineárnej závislosti medzi dvomi premennými.*“. Ďalej uvádza, že výsledkom výpočtu štatistickej metódy korelácie je korelačný koeficient, Pearsonov korelačný koeficient je označovaný malým písmenom r, ktorý môže nadobúdať hodnoty od -1 do 0 alebo od 0 do +1. Pričom mínus 1 znamená absolútnu nepriamu závislosť, 0 znamená, že neexistuje lineárna závislosť a 1 znamená absolútnu priamu závislosť medzi dvoma premennými.⁵⁹

---

⁵⁶ RISTVEJ, J. Vedecké Metódy. In *Trilobit*. [online]. 2010 [cit. 2021-04-08]. Dostupné na: <http://trilobit.fai.utb.cz/vedecke-metody>

⁵⁷ RISTVEJ, J. Vedecké Metódy. In *Trilobit*. [online]. 2010 [cit. 2021-04-08]. Dostupné na: <http://trilobit.fai.utb.cz/vedecke-metody>

⁵⁸ HANÁK, R. Dátová analýza pre sociálne vedy. [online]. 2016. Bratislava: EKONÓM. [cit. 2021-03-23]. Dostupné na: <https://statistikapspp.sk/ucebnica/datova-analyza-pre-socialne-vedy/>

⁵⁹ HANÁK, R. Dátová analýza pre sociálne vedy. [online]. 2016. Bratislava: EKONÓM. [cit. 2021-03-23]. Dostupné na: <https://statistikapspp.sk/ucebnica/datova-analyza-pre-socialne-vedy/>

Tabuľka 3 Hodnoty veľkosti účinku

Veľkosť účinku	Interval pre Pearsonovo r
Nízka	0,1 až 0,3
Stredná	0,3 až 0,5
Vysoká	0,5 a viac
Extrémne vysoká	Blízka 1

Zdroj: In HANÁK, R. Dátová analýza pre sociálne vedy

Ďalej sme pokračovali odhadom parametrov modelu. Bolo potrebné presne definovať závislú a nezávislú premennú. Odhad parametrov jednoduchého lineárneho modelu $y = \beta_0 + \beta_1 x_i + u_i$. Stĺpec „*coefficient*“ označuje odhadované parametre. Prvá hodnota prislúchajúca riadku „const“, je odhad parametra β_0 a nazýva sa lokujúca konštanta. Jej hodnota vyjadruje priemernú hodnotu premennej y za predpokladu, že premenná $x = 0$. Druhý parameter prislúchajúci WGI je odhad parametra β_1 a nazýva sa *regresný koeficient*. Táto hodnota vyjadruje priemernú zmenu závislej premennej za predpokladu, že nezávislá premenná sa mení o jednotku.⁶⁰

V našom prípade, korupcia vystupuje ako závislá premenná „ x “ a indikátory kvality vládnutia ako nezávislé premenné „ y “. Korupcia sa merala pomocou Indexu vnímania korupcie v medzinárodnom meradle za rok 2019, pričom vyššie hodnoty označujú nízku úroveň korupcie a indikátory kvality vládnutia boli kvantifikované pomocou Worldwide Governance Indicators za rok 2019, kde vyššie hodnoty znamenajú lepšiu kvalitu vládnutia.

Koeficient determinácie interpretuje akú časť variability závislej premennej vieme vysvetliť regresným modelom. Označuje sa R^2 a v systéme GRETL sa nachádza vo výstupe odhadu lineárneho modelu, kde je označený ako „*R-squared*“.⁶¹

Následne sme analyzovali štatistickú významnosť *testovaním hypotéz*. Podľa Martina Lukáčika a Viktora Slosiara, „základom je vytvorenie hypotéz, ktoré sa porovnávajú. Nulová hypotéza „ H_0 “ sa porovnávala s alternatívnou „ H_1 “. Podmienkou štatistickej významnosti je zamietnutie nulovej hypotézy (parameter sa rovná nule). Testovanie hypotéz na vopred stanovenej hladine významnosti α je založené na vytvorení testovacej štatistiky, pre ktorú sú

⁶⁰ LUKÁČIK, M., SLOSIAR, V. Základy práce s ekonometrickým programom GRETL. [online]. 2010. [cit. 2021-03-23]. Dostupné na: <http://spu.fem.uniag.sk/cvicenia/ksov/obtulovic/EKONOMETRIA/GRETL%20popis.pdf>

⁶¹ LUKÁČIK, M., SLOSIAR, V. Základy práce s ekonometrickým programom GRETL. [online]. 2010. [cit. 2021-03-23]. Dostupné na: <http://spu.fem.uniag.sk/cvicenia/ksov/obtulovic/EKONOMETRIA/GRETL%20popis.pdf>

tabelované kritické hodnoty vhodných štatistických rozdelení. Hypotéza sa potom overovala porovnaním testovacej štatistiky s kritickými hodnotami štatistik. Formulácia hypotéz: $H_0: \beta_1 = 0$; $H_1: \beta_1 \neq 0$. Zamietnutie nulovej hypotézy sa vykonávala potvrdením vzťahu

$$\left| \frac{\hat{\beta}_1 - 0}{\hat{\sigma}_{\beta_1}} \right| > t_{\alpha/2}$$

“.⁶² Kritická hodnota pri $\alpha = 0,05$ v našom prípade bola $t = 2,05954$.

Overenie štatistickej významnosti modelu ako celku sme vykonávali pomocou hypotéz: H_0 : model nie je štatisticky významná, H_1 : model štatisticky významná. Overenie hypotézy: $F > F_{0,1}(k, n - k - 1)$. V tomto prípade sa štatistická významnosť sme overovali Fisherovým rozdelením. Kritická hodnota pri $\alpha = 0,05$ v tomto prípade bola $F = 4,2417$.

Pri odhadovaní parametrov metódou najmenších štvorcov nás zaujímala aj to, nakoľko je tento odhad presný. Aby sme odstránil vplyv náhody, bolo treba vytvoriť a intervalový odhad. Rozhodli sme sa pri vytvorení *konfidenčného intervalu* okolo hodnôt odhadu parametrov. Na určenie hodnôt konfidenčného intervalu v systéme GRETL sme potrebovali mať odhadnutý jednoduchý lineárny model.

Prítomnosť chyby heteroskedasticity skresľuje výsledky testov. Existencia heteroscedasticity je častým problémom regresnej analýzy, naznačuje nekonštantnosť rozptylu a znehodnocuje bežné testy štatistickej významnosti a intervalové odhady. To znamená, že testy t a F , o ktorých sme hovorili v predchádzajúcich odsekoch, nie sú adekvátne. S týmto javom sa stretávame predovšetkým v prípade odhadu parametrov modelu z prierezových dát. V prípade heteroskedasticity je metóda najmenších štvorcov nevhodná.⁶³ Testovanie prítomnosti chyby heteroskedasticity môžeme vykonávať pomocou White's test. Hodnota p -value chí-kvadrátu z štatistickej tabuľky, musí byť vyššia, ako hladina významnosti $0,05$. Ak zistíme prítomnosť heteroskedasticity, je potrebné ju odstrániť pomocou Heteroskedasticity corrected, čo dokáže odstrániť všetky typy heteroskedasticity .

⁶² LUKÁČIK, M., SLOSIAR, V. Základy práce s ekonometrickým programom GRETL. [online]. 2010. [cit. 2021-03-23]. Dostupné na: <http://spu.fem.uniag.sk/cvicenia/ksov/obtulovic/EKONOMETRIA/GRETL%20popis.pdf>

⁶³ OBTULOVIČ, P. Nesplnenie predpokladov lineárneho klasického modelu. [online]. 2012. [cit. 2021-04-08]. Dostupné na: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:OP506Fe6FC0J:https://spu.fem.uniag.sk/cvicenia/ksov/obtulovic/EKONOMETRIA/EKONOMETRIA%25205.ppt+&cd=4&hl=sk&ct=clnk&gl=sk>

3. Výsledky práce, diskusia

Praktiku časť tejto diplomovej práce sme rozdelili na tri podkapitoly. V prvej kapitole sme sa venovali charakteristike Worldwide Governance Indicators na základe ktorých v ďalšej podkapitole sme porovnávali krajiny V4.

3.1. Worldwide Governance Indicators

V nasledujúcej podkapitole budeme definovať Worldwide Governance indikátory, charakterizujeme šesť dimenzií kvality vládnutia. V ďalšej časti porovnáваме krajiny V4 na základe jednotlivých indikátorov. Porovnávanie krajín sme podopreli aj praktickými príkladmi.

Inštitúcia World Bank vydáva správu Worldwide Governance Indicators (WGI) od roku 1996. Projekt predstavuje individuálne a súhrnné indikátory kvality vládnutia štátu pre viac ako 200 krajín a území v šiestich dimenziách:

- *Právo na vyjadrenie názoru a vplyv občanov* – tento ukazovateľ ukazuje rozsah občianskych slobôd vrátane rozsahu, v akom sa občania krajiny môžu zúčastňovať na voľbách do vlády, ako aj sloboda prejavu, sloboda združovania a úroveň slobody médií;
- *Politická stabilita a absencia násilia* – predstavuje riziko politickej nestability a/alebo politicky motivovaného násilia vrátane terorizmu;
- *Efektívnosť vládnutia* – odráža vnímanie kvality verejných služieb, kvality štátnej služby a stupňa jej nezávislosti od politických tlakov. Skúma sa tiež kvalita formulovania verejných politík a ich implementácia, ako aj dôveryhodnosť vlády v kontexte záväzkov prijatých v rámci týchto politík;
- *Kvalita zákonodarstva* – hodnotí sa schopnosť vlády vytvárať a implementovať správne politiky a nariadenia, ktoré umožňujú a podporujú rozvoj súkromného sektora;
- *Právny štát* – ilustruje úroveň dôvery a dodržiavania platných sociálnych noriem, najmä kvalitu vymáhania práva, vlastníckych práv a činnosti polície a súdov, a pravdepodobnosť trestného činu a násilia;

- *Kontrola korupcie* – zachytáva, do akej miery je verejná moc zneužívaná na súkromné účely, a to na malú aj veľkú korupciu. Tento ukazovateľ tiež overuje „privlastnenie si“ štátu elitami a súkromnými záujmami.⁶⁴

Na kvantifikáciu týchto ukazovateľov Svetová banka používa 30 existujúcich zdrojov údajov. Zdroje sa vyberajú tak, aby zahŕňali názory občanov, vlastníkov firiem, akademických pracovníkov a odborníkov z verejného, súkromného a mimovládneho sektoru z celého sveta, a používa sa štandardná metodika. T30 zdrojov možno rozdeliť na tri skupiny:

- prieskumy v domácnostiach a firmách (deväť zdrojov, napr. Afrobarometer surveys, Gallup World Poll, and Global Competitiveness Report survey);
- poskytovatelia komerčných spravodajských informácií (štyri zdroje, napr. Economist Intelligence Unit, Global Insight, Political Risk Services);
- mimovládne organizácie (9 zdrojov vrátane Global Integrity, Freedom House, Reporters Without Borders);
- organizácie verejného sektora (napr. Svetová banka, 8 zdrojov).⁶⁵

WGI definuje governance ako „súbor tradícií a inštitúcií, ktorými sa v krajine uplatňuje autorita“, Zahŕňa proces, ktorým sa vyberajú, monitorujú a nahrádzajú vlády; schopnosť vlády účinne formulovať a implementovať dôveryhodné politiky; rešpektovanie inštitúcií, ktoré riadia hospodárske záležitosti a sociálne interakcie. WGI poskytuje opatrenia pre všetky dimenzie.⁶⁶

Údaje WGI sú dostupné v interaktívnom prístupe k údajom v „tabuľkovom zobrazení“. Všetky zdrojové údaje pre vybranú krajinu a indikátor je možné sledovať cez interaktívny prístup k údajom. Zdrojové údaje sú zobrazené na bežnej škále 0-100. Zdrojové údaje v týchto jednotkách sú porovnateľné v čase. Celý súbor WGI je verejne prístupný a je k dispozícii na stiahnutie.

⁶⁴World Governance indicators. What are the 6 dimensions of governance measured by the Worldwide Governance Indicators?. [online]. 2021 [cit. 2021-03-07]. Dostupné na: <https://info.worldbank.org/governance/wgi/Home/FAQ>

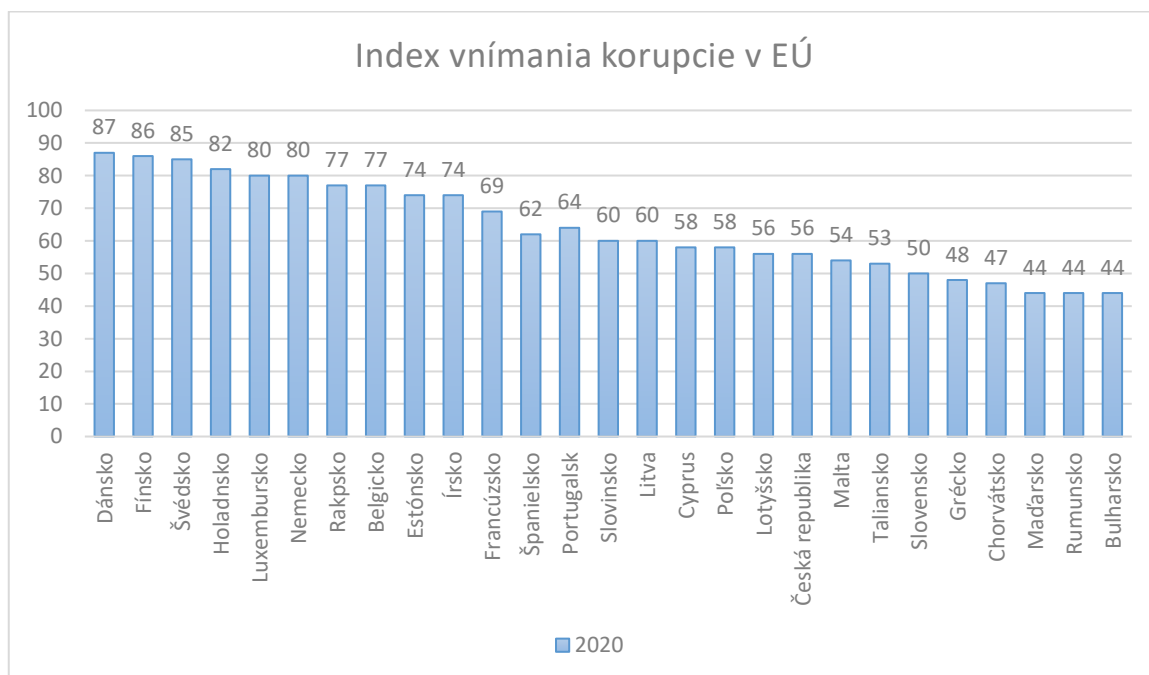
⁶⁵HAMILTON, A., HAMMER, C. Can We Measure the Power of the Grabbing Hand? A Comparative Analysis of Different Indicators of Corruption. Policy Research Working Paper; No. 8299. In *World Bank, Washington, DC*. [online]. 2018 [cit. 2021-03-07]. Dostupné na: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/29162>

⁶⁶IISD. World Bank Updates Governance Indicators Data Set. [online]. 2018 [cit. 2021-03-07]. Dostupné na: <https://sdg.iisd.org/news/world-bank-updates-governance-indicators/>

3.2. Index vnímania korupcie

Index vnímania korupcie na základe mienky expertov a podnikateľov hodnotí úroveň korupcie vo verejnom sektore pre 180 krajín. CPI používa číselnú škálu na hodnotenie od 0 od 100, pričom 0 znamená vysokú mieru korupcie a 100 znamená nízku mieru korupcie. V roku 2020 CPI zohľadnilo 13 rôznych prieskumov od 12 nezávislých inštitúcií špecializujúcich sa na riadenie a analýzu podnikateľského prostredia.⁶⁷

Schéma 4 Porovnanie Indexu vnímania korupcie v EÚ

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa: CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX. Dostupné na: <https://www.transparency.org/en/cpi/2020/index/nzl>

Medzi najlepšie hodnotené krajiny EÚ na základe CPI patria Dánsko (87), ktoré sa umiestnilo na prvom mieste, nasledovali Fínskom (86), Švédskom (85) a Holandsko (82). Naopak, najnižšie výsledky v regióne dosiahli Rumunsko (44), Maďarsko (44) a Bulharsko (44).

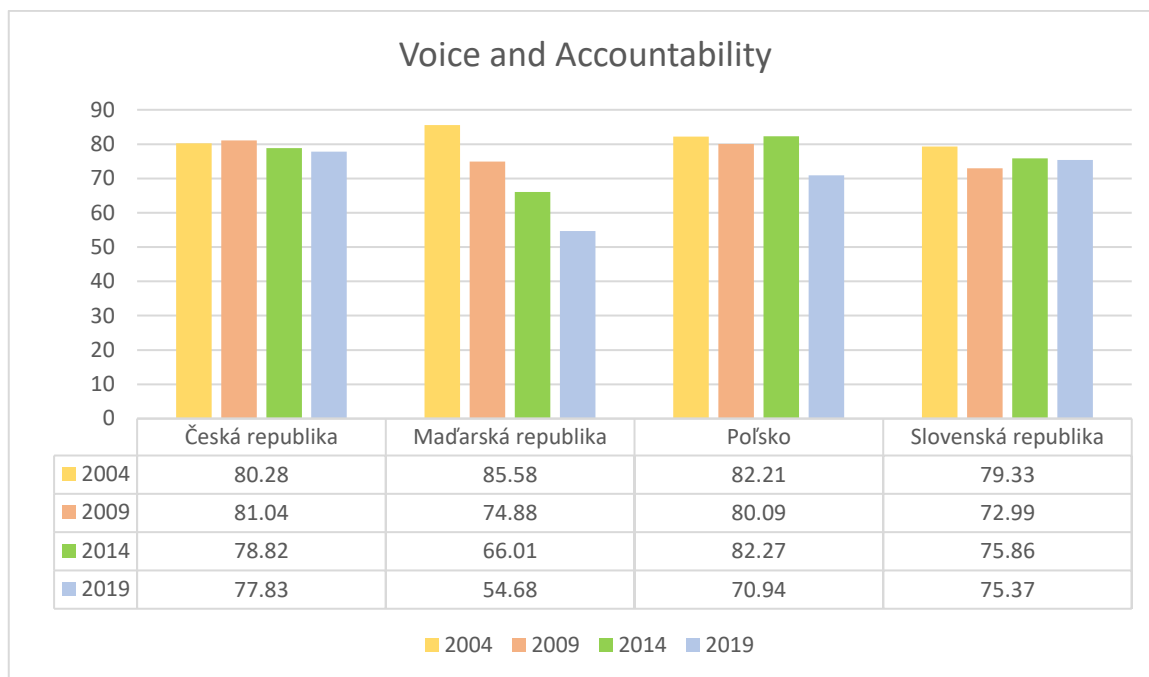
3.3. Porovnanie krajín V4 na základe WGI

Vyšehradská skupina alebo Vyšehradská štvorka (V4) je neformálne politické spojenectvo medzi Poľskom, Maďarskom, Slovenskom a Českom. Vznikla ako výsledok konania politikov na podnet obyvateľov strednej Európy, ktorí chceli cestovať, nakupovať,

⁶⁷ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Corruption Perceptions Index 2020: Frequently Asked Questions. [online]. 2021 [cit. 2021-03-22]. Dostupné na: https://images.transparencycdn.org/images/2020_CPI_FAQs_ENv2.pdf

spoznávať kultúru a povahu svojich susedov alebo pracovať v susedných krajinách. Analýza spravovacích problémov, ktoré sa vyskytujú v štyroch krajinách Vyšehradskej skupiny, poskytuje príležitosť skontrolovať sociálne a ekonomické pozadie tohto projektu. Inými slovami, či sú si krajiny Vyšehradskej skupiny na vládnucej úrovni navzájom blízke alebo vzdialené.

Schéma 5 Porovnávanie krajín V4 na základe WGI dimenzie Voice and Accountability

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa: Worldwide Governance Indicators. Dostupné na: <https://info.worldbank.org/governance/wgi/Home/Reports>

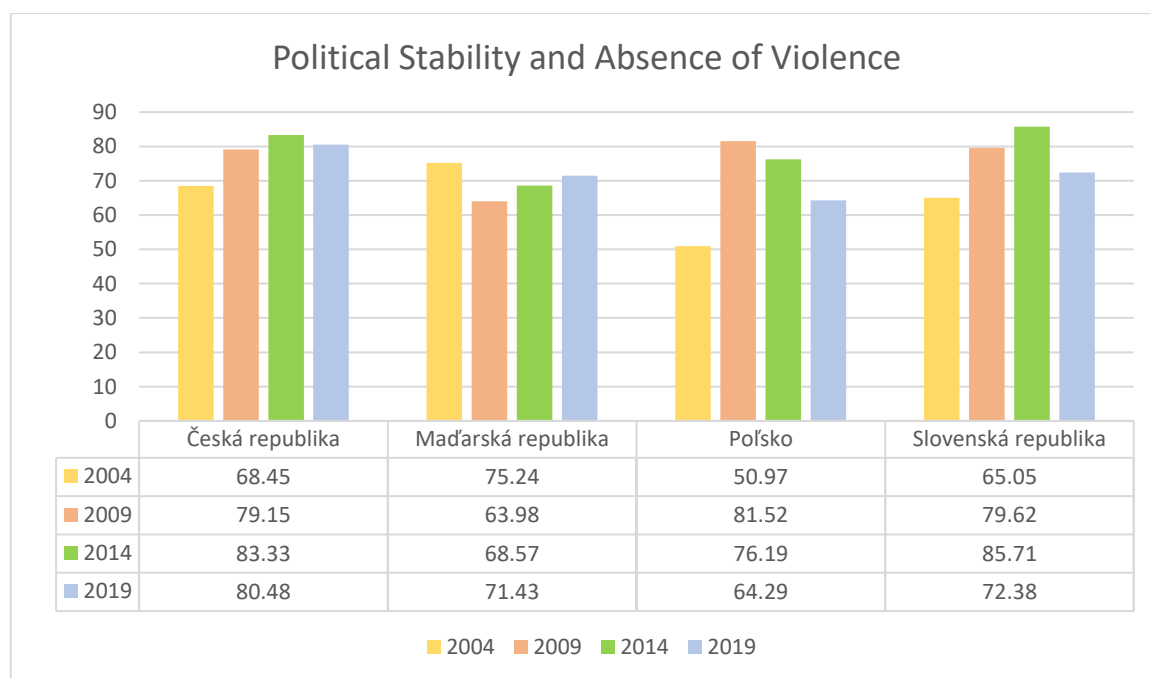
Pri porovnávaní krajín V4 v rámci indikátoru Voice and Accountability ktorý hodnotí slobodu prejavu a vplyv občanov, sme videli, že v roku 2004 okrem Slovenska, všetky krajiny dosahovali hodnoty nad 80 %, Slovensko bolo tesne pod touto hodnotou. V roku 2019 Slovensko sa umiestilo na druhej priečke po Českej republike, ktorá v porovnaní s ostatnými krajinami vykazovala stabilné miesto počas sledovaného obdobia resp. mierny pokles o 2,45 %. Hodnoty každej krajiny poklesli, Poľsko vykazovalo druhý najvyšší pokles. Indikátor Právo na vyjadrenie názoru a vplyv občanov pokleslo najviac v Maďarsku až o 30,9 %.

Najmä tretia vláda Roberta Fica bola zodpovedná za výrazný prepád Slovenska v hodnotení slobody prejavu. Jeden z najväčších škandálov, vražda novinára a jeho snúbenice mohli byť dôsledkom dlhodobého negatívneho prístupu Roberta Fica k novinárom a slobode tlače. Slovensky expremiér, hovoril o novinároch ako o „špinavých

protislovenských prostitútkach“ či „*obyčajných hlúpych hyenách*“. ČR bola kritizovaná kvôli premiérovi Milošovi Zemanovi, ktorý v októbri roku 2017 išiel na tlačovú konferenciu s drevenou maketou samopalú s nápisom: „*Na novinárov*“. ⁶⁸ Klesajúce hodnoty krajín, hlavne Maďarska je alarmujúci a hovorí o tom, že štátna moc sa vzdáľuje od demokratických noriem smerom k oligarchickému režimu, v ktorom sú potlačované základné práva a slobody občanov.

Zvyšovanie násilia a zastrašovania novinárov je predmetom obáv, rovnako ako sloboda prejavu a médií v celej Európe. Slobodné médiá sú terčom útokov vo viacerých európskych krajinách, pričom neliberálne vlády potláčajú nielen nezávislú žurnalistiku, ale aj opozíciu, otvorenú debatu a verejnosť. Podľa autora Domènec R. Devesa, jeho „priekopníkom“ a „vzorovým“ autokratom je maďarský premiér Viktor Orbán, ktorý prevzal kontrolu nad verejnoprávnymi médiami a sprostredkoval súkromné médiá svojim priateľom a obchodným partnerom. Obyvatelia určitých častí Maďarska už nemajú prístup k nezávislým informáciám. ⁶⁹

Schéma 6 Porovnanie krajín V4 na základe WGI dimenzie Political Stability and Absence of Violence

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa: Worldwide Governance Indicators. Dostupné na: <https://info.worldbank.org/governance/wgi/Home/Reports>

⁶⁸ TASR. V rebríčku miery slobody tlače Slovensko kleslo o 10 miest. [online]. 2018 [cit. 2021-03-10]. Dostupné na: <https://www.teraz.sk/slovensko/miera-slobody-tlace-sa-najviac-znizila-v/321540-clanok.html>

⁶⁹ RUIZ DEVESA, D, KAMMERVERT, P. a kol. A sajtószabadság nem hit kérdése. [online]. 2021 [cit. 2021-03-10]. Dostupné na: https://nepszava.hu/3111865_a-sajtószabadsag-nem-hit-kerdese

Schéma 6 porovnávala krajiny V4 podľa ich politickej stability a absencií násilia. Najlepšie hodnotenie v roku 2019 dosiahlo Česko, v sledovanom období išlo o nárast o 12 %, čo predstavovalo mierny prepád v porovnaní s rokom 2014. Percentuálne hodnotenie Maďarska podľa tohto indikátora pokleslo oproti roku 2014 o 3,8 %, ale od roku 2009 sme mohli sledovať stúpajúci trend. Z krajín V4 Poľsko malo najnižšie hodnotenie v roku 2004, do roku 2009 bola na najvyššej úrovni, ale odvtedy znovu začala klesať, momentálne je na úrovni 64,29%. Slovensko po viacročnom náraste v roku 2019 vykazovalo pokles o 13,3 % oproti roku 2014.

Robert Fico pôsobil ako premiér vlády Slovenska desať rokov, v marci 2018 po masových demonstráciách proti vláde rezignoval. Protesty boli vyvolané atentátom na novinára a jeho snúbenice. Po demisii Fica, koalíčná vláda bola dostatočne stabilná na to, aby zostala pri moci. Ďalšie parlamentné voľby sa konali v marci 2020, voľby vyhralo OĽaNO a predsedom vlády sa stal Igor Matovič. Nový premiér podal demisiu v marci 2021, no nie pre vraždu alebo korupciu, ale pre upokojenie celkovej situácie v krajine. Jeho funkciu prevzal bývalý minister financií Eduard Heger z hnutia OĽaNO a vymenoval novú vládu.

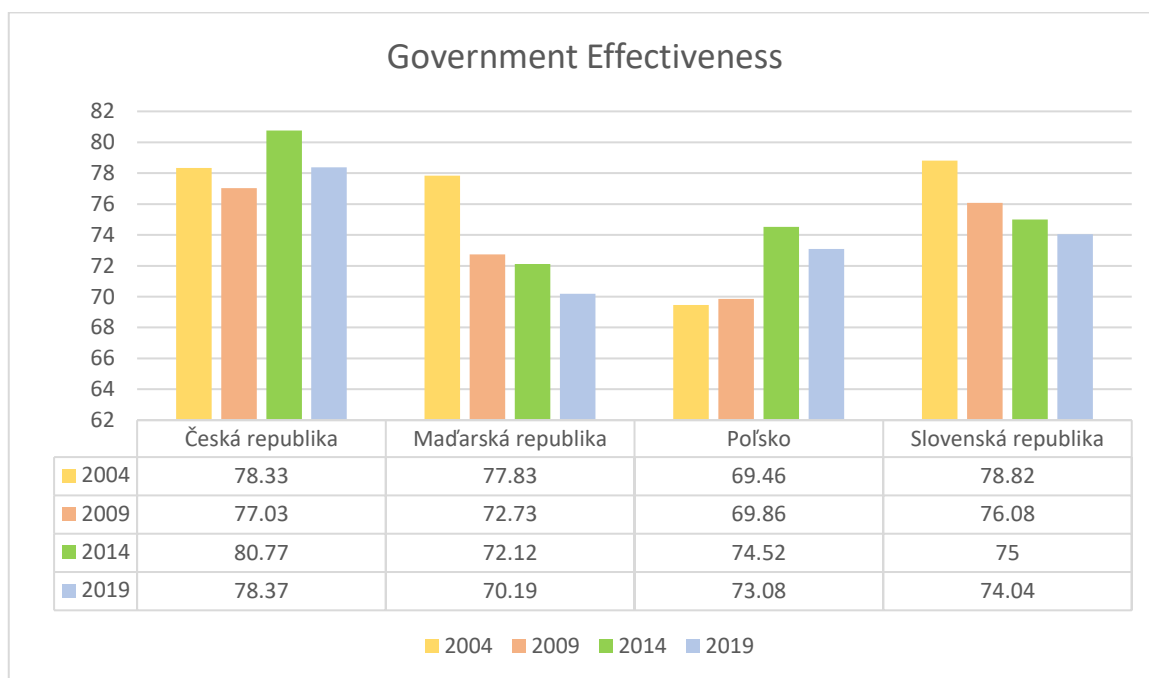
Za snád' najväčšiu výhodu skupiny V4 možno považovať fakt, že politická váha záujmov a názorov jednotlivých krajín tohto zoskupenia, najmä na úrovni EÚ, je znateľne väčšia, než keby krajiny rokovali samostatne. V posledných rokoch však dochádza k čiastočnej fragmentácii postojov v rámci samotnej V4, čo vyvoláva otázku, akou cestou spolupráce sa v budúcnosti táto zatiaľ jednotná platforma bude uberať.

Oproti roku 2019, štáty EÚ minulý rok hlásili 60% nárast núdzových volaní týkajúcich sa domáceho násilia, čo môže pôsobiť ďalší pokles indikátora politickej stability a absencií násilia. Kvôli karantény a lockdownu prichádzajú násilníci a ich obeť častejšie do styku. Pandémia zatvára aj centrá pre týrané ženy a kvôli riziku nákazy v nemocniciach sú ženy menej ochotné ich navštevovať, a preto môžu mať ich zranenia tragické následky. Podľa policajných štatistík na Slovensku v roku 2020 bolo zabitých 12 žien rukou ich partnera. To je najvyššie číslo od roku 2010. Polícia zachytáva aj viac trestných činov týrania blízkej osoby. V pandemickom roku ich bolo zistených 477, čo je o 72 viac, než v roku 2019.⁷⁰

---

⁷⁰ZMUŠKOVÁ, B. Domáce násilie je počas pandémie na vzostupe. Eurokomisia chce vlastnú verziu Istanbulskeho dohovoru. [online]. 2021 [cit. 2021-03-10]. Dostupné na: <https://euractiv.sk/section/buducnost-eu/news/domace-nasilie-je-pocas-pandemie-na-vzostupe-eurokomisia-chce-vlastnu-verziu-istanbulskeho-dohovoru/>

Schéma 7 Porovnávanie krajín V4 na základe WGI dimenzie Government Effectiveness

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa: Worldwide Governance Indicators. Dostupné na: <https://info.worldbank.org/governance/wgi/Home/Reports>

Na schéme 7 vidíme grafické porovnávanie krajín V4 na základe efektívneho vládnutia. Pri Slovensku a Maďarsku sme mohli vidieť pokles, hlavne v Maďarsku, kde v sledovanom období percentuálne hodnotenie efektívneho vládnutia poklesla až o 7,64 % na 70 % čo bolo najnižšie hodnotenie v porovnaní s ostatnými krajinami V4. Česko v roku 2019 bolo na tej istej úrovni ako v roku 2004, ale táto úroveň predstavovala pokles v porovnaní s rokom 2014, kedy dosiahlo najlepšie hodnotenie. V Poľsku sme mohli vidieť rastúci trend, najlepšie hodnotenie dostalo v roku 2014 a to 74,52 %, do roku 2019 mierne pokleslo. V rámci V4 v roku 2019 Česká republika mala najlepšie hodnotenie indikátora.

Kvalita verejnej služby na Slovensku sa mierne zlepšila počas prístupového procesu do EÚ, kedy podmienky EÚ stimulovali reformy verejnej služby, regionalizácie a decentralizácie. Odvtedy výkon verejnej správy, jej profesionalita a efektívnosť, najmä za troch Ficových vlád, utrpeli v dôsledku nárastu veľkosti ústredného štátneho aparátu a nedostatku kvalifikovaných pracovníkov v štátnej službe, korupčnými škandálmi, rodinkárstvom a častými ministerskými zmenami.⁷¹

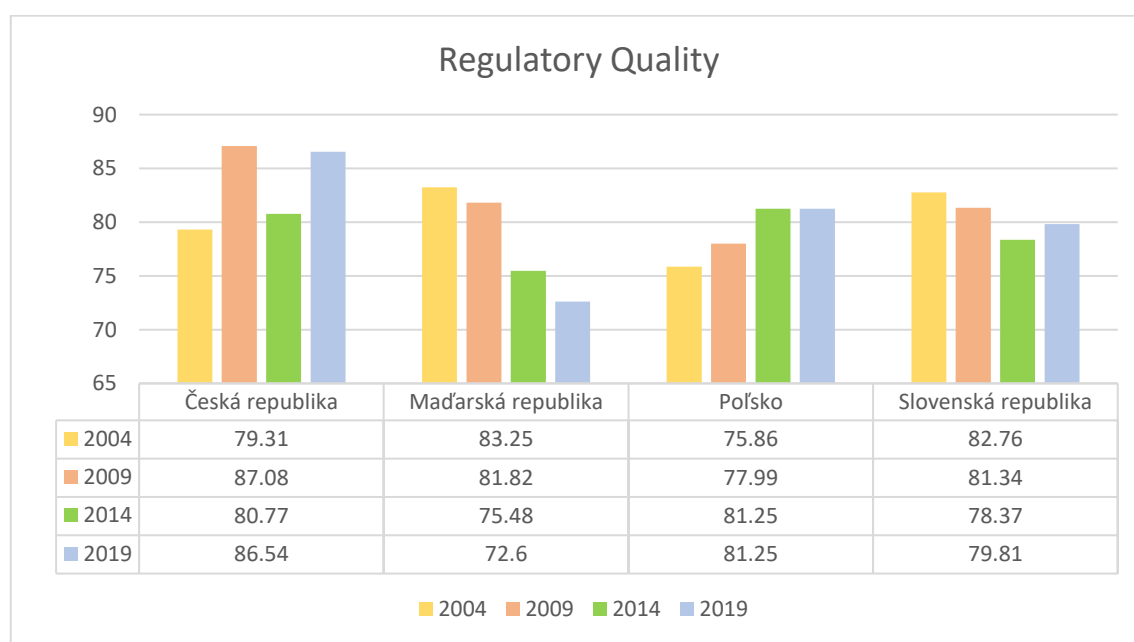
⁷¹The BTI Transformation Index. Slovakia Country Report 2020. [online]. 2020 [cit. 2021-03-10]. Dostupné na: <https://www.bti-project.org/en/reports/country-report-SVK-2020.html#pos18>

V Poľsku zákon o štátnej službe bol zmenený a doplnený v roku 2016 aj 2017. Týmito zmenami sa zrušila požiadavka na otvorené a konkurenčné prijímanie štátnych zamestnancov. Dnes na najvyššie pozície štátnej služby sú menovaní občania čisto z politických dôvodov.⁷²

Zákon o štátnej službe v Česku vstúpil do platnosti začiatkom roka 2015. Tento zákon upravuje právne postavenie štátnych zamestnancov v správnych úradoch a predstavuje významný krok k vytvoreniu stabilnej a odbornej verejnej správy. Avšak implementovanie zákona o štátnej službe zatiaľ nevedlo k absolútnej odpolitizácii verejnej správy.⁷³

Od nástupu Fideszu k moci v roku 2010 verejná správa v Maďarsku je čoraz viac centralizovaná. Štátne orgány a verejné služby sú podriadené politickým vôľam, inštitucionálna a miestna autonómia sú v obmedzenom režime. Centralizácia kvality verejných služieb nezlepšila. Ústredná verejná správa príliš rozrástla, vláda v roku 2018 prepustila približne 3 000 zamestnancov verejnej správy.⁷⁴

Schéma 8 Porovnanie krajín V4 na základe WGI dimenzie Regulatory Quality

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa: Worldwide Governance Indicators. Dostupné na: <https://info.worldbank.org/governance/wgi/Home/Reports>

⁷² The BTI Transformation Index. Poland Country Report 2020. [online]. 2020 [cit. 2021-03-10]. Dostupné na: <https://www.bti-project.org/en/reports/country-report-POL.html#pos18>

⁷³ The BTI Transformation Index. Czech Republic Country Report 2020. [online]. 2020 [cit. 2021-03-10]. Dostupné na: <https://www.bti-project.org/en/reports/country-report-CZE.html#pos5>

⁷⁴ The BTI Transformation Index. Hungary Country Report 2020. [online]. 2020 [cit. 2021-03-10]. Dostupné na: <https://www.bti-project.org/en/reports/country-report-HUN.html#pos5>

Schéma 8 znázorňuje porovnávanie krajín V4 na základe indikátora kvality zákonodarstva, ktorý hodnotí schopnosť vlády vytvárať a implementovať správnu politiku a nariadenia. Z schémy vyplýva, že Česká republika dosiahla najlepšie hodnotenie, nárast oproti roku 2004 o 7,23 %. Ďalšie pozitívne napredovanie vykazovalo Poľsko, ale bez výrazných zmien v posledných rokoch, je na úrovni 81,25 %. Úroveň Slovenskej republiky v sledovanom období poklesla, ale od roku 2014 sme mohli vidieť mierny nárast. Najvýraznejší pokles sme mohli vidieť pri Maďarsku, od roku 2004 úroveň kvality zákonodarstva poklesla o 10,65 % na úroveň 72,6 %.

Česká republika má dobre vyvinutý proces posudzovania vplyvov právnych predpisov vrátane mechanizmov kontroly. Všetky legislatívne návrhy predložené vláde sú zverejnené na vládnom portáli, ktoré je prístupné širokej verejnosti. Česká republika medzi prvými zahájila program znižovania administratívnej záťaže. Hodnotenie plnenia existujúcich predpisov sa vykonáva zvyčajne ad hoc a používa sa pomerne zriedka. Česká republika plánuje zaviesť systematickejšie následné kontroly plnenia existujúcich predpisov.⁷⁵

Maďarsku v posledných rokoch došlo k malým zmenám v inštitucionálnom a politickom rámci pre kvalitu zákonodarstva. Všetky právne predpisy vyžadujú konzultácie so zainteresovanými stranami. Návrhy právnych predpisov sú zverejnené na vládnej webovej stránke a je možné zasielať pripomienky e-mailom. Maďarsku by prospelo zavedenie mechanizmu dohľadu na zabezpečenie dostatočnej kvality zákonodarstva, následné hodnotenie a konzultácia. Kontroly kvality by mohli byť sprevádzané väčšou angažovanosťou so zainteresovanými stranami v počiatočných fázach prípravy návrhu právnych predpisov.⁷⁶

Slovenská republika urobila významný pokrok pri implementácii niektorých nástrojov vládnutia v oblasti regulácie. Stratégia lepšej regulácie predstavuje komplexný prístup k regulačnej politike celej vlády zameranej okrem iného na zlepšenie predbežného aj následného hodnotenia právnych predpisov. Verejná konzultácia je dobre vyvinutá a automaticky sa zverejňujú všetky legislatívne dokumenty na vládnom portáli. Slovensku by

---

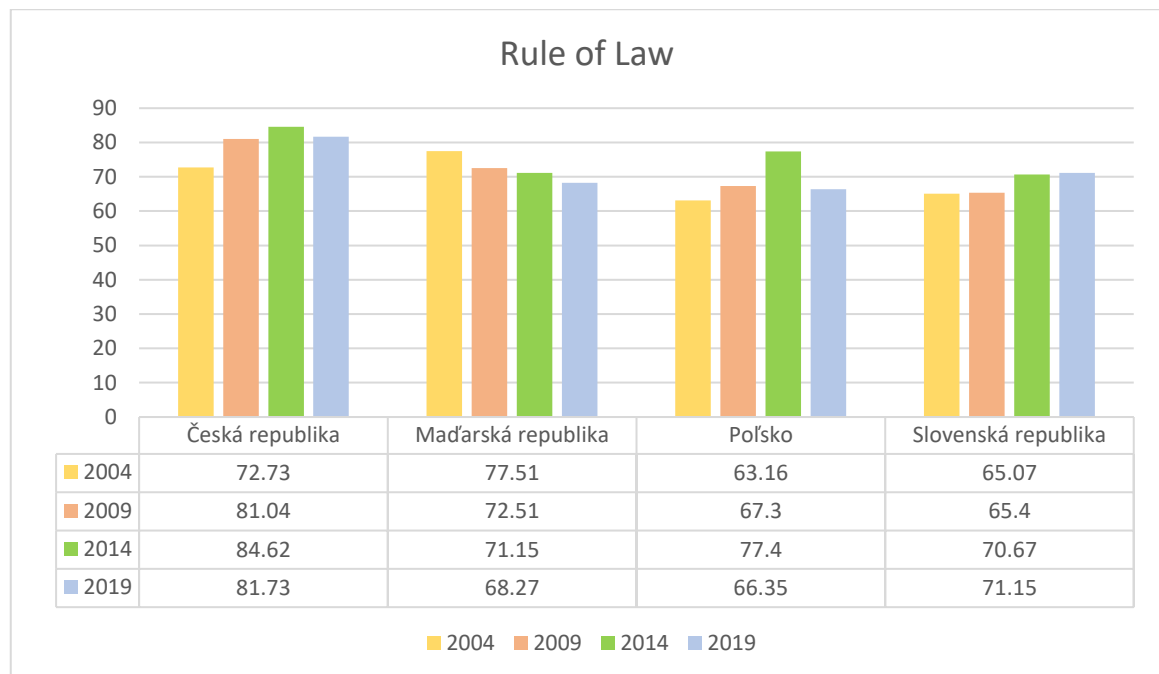
⁷⁵ OECD. Indicators of Regulatory Policy and Governance EUROPE 2019 Czech Republic. [online]. 2019 [cit. 2021-03-11]. Dostupné na: <http://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/indicators-of-regulatory-policy-and-governance-2019-czech-republic.pdf>

⁷⁶ OECD. Indicators of Regulatory Policy and Governance EUROPE 2019 Hungary. [online]. 2019 [cit. 2021-03-11]. Dostupné na: <http://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/indicators-of-regulatory-policy-and-governance-2019-hungary.pdf>

prospelo ďalšie posilnenie regulačného dohľadu. Je potrebné taktiež vylepšiť politiky týkajúce sa následných preskúmaní právnych predpisov. Odporúča sa systematické využívanie cielených a hĺbkových preskúmaní.⁷⁷

Poľsko od roku 2015 urobilo niekoľko zmien vo svojich postupoch v oblasti regulačného riadenia. Zaviedli verejné konzultácie ako všeobecnú zásadu procesu tvorby právnych predpisov a vyžadovali aj správu o konzultácii. Výrazne sa zlepšilo zapojenie zainteresovaných strán do širokej verejnosti zavedením webovej stránky ústrednej vlády. V budúcnosti by sa hodnotenie ex post mohlo rozšíriť nad rámec administratívnej záťaže a zamerať sa viac na celkové sociálne, ekonomické a environmentálne vplyvy regulácie.⁷⁸

Schéma 9 Porovnanie krajín V4 na základe WGI dimenzie Rule of Law

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa: Worldwide Governance Indicators. Dostupné na: <https://info.worldbank.org/governance/wgi/Home/Reports>

Schéma 9 porovnáva krajiny V4 na základe WGI Právny štát. Nárast v sledovanom období sme videli pri Česku, Slovensku a Poľsku. Najväčší percentuálny nárast dosiahlo Česko, nárast o 9 %, ale toto hodnotenie predstavovalo pokles oproti roku 2014 o 2,89 %. Druhý najväčší percentuálny nárast vykazovala Slovenská republika, ktorá mala stúpajúcu

⁷⁷ OECD. Indicators of Regulatory Policy and Governance EUROPE 2019 Slovak Republic. [online]. 2019 [cit. 2021-03-11]. Dostupné na: <http://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/indicators-of-regulatory-policy-and-governance-2019-slovak-republic.pdf>

⁷⁸ OECD. Indicators of Regulatory Policy and Governance EUROPE 2019 Poland. [online]. 2019 [cit. 2021-03-11]. Dostupné na: <http://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/indicators-of-regulatory-policy-and-governance-2019-poland.pdf>

tendenciu počas celého skúmaného obdobia. V roku 2019 Slovensko dosiahlo 71,15 %. Pri Poľsku sme mohli sledovať rastúci trend do roku 2014, odkedy hodnotenie tohto indikátora pokleslo o 11,05 % na 66,35 %. Maďarsko počas celého sledovaného obdobia vykazovala klesajúcu tendenciu. Od roku 2004 do roku 2019 úroveň indikátora poklesla z 77,51 % na 68,27 %.

V posledných rokoch sa vyvíjali snahy o zlepšenie kvality a efektívnosti slovenského súdnictva a podľa správy 2020 Rule of Law Report Európskej komisie sa začali prejavovať sľúbené výsledky. Vláda vymenovaná v marci 2020 ohlásila celý rad reforiem v citlivých oblastiach, ako sú postupy vymenúvania členov Súdnej rady, Ústavného súdu a Najvyššieho súdu, ako aj Generálneho prokurátora, a zavedenie pevného dôchodkového veku pre sudcov. Skúsenosti s rôznymi vládami za posledných rokov naučili občanov Slovenska, aby neboli príliš nadšení vyhláseniami, ale aby posudzovali iba skutočné zmeny.⁷⁹

Poľsko je predmetom vyšetrovacieho konania EÚ týkajúceho sa jeho úsilia o zníženie nezávislosti súdnictva, rovnako ako Maďarsko za narušenie demokratických noriem, ako je sloboda tlače, pod vládou Orbána. Maďarsko a Poľsko cítia odpor proti dohľadu Bruselu nad zásadami právneho štátu. Oba štáty vetovali dlhodobý rozpočet EÚ a plán obnovy v hodnote 1,8 biliónov EUR kvôli viazaniu finančných prostriedkov EÚ na rešpektovanie zásad právneho štátu. Poľský premiér Mateusz Morawiecki argumentoval tým, že „európska oligarchia“ sa snaží šikanovať slabších členov EÚ, zatiaľ čo jeho maďarský náprotivok Viktor Orbán označil tento plán za „vydieranie“ proti členským štátom, ktoré sú proti migrácii.⁸⁰

V Česku sa pripravujú reformy zamerané na zvýšenie transparentnosti pri vymenúvaní, povyšovaní a odvolávaní sudcov. Právo na prístup k informáciám je základným predpokladom demokratickej diskusie a kontroly verejných inštitúcií. V Česku sa v súvislosti so získavaním informácií v posledných rokoch opakovane vyskytli ťažkosti a prekážky.⁸¹

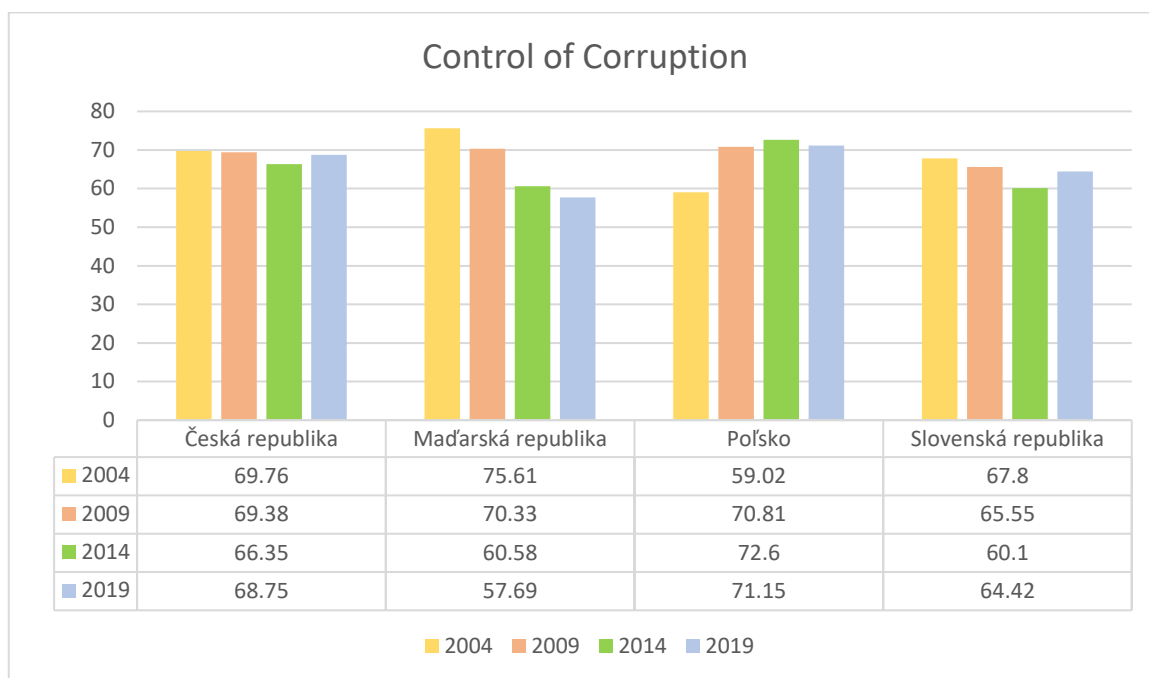
---

⁷⁹SPECTATOR STAFF. EC criticises Slovakia for its state of judiciary. [online]. 2020 [cit. 2021-03-12]. Dostupné na: <https://spectator.sme.sk/c/22500455/ec-critical-of-slovakia-in-2020-rule-of-law-report.html?ref=sme>

⁸⁰GOTEV, G. Row over rule of law infects EU virus summit. [online]. 2020 [cit. 2021-03-12]. Dostupné na: <https://www.euractiv.com/section/economy-jobs/news/row-over-rule-of-law-infects-eu-virus-summit/>

⁸¹Európska komisia. Správa o právnom štáte 2020. [online]. 2020 [cit. 2021-03-12]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2020:0580:FIN:SK:PDF>

Schéma 10 Porovnávanie krajín V4 na základe WGI dimenzie Control of Corruption

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa: Worldwide Governance Indicators. Dostupné na: <https://info.worldbank.org/governance/wgi/Home/Reports>

Na schéme 10 vidíme grafické porovnávanie krajín V4 na základe indikátora Kontrola korupcie. Pri porovnávaní krajín v roku 2019 Poľsko dosiahlo najlepšie a najvýraznejšie hodnotenie v sledovanom období, nárast až o 12,13 %. Najvýraznejší pokles sme mohli vidieť pri Maďarsku, ktoré postupne pokazilo svoje miesto, v roku 2004 bolo na prvom mieste medzi krajín V4. Česká republika a Slovenská republika od roku 2004 do roku 2014 ukázali klesajúci trend, v posledných rokoch však vedeli zastaviť pokles.

V Českej republike korupčné riziká v sektore verejného obstarávania sú považované za obzvlášť vysoké, mnoho ďalších sektorov vrátane verejnej správy predstavuje mierne korupčné riziko. V Českej republike rodinkárstvo a klientelizmus sú stále rozšírené. Trestný zákon trestá korupciu, vydieranie, podplácanie aj pranie špinavých peňazí. Vláda napriek tomu neuplatňuje právny rámec boja proti korupcii efektívne. Vláda zdôraznila svoje odhodlanie bojovať proti korupcii, ale pre adekvátne riešenie problému neurobila veľa.⁸²

Na Slovensku korupcia je rozšírená najmä v súdnictve a verejnom obstarávaní. Najväčšia prekážka v podnikaní je nedostatok transparentnosti a neefektívna vládna byrokracia. Slovenský zákon upravuje väčšinu foriem korupcie vrátane podplácania

⁸² RISK & COMPLIANCE PORTAL. Czech Republic Corruption Report. [online]. 2020 [cit. 2021-03-13]. Dostupné na: <https://www.ganintegrity.com/portal/country-profiles/czech-republic/>

a vydierania. Je kritizované za nedostatočné vymáhanie práv, úplatky sa najviac vyskytnú v colnom a verejnom sektore, vo verejnom obstarávaní a v súdnictve.⁸³

V Poľsku obzvlášť vysoké riziko korupcie nesú sektory verejného obstarávania, spravodlivosti a správy pozemkov. Politická korupcia predstavuje výzvu pre spravodlivé podnikanie, politici využívajú svoje pozície na získanie výhod a sú rozšírené praktiky rodinkárstva aj klientelizmu. Medzi trestné činy poľského trestného zákona patrí úplatkárstvo, podplácanie, vydieranie aj pranie špinavých peňazí. Vláda však tieto trestné činy nestíha efektívne a úradníci sa beztrestne dopúšťajú korupcie.⁸⁴

Korupcia v Maďarsku predstavuje značné riziko najmä v sektoroch daňovej správy a verejného obstarávania. Z dôvodu silných neformálnych vzťahov medzi podnikmi a politickými aktérmi verejné obstarávanie je obzvlášť citlivé na korupciu. Spolu s inými formami korupcie maďarský trestný zákon zakazuje úplatky vo verejnom a súkromnom sektore. Presadzovanie protikorupčného rámca chýba.⁸⁵

Kritika predstaviteľov EÚ a niektorých ďalších vlád Únie sa sústreďuje najmä na Maďarsko a Poľsko, kde vlády implementovali množstvo kontroverzných návrhov a reformy najmä v sektore súdnictva.

3.4. Vplyv Worldwide Governance Indicators na Index vnímania korupcie

Aby sme získali väčší prehľad o implementácií corporate compliance v medzinárodnom prostredí, v ďalšej časti sme si zobrali väčšiu základňu na analýzu. V tejto časti práce sme sa pokúsili prostredníctvom ekonometrie overiť a kvantifikovať vzťah medzi kvalitou vládnutia a korupciou v krajinách EÚ. Vzťah sme skúmali za pomoci korelačnej analýzy a regresného OSL modelu v softvéri GRETL.

Tabuľka 4 Vstupné údaje

<i>Krajiny</i>	<i>CPI</i>	<i>VaA</i>	<i>PSaAoV</i>	<i>GE</i>	<i>RQ</i>	<i>RoL</i>
<i>AUT</i>	77	93,60	82,86	91,83	91,35	97,12

⁸³ RISK & COMPLIANCE PORTAL. Slovakia Corruption Report. [online]. 2020 [cit. 2021-03-13]. Dostupné na: <https://www.ganintegrity.com/portal/country-profiles/slovakia/>

⁸⁴ RISK & COMPLIANCE PORTAL. Poland Corruption Report. [online]. 2020 [cit. 2021-03-13]. Dostupné na: <https://www.ganintegrity.com/portal/country-profiles/poland/>

⁸⁵ RISK & COMPLIANCE PORTAL. Hungary Corruption Report. [online]. 2020 [cit. 2021-03-13]. Dostupné na: <https://www.ganintegrity.com/portal/country-profiles/hungary/>

BEL	77	95,57	61,9	80,77	87,50	88,46
BGR	43	60,59	66,19	65,38	71,15	54,81
CYP	58	82,27	63,33	78,85	80,77	76,44
CZE	56	77,83	80,48	78,37	86,54	81,73
DEU	80	95,07	66,67	93,27	96,15	92,31
DNK	87	98,52	83,81	99,04	92,31	98,08
ESP	62	82,76	59,05	79,81	81,73	80,29
EST	74	88,67	68,1	85,58	92,79	87,02
FIN	86	99,01	79,05	98,56	97,60	100
FRA	69	87,68	58,57	89,42	90,87	89,42
GRC	48	77,34	57,14	66,83	70,67	60,58
HRV	47	64,04	71,9	67,31	72,12	64,90
HUN	44	54,68	71,43	70,19	72,60	68,27
IRL	74	94,58	82,38	86,54	93,27	88,94
ITA	53	79,80	60,95	69,23	76,92	61,54
LTU	60	81,77	75,24	81,25	83,17	81,25
LUX	80	96,55	95,71	95,67	95,19	95,67
LVA	56	74,38	60	83,65	83,65	80,77
MLT	54	84,24	89,05	77,40	77,40	79,81
NLD	82	97,54	75,71	96,63	98,08	96,15
POL	58	70,94	64,29	73,08	81,25	66,35
PRT	62	89,16	90,95	84,13	77,88	84,62
ROM	44	61,58	65	40,38	67,31	64,42
SVK	50	75,37	72,38	74,04	79,81	71,15
SVN	60	80,79	73,81	82,21	80,29	84,13
SWE	85	99,51	86,67	97,12	96,63	98,56

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa: Transparency International. Dostupné na: <https://www.transparency.org/en/cpi/2020/index/nzl>. Worldwide Governance Indicators. Dostupné na: <https://info.worldbank.org/governance/wgi/Home/Reports>

Podľa Roberta Hanáka, pred korelačným testom musíme zistiť ako sú rozložené dáta pre jednotlivé premenné. Preto najprv vykonáme test normality rozloženia dát.⁸⁶ Premenné sú

⁸⁶ HANÁK, R. Dátová analýza pre sociálne vedy. [online]. 2016. Bratislava: EKONÓM. [cit. 2021-03-23]. Dostupné na: <https://statistikapspp.sk/ucebnica/datova-analyza-pre-socialne-vedy/>

normálne rozložené, ak test normálneho rozdelenia premenných má p-value vyššie ako 0,05. Nasledovné tabuľky znázorňujú výsledky zo štyroch testov normality, a to Doornik-Hansen test, Shapiro-Wilk W, Lilliefors test a Jarque-Bera test.

Tabuľka 5 Test normality pre Corruption Perceptions Index (CPI)

	Doornik-Hansen test	Shapiro-Wilk W	Lilliefors test	Jarque-Bera test
CPI	3,99523	0,928239	0,146265	2,04179
CPI with p-value	0,135658	0,0625787	0,14	0,360272

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Tabuľka 5 znázorňuje výsledky zo štyroch testov normality, pričom Corruption Perceptions Index spĺňa podmienky pre normálne rozdelenie premenných. Vo všetkých štyroch testoch normality sú hodnoty p-value väčšie ako 0,05.

Tabuľka 6 Test normality pre Voice and Accountability (VaA)

	Doornik-Hansen test	Shapiro-Wilk W	Lilliefors test	Jarque-Bera test
VaA	3,17934	0,933962	0,126521	1,81117
VaA with p-value	0,203993	0,0864784	0,32	0,404305

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Z tabuľky 6 vyplýva, že Voice and Accountability má normálne rozdelenie dát, hodnoty p-value pri všetkých testoch sú väčšie ako 0,05. Môžeme použiť Pearsonov korelačný koeficient.

Tabuľka 7 Test normality pre Political Stability and Absence of Violence (PSaAoV)

	Doornik-Hansen test	Shapiro-Wilk W	Lilliefors test	Jarque-Bera test
PSaAoV	2,70028	0,953192	0,116254	1,62044
PSaAoV with p-value	0,259203	0,25599	0,45	0,444761

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Na vyššie uvedenej tabuľke 7 vidíme, že hodnoty p-value testu normality pre Political Stability and Absence of Violence sú všade väčšie ako 0,05. Môžeme použiť Pearsonov korelačný koeficient.

Tabuľka 8 Test normality pre Government Effectiveness (GE)

	Doornik-Hansen test	Shapiro-Wilk W	Lilliefors test	Jarque-Bera test
GE	5,60356	0,927466	0,0956361	6,63088
GE with p-value	0,0607019	0,0599141	0,75	0,036318

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Government Effectiveness hranične nespĺňa podmienku pre normálne rozdelenie údajov, 3 testy zo 4 ukázali, že v rámci korelačnej analýzy je rozdelenie normálne. Vzhľadom na to, že iba pri Jarque-Bera teste vyšla nižšia hodnota ako 0,05 sme sa rozhodli použiť Pearsonov korelačný koeficient.

Tabuľka 9 Test normality pre Regulatory Quality (RQ)

	Doornik-Hansen test	Shapiro-Wilk W	Lilliefors test	Jarque-Bera test
RQ	2,17314	0,947045	0,131969	1,58727
RQ with p-value	0,337371	0,181618	0,26	0,452198

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Z tabuľky 9 vyplýva, že údaje Regulatory Quality sú normálne rozdelenie podľa všetkých štyroch testoch, hodnoty p-value sú väčšie ako 0,05. Môžeme použiť Pearsonov korelačný koeficient.

Tabuľka 10 Test normality pre Rule of Law (RoL)

	Doornik-Hansen test	Shapiro-Wilk W	Lilliefors test	Jarque-Bera test
RoL	2,79992	0,944242	0,124407	1,66245
RoL with p-value	0,246606	0,15501	0,34	0,435516

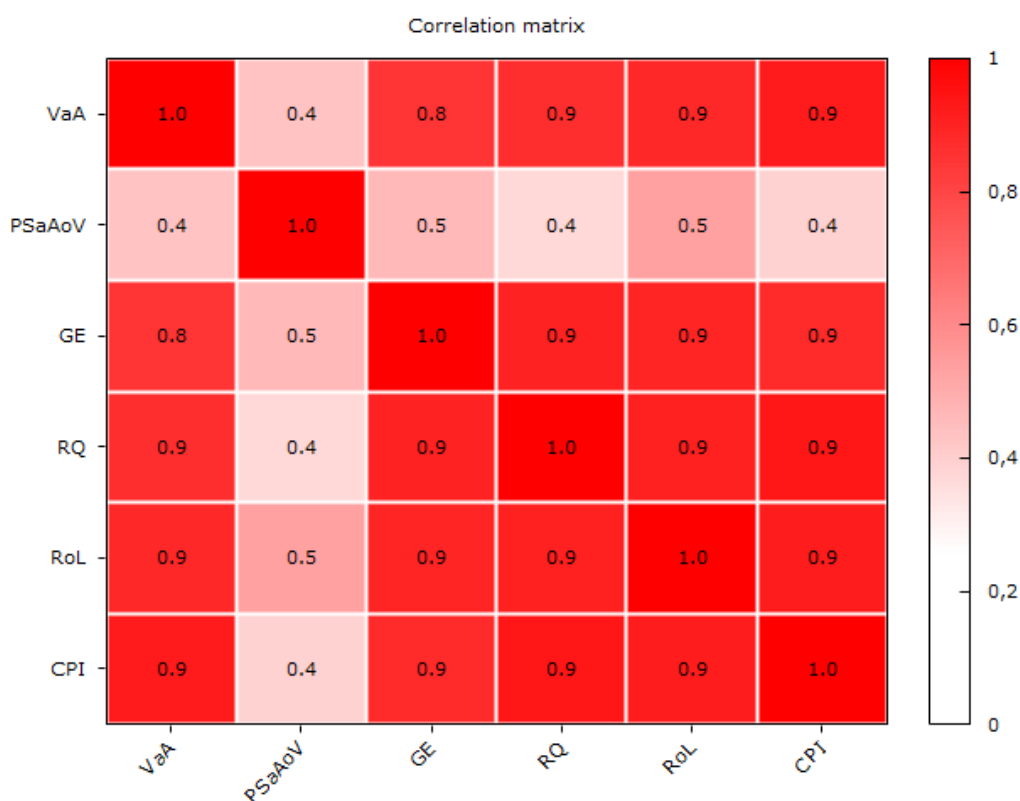
Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Indikátor Rule of Law spĺňa podmienky pre normálne rozdelenie údajov, hodnoty p-value sú väčšie ako 0,05. Môžeme použiť Pearsonov korelačný koeficient.

Indikátor Control of Corruption (CoC) nebudeme analyzovať, lebo vplyv CPI na Control of Corruption by nič nedokázalo. Tieto dva indexy sú viac menej rovnaké, hodnotené krajiny majú rovnaké poradie.

Podľa typu rozloženia dát použijeme konkrétny korelačný test. Na základe výsledkov testu normality vieme, že dáta sú rozložené normálne a preto sme mohli použiť Pearsonov korelačný test. Ako už sme spomenuli, Pearsonov korelačný koeficient môže nadobudnúť hodnoty -1 až 0 alebo 0 až 1 . Rovnako ako pri iných mierach asociácie platí, že čím bližšie je koeficient k 1 , tým je silnejšia priama závislosť medzi premennými a čím bližšie je koeficient k -1 , tým je silnejšia nepriama závislosť medzi premennými. Prostredníctvom korelačnej analýzy sme skúmali mieru priamej závislosti medzi pozorovanými premennými. Tabuľky 10 a 11 znázorňujú výsledné hodnoty analýzy.

Tabuľka 11 Korelačná matica

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Tabuľka 12 Korelačný koeficient voči CPI

VaA	PSaAoV	GE	RQ	RoL
0,9283	0,4063	0,8794	0,9402	0,9263

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Korelačnou analýzou sa všade prejavili kladné hodnoty, čo znamená, že v celom objekte skúmania môžeme sledovať priamu závislosť medzi premennými. Kladné hodnoty blížiac sa k hodnote 1 dokazujú extra silnú lineárnu závislosť.

Extra silnú lineárnu závislosť sme mohli sledovať pri dimenzií Regulatory Quality, korelačný koeficient bol na úrovni 0,9402. Z výsledkov analýz teda vyplýva, že v krajinách EÚ, ktoré majú vysokú schopnosť vlády vytvárať a implementovať správne politiky a nariadenia, majú nižšiu mieru korupcie. Tento vzťah sa najviac prejavuje v Rumunsku. Rumunsko dosiahlo najhoršie hodnotenie aj v rámci hodnotenia Regulatory Quality a zároveň podľa CPI bolo hodnotené ako najskorumpovanejšia krajina v EÚ.

Druhá najsilnejšia priama závislosť bola preukázaná medzi dimenziou Voice and Accountability a CPI, a to 0,9283. Od roku 2012 najvýraznejší pokles pri hodnotení CPI (-11 bodov) aj Voice and Accountability (-6,21 bodov) vidíme v Maďarsku. Na základe hodnotení Voice and Accountability z roku 2019, na poslednej priečke končilo Maďarsko, kde sloboda prejavu a úroveň slobody médií je na veľmi nízkej úrovni. Maďarsko bolo medzi krajinami, ktoré Transparency International zaradil medzi najskorumpovanejšie krajiny v EÚ.

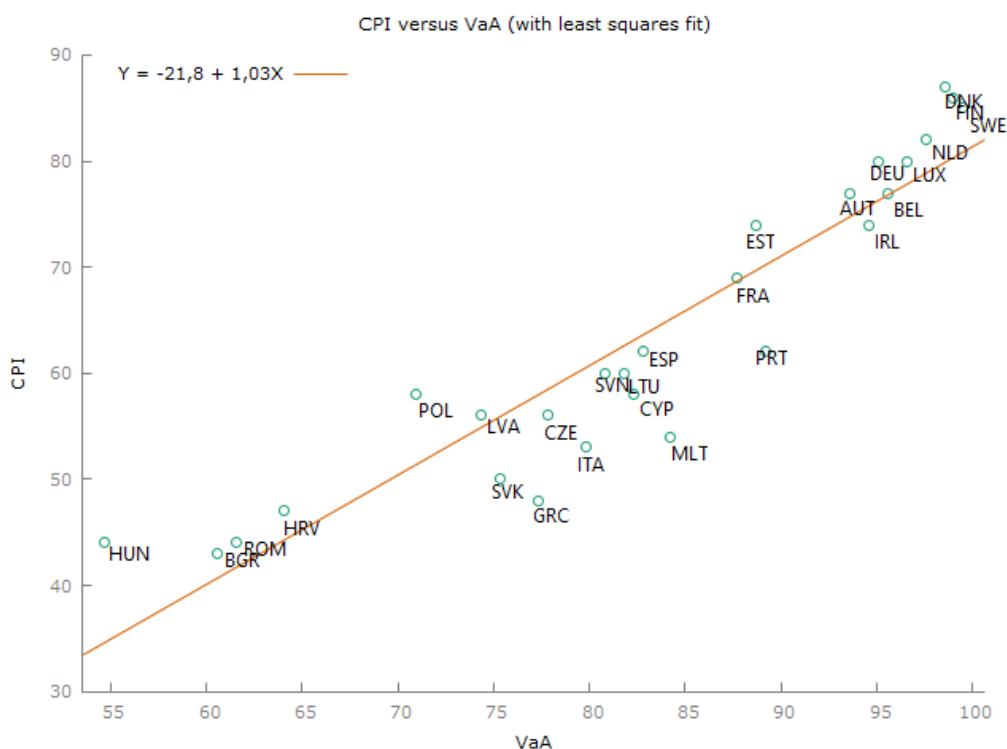
Korelačná analýza preukázala silný lineárny vzťah medzi Rule of Law a CPI. To znamená, že krajiny s vyššou úrovňou kvality vymáhania práv a vyššou kvalitou bezpečnostných orgánov a súdnictva dosahujú vyššie hodnoty CPI. Negatívnym príkladom môže byť Bulharsko, ktoré končilo ako posledné v hodnotení Rule of Law aj pri CPI. Ďalším negatívnym príkladom by sme mohli uviesť Maltu. Hodnotenie CPI Malty od roku 2015 pokleslo o 7 bodov a hodnotenie Rule of Law o 4 body. Európska centrálna banka zistila zlyhania v najväčšej banke na Malte, ktorá potenciálne umožňuje pranie špinavých peňazí a iné trestné činnosti.

Veľmi silná priama závislosť sa prejavila aj medzi korupciou a WGI dimenziou Government Effectiveness. Z výsledku analýzy teda vyplýva, že v krajinách kde je vysoká kvalita verejnej a štátnej služby a je nezávislá od politických tlakov, korupcia je na nižšej úrovni. Vzorovým príkladom môže byť Dánsko. Dánsko je najlepšie hodnotenou krajinou EÚ podľa CPI a zároveň dosahuje najlepšie hodnotenie Government Effectiveness.

V prípade Political Stability and Absence of Violence vo vzťahu s CPI je výsledok korelačnej analýzy kladný, ale sa nepreukázalo silný vzťah, korelačný koeficient je 0,4063.

Ďalším krokom bolo grafické znázornenie dát a kvantifikácia prepojenia medzi pozorovanými premennými – korupciou a indikátormi kvality vládnutia v krajinách EÚ. V našom skúmaní indikátory kvality vládnutia predstavovali nezávislú premennú „x“ a CPI predstavovalo závislú premennú „y“. Následne sme zisťovali, či nami predpokladaný vzťah a celkový lineárny model je štatisticky významný.

Schéma 11 Vplyv Voice and Accountability (VaA) na CPI

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRET

Schéma 11 vyjadruje vplyv Voice and Accountability (VaA) na CPI. Priamka je lineárna a rastúca, to znamená, že s nárastom Voice and Accountability rastie aj hodnota CPI. Zápis analytického tvaru rovnice $\hat{y}_i = -21,8382 + 1,03200x_i$ sa nachádza v ľavom hornom rohu grafu a predstavuje odhadnutý tvar jednoduchého lineárneho modelu. Na schéme je umiestnená lineárna rastúca čiara, čo znamená, že hypotéza 1 sa nám potvrdila. Čím je vyššia Voice and Accountability, tým je vyššia CPI v krajinách EÚ, čiže čím vyššie právo na vyjadrenie názoru a vplyv majú občania v krajine, tým je vyššia miera absencie korupcie. Medzi krajiny s vysokým Voice and Accountability môžeme zaradiť Švédsko, Fínsko a Dánsko, zároveň môžeme vidieť, že tieto krajiny patria medzi najmenej skorumpované štáty EÚ. Medzi krajiny, kde chýba sloboda prejavu a zároveň patria medzi najskorumpovanejšie krajiny EÚ sú Bulharsko, Rumunsko a Maďarsko.

Tabuľka 13 Regresná analýza CPI a Voice and Accountability

Model 6: OLS, using observations 1-27
Dependent variable: CPI

	<i>Coefficient</i>	<i>Std. Error</i>	<i>t-ratio</i>	<i>p-value</i>	
const	-21,8382	6,95149	-3,142	0,0043	***
VaA	1,03200	0,0827021	12,48	<0,0001	***

Mean dependent var	63,92593		S.D. dependent var	14,27188
Sum squared resid	732,6370		S.E. of regression	5,413454
R-squared	0,861658		Adjusted R-squared	0,856125
F(1, 25)	155,7120		P-value(F)	3,09e-12
Log-likelihood	-82,87232		Akaike criterion	169,7446
Schwarz criterion	172,3363		Hannan-Quinn	170,5153

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Pri tomto prípade sme skúmali závislosť medzi indikátorom Voice and Accountability a Indexom vnímania korupcie na krajiny EÚ. Z tabuľky 13 vyplýva niekoľko záverov:

- Za predpokladu, že VaA = 0, CPI krajiny v priemere dosiahne -21,8382. *Regresný koeficient* vyjadruje, že so zvýšením Voice and Accountability o 1 jednotku, CPI by sa zvýšila o 1,032. Výsledná spojitosť pre odhad lineárneho regresného modelu má tvar $\hat{y}_i = -21,8382 + 1,03200x_i$ a je identický so vzťahom pre priamku na schéme 11.
- *Korelačný koeficient* R = 0,861658 naznačuje, že medzi premennými existuje závislosť. Navrhovaná hypotéza 1 získala ekonomické potvrdenie a možno konštatovať, že s rastúcim ukazovateľom VaA sa hodnota indexu vnímania korupcie v krajinách rastie.
- *Koeficient determinácie* R^2 má hodnotu 86,17 %, to znamená, že regresným modelom s nezávislou premennou VaA vieme vysvetliť 86,17 % variability CPI (nezávislá premenná). Zvyšných 13,83 % variability CPI sú spôsobené činiteľmi nezaraďenými do regresného modelu a náhodnými javmi a vplyvmi.
- Po dosadení odhadu regresného koeficientu a odhadu jeho rozptylu spolu s testovacou štatistikou do vzťahu dostaneme nasledujúci záver: $12,48 > 2,05954$. Keďže nerovnosť platí, zamietame nulovú hypotézu stanovanú v metodologickej časti práce. Regresný koeficient je štatisticky významný – hodnota VaA ovplyvňuje CPI krajiny.

- Štatistickú významnosť premenných na základe p-value vieme zistiť aj z počtu hviezdíčiek. *** – s 99 % pravdepodobnosťou je odhad parametra štatisticky významný.
- Vypočítaná hodnota F štatistiky je umiestená priamo vo výstupe OLS modelu a v našom prípade $F = 155,7120$. Po dosadení dostaneme nerovnosť: $155,7120 > 4,2417$. Nerovnosť platí, negujeme nulovú hypotézu H_0 , že regresný model nie je štatisticky významný.

Ďalej sme určili hodnoty konfidenčného intervalu, aby sme odhadli presnosť OLS modelu:

Tabuľka 14 Konfidenčný interval

t(25, 0,025) = 2,060		
Variable	Coefficient	95 confidence interval
const	-21,8382	(-36,1551, -7,52137)
VaA	1,03200	(0,861667, 1,20232)

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Hodnoty výstupu konfidenčného intervalu v našom prípade interpretujeme takto: V 95 prípadoch zo 100 po navýšení VaA o 1 bod CPI rastie o viac ako 0,861667 b. a menej ako 1,20232 b.

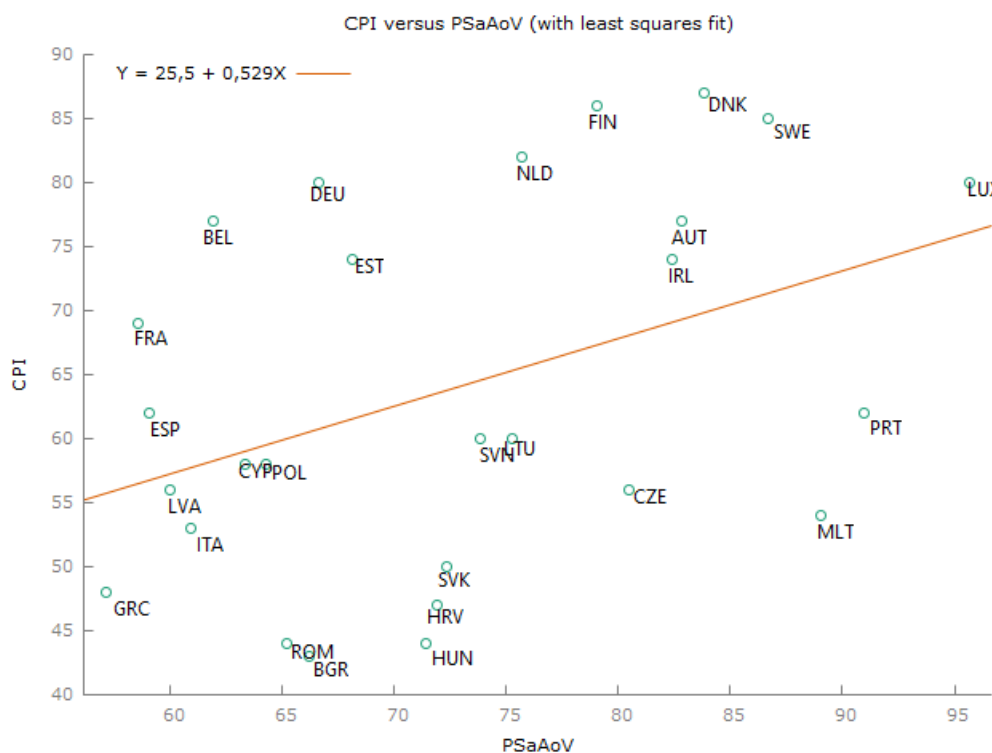
Tabuľka 15 Test heteroskedasticity

White's test for heteroskedasticity -
Null hypothesis: heteroskedasticity not present
Test statistic: LM = 0,738466
with p-value = P(Chi-square(2) > 0,738466) = 0,691264

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Hodnota p-value chí-kvadrátu v našom prípade je 0,691264. $0,691264 > 0,05$, nerovnosť platí na hladine významnosti 0,05, čo znamená, že v tomto modeli heteroskedasticita sa nevyskytuje.

Schéma 12 Vplyv Political Stability and Absence of Violence (PSaAoV) na CPI

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETl

Schéma 12 vyjadruje vplyv Political Stability and Absence of Violence (PSaAoV) na CPI. Priamka je lineárna a rastúca, to znamená, že s nárastom Political Stability and Absence of Violence rastie aj hodnota CPI. Zápis analytického tvaru rovnice $\hat{y}_i = 25,4613 + 0,529098x_i$ sa nachádza v ľavom hornom rohu grafu a predstavuje odhadnutý tvar jednoduchého lineárneho modelu. Hypotéza 2 sa nám potvrdila, čo dokazuje rastúca lineárna čiara. Čím je vyššia Political Stability and Absence of Violence, tým je vyššia CPI v krajinách EÚ, čiže majú nižšiu mieru korupcie. Tu vidíme najväčšie vzdialenosti od priamky, čo nám predvídala už aj korelačná analýza, ale ešte stále môžeme rozprávať o lineárnej závislosti. Vo Francúzsku a v Belgicku je nízka miera korupcie, ale v porovnaní s krajinami, ktoré mali podobné hodnotenie CPI sú politicky menej stabilné. Naopak Malta a Portugalsko sú politicky stabilné krajiny EÚ, ale majú problémy s korupciou.

Tabuľka 16 Regresná analýza CPI a Political Stability and Absence of Violence

Model 2: OLS, using observations 1-27
Dependent variable: CPI

	<i>Coefficient</i>	<i>Std. Error</i>	<i>t-ratio</i>	<i>p-value</i>	
const	25,4613	17,4872	1,456	0,1578	
PSaAoV	0,529098	0,237954	2,224	0,0354	**

Mean dependent var	63,92593	S.D. dependent var	14,27188
Sum squared resid	4421,450	S.E. of regression	13,29880
R-squared	0,165111	Adjusted R-squared	0,131715
F(1, 25)	4,944090	P-value(F)	0,035448
Log-likelihood	-107,1396	Akaike criterion	218,2791
Schwarz criterion	220,8708	Hannan-Quinn	219,0497

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Pri tomto prípade sme skúmali závislosť medzi indikátorom Political Stability and Absence of Violence a Indexom vnímania korupcie na krajiny EÚ. Z tabuľky 16 vyplýva niekoľko záverov:

- Za predpokladu, že PSaAoV = 0, CPI krajiny v priemere dosiahne 25,4613. Regresný koeficient vyjadruje, že so zvýšením PSaAoV o 1 jednotku, CPI by sa zvýšila o 0,529098. Výsledná spojitosť pre odhad lineárneho regresného modelu má tvar $\hat{y}_i = 25,4613 + 0,529098x_i$ a je identický so vzťahom pre priamku na schéme 12.
- Korelačný koeficient $R = 0,165111$ naznačuje, že medzi premennými existuje príliš nízka závislosť. Navrhovaná hypotéza 2 nezískala ekonomické potvrdenie, zamietneme hypotézu, že s rastúcim ukazovateľom PSaAoV sa hodnota indexu vnímania korupcie v krajinách rastie.
- Koeficient determinácie R^2 má hodnotu 16,51 %, to znamená, že regresným modelom s nezávislou premennou PSaAoV vieme vysvetliť 16,51 % variability CPI (nezávislá premenná). Zvyšných 83,49 % variability CPI sú spôsobené činiteľmi nezaraďenými do regresného modelu a náhodnými javmi a vplyvmi.
- Po dosadení odhadu regresného koeficientu a odhadu jeho rozptylu spolu s testovacou štatistikou do vzťahu dostaneme nasledujúci záver: $2,224 > 2,05954$. Keďže nerovnosť platí, zamietame nulovú hypotézu stanovanú v metodologickej časti práce. Regresný koeficient je štatisticky významný – hodnota PSaAoV ovplyvňuje CPI krajiny.
- Štatistickú významnosť premenných na základe p-value vieme zistiť aj z počtu hviezdčiek. ** – s 95 % pravdepodobnosťou je odhad parametra štatisticky významný.
- Vypočítaná hodnota F štatistiky je umiestená priamo vo výstupe OLS modelu a v našom prípade $F = 4,944090$. Po dosadení dostaneme nerovnosť: $4,944090 > 4,2417$. Nerovnosť neplatí, prijímame nulovú hypotézu H_0 , že regresný model nie je štatisticky významný.

Ďalej sme určili hodnoty konfidenčného intervalu, aby sme odhadli presnosť OLS modelu:

Tabuľka 17 **Konfidenčný interval**

t(25, 0,025) = 2,060		
Variable	Coefficient	95 confidence interval
const	25,4613	(-10,5543, 61,4769)
PSaAoV	0,529098	(0,0390227, 1,01917)

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Hodnoty výstupu konfidenčného intervalu v našom prípade interpretujeme takto: V 95 prípadoch zo 100 po navýšení PSaAoV o 1 bod CPI rastie o viac ako 0,0390227 b. a menej ako 1,01917 b.

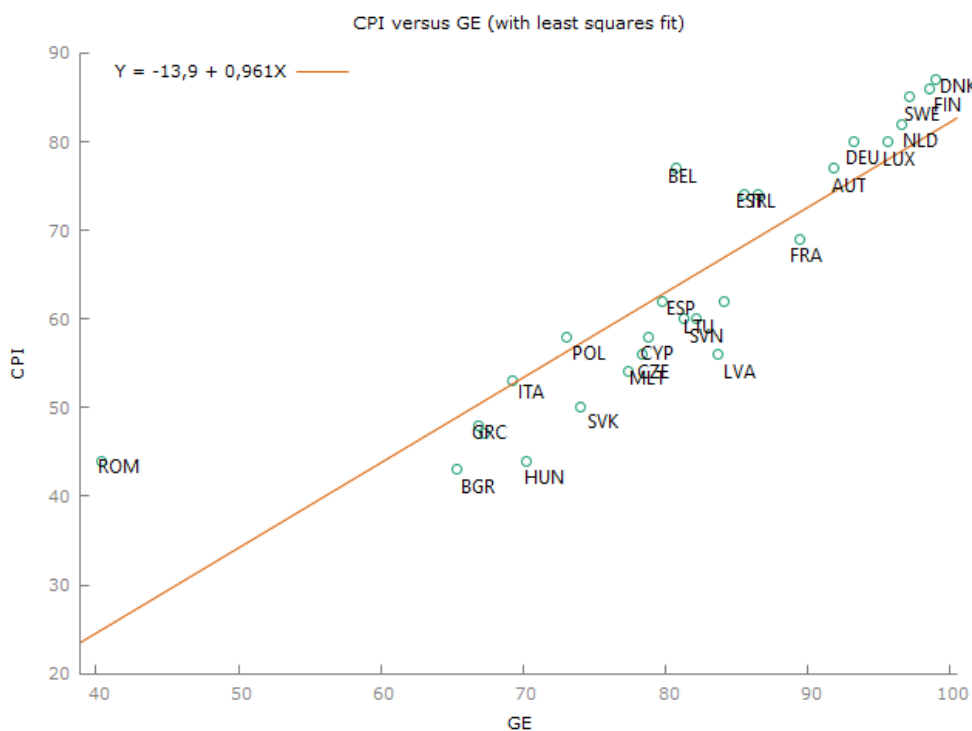
Tabuľka 18 **Test heteroskedasticity**

White's test for heteroskedasticity -
Null hypothesis: heteroskedasticity not present
Test statistic: LM = 3,42083
with p-value = P(Chi-square(2) > 3,42083) = 0,180791

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Hodnota p-value chí-kvadrátu v našom prípade je 0,180791. $0,180791 > 0,05$, nerovnosť platí na hladine významnosti 0,05, čo znamená, že v tomto modeli heteroskedasticita sa nevyskytuje.

Schéma 13 **Vplyv Government Effectiveness (GE) na CPI**

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Schéma 13 vyjadruje vplyv Government Effectiveness (GE) na CPI. Priamka je lineárna a rastúca, to znamená, že s nárastom Government Effectiveness rastie aj hodnota CPI. Zápis analytického tvaru rovnice $\hat{y}_i = -13,8833 + 0,960809x_i$ sa nachádza v ľavom hornom rohu grafu a predstavuje odhadnutý tvar jednoduchého lineárneho modelu. Rastúca lineárna čiara dokazuje, že môžeme potvrdiť hypotézu 3. Čím je vyššia Government Effectiveness, tým je vyššia CPI v krajinách EÚ, čiže čím sú kvalitnejšie verejné a štátne služby krajiny, tým je vyššia miera absencie korupcie. Severné štáty EÚ ako Dánsko, Švédsko a Fínsko dobre uspeli v hodnotení CPI aj Government Effectiveness, majú nízku mieru korupcie a kompetentné osoby dokážu efektívne spravovať štát. Na druhej strane sa umiestnilo Rumunsko, kde je celkovo vysoká miera korupcie a neefektívne štátne a verejné služby.

Tabuľka 19 Regresná analýza CPI a Government Effectiveness

Model 3: OLS, using observations 1-27
Dependent variable: CPI

	<i>Coefficient</i>	<i>Std. Error</i>	<i>t-ratio</i>	<i>p-value</i>	
const	-13,8833	8,52896	-1,628	0,1161	
GE	0,960809	0,104023	9,237	<0,0001	***

Mean dependent var	63,92593		S.D. dependent var	14,27188
Sum squared resid	1200,185		S.E. of regression	6,928737
R-squared	0,773373		Adjusted R-squared	0,764308
F(1, 25)	85,31326		P-value(F)	1,55e-09
Log-likelihood	-89,53566		Akaike criterion	183,0713
Schwarz criterion	185,6630		Hannan-Quinn	183,8420

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Pri tomto prípade sme skúmali závislosť medzi indikátorom Government Effectiveness a Indexom vnímania korupcie na krajiny EÚ. Z tabuľky 19 vyplýva niekoľko záverov:

- Za predpokladu, že $GE = 0$, CPI krajiny v priemere dosiahne $-13,8833$. *Regresný koeficient* vyjadruje, že so zvýšením GE o 1 jednotku, CPI by sa zvýšila o 0,960809. Výsledná spojitosť pre odhad lineárneho regresného modelu má tvar $\hat{y}_i = -13,8833 + 0,960809x_i$ a je identický so vzťahom pre priamku na schéme 13.
- *Korelačný koeficient* $R = 0,773373$ naznačuje, že medzi premennými existuje závislosť. Navrhovaná hypotéza 3 získala ekonomické potvrdenie a možno konštatovať, že s rastúcim ukazovateľom GE sa hodnota indexu vnímania korupcie v krajinách rastie.

- *Koeficient determinácie* R^2 má hodnotu 77,34 %, to znamená, že regresným modelom s nezávislou premennou GE vieme vysvetliť 77,34 % variability CPI (nezávislá premenná). Zvyšných 22,66 % variability CPI sú spôsobené činiteľmi nezaraďenými do regresného modelu a náhodnými javmi a vplyvmi.
- Po dosadení odhadu regresného koeficientu a odhadu jeho rozptylu spolu s testovacou štatistikou do vzťahu dostaneme nasledujúci záver: $9,237 > 2,05954$. Keďže nerovnosť platí, zamietame nulovú hypotézu stanovanú v metodickej časti práce. Regresný koeficient je štatisticky významný – hodnota GE ovplyvňuje CPI krajiny.
- *Štatistickú významnosť* premenných na základe p-value vieme zistiť aj z počtu hviezdíčiek. *** – s 99 % pravdepodobnosťou je odhad parametra štatisticky významný.
- Vypočítaná hodnota *F štatistiky* je umiestená priamo vo výstupe OLS modelu a v našom prípade $F = 85,31326$. Po dosadení dostaneme nerovnosť: $85,31326 > 4,2417$. Nerovnosť platí, negujeme nulovú hypotézu H_0 , že regresný model nie je štatisticky významný.

Ďalej sme určili hodnoty konfidenčného intervalu, aby sme odhadli presnosť OLS modelu:

Tabuľka 20 Konfidenčný interval

t(25, 0,025) = 2,060		
Variable	Coefficient	95 confidence interval
const	-13,8833	(-31,4490, 3,68246)
GE	0,960809	(0,746570, 1,17505)

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Hodnoty výstupu konfidenčného intervalu v našom prípade interpretujeme takto: V 95 prípadoch zo 100 po navýšení GE o 1 bod CPI rastie o viac ako 0,746570 b. a menej ako 1,17505 b.

Tabuľka 21 Test heteroskedasticity

White's test for heteroskedasticity -
Null hypothesis: heteroskedasticity not present
Test statistic: LM = 17,0746
with p-value = $P(\text{Chi-square}(2) > 17,0746) = 0,000196014$

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Hodnota p-value chí-kvadrátu je 0,000196014. $0,000196014 > 0,05$, nerovnosť neplatí, čo znamená, že v tomto modeli sa vyskytuje chyba heteroskedasticity. Prítomnosť heteroskedasticity vieme odstrániť pomocou Heteroskedasticity corrected.

Tabuľka 22 Korekcia heteroskedasticity GE

Model 4: Heteroskedasticity-corrected, using observations 1-27
Dependent variable: CPI

	<i>Coefficient</i>	<i>Std. Error</i>	<i>t-ratio</i>	<i>p-value</i>	
const	-35,0445	9,08025	-3,859	0,0007	***
GE	1,20726	0,110487	10,93	<0,0001	***

Statistics based on the weighted data:

Sum squared resid	47,01617		S.E. of regression	1,371367
R-squared	0,826862		Adjusted R-squared	0,819936
F(1, 25)	119,3931		P-value(F)	5,21e-11
Log-likelihood	-45,79918		Akaike criterion	95,59836
Schwarz criterion	98,19003		Hannan-Quinn	96,36900

Statistics based on the original data:

Mean dependent var	63,92593		S.D. dependent var	14,27188
Sum squared resid	1508,739		S.E. of regression	7,768499

Test for normality of residual -

Null hypothesis: error is normally distributed

Test statistic: Chi-square(2) = 19,23

with p-value = 6,67196e-005

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRET

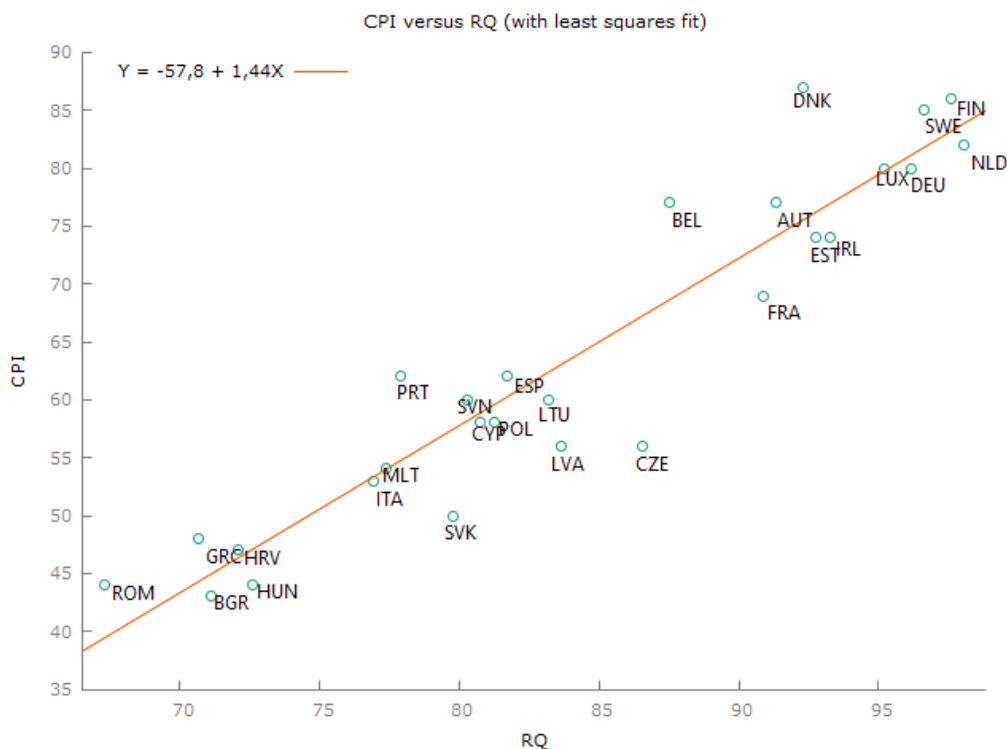
Po vykonaní korekcie heteroskedasticity, môžeme konštatovať niekoľko záverov:

- Za predpokladu, že $GE = 0$, CPI krajiny v priemere dosiahne - 35,0445. Regresný koeficient vyjadruje, že so zvýšením GE o 1 jednotku, CPI by sa zvýšila o 1,20726.
- Korelačný koeficient $R = 0,826862$ naznačuje, že medzi premennými existuje závislosť. Navrhovaná hypotéza 3 získala ekonomické potvrdenie a možno konštatovať, že s rastúcim ukazovateľom GE sa hodnota indexu vnímania korupcie v krajinách rastie.
- Koeficient determinácie R^2 má hodnotu 82,69 %, to znamená, že regresným modelom s nezávislou premennou GE vieme vysvetliť 82,69 % variability CPI (nezávislá premenná). Zvyšných 17,31 % variability CPI sú spôsobené činiteľmi nezaraďenými do regresného modelu a náhodnými javmi a vplyvmi.
- Po dosadení odhadu regresného koeficientu a odhadu jeho rozptylu spolu s testovacou štatistikou do vzťahu dostaneme nasledujúci záver: $10,93 > 2,05954$.

Keďže nerovnosť platí, zamietame nulovú hypotézu stanovanú v metodologickej časti práce. Regresný koeficient je štatisticky významný – hodnota GE ovplyvňuje CPI krajiny.

- Štatistickú významnosť premenných na základe p-value vieme zistiť aj z počtu hviezdíčiek. *** – s 99 % pravdepodobnosťou je odhad parametra štatisticky významný.
- Vypočítaná hodnota *F* štatistiky je umiestená priamo vo výstupe OLS modelu a v našom prípade $F = 119,3931$. Po dosadení dostaneme nerovnosť: $119,3931 > 4,2417$. Nerovnosť platí, negujeme nulovú hypotézu H_0 , že regresný model nie je štatisticky významný.

Schéma 14 Vplyv Regulatory Quality (RQ) na CPI

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Schéma 14 vyjadruje vplyv Regulatory Quality (RQ) na CPI. Priamka je lineárna a rastúca, to znamená, že s nárastom Regulatory Quality rastie aj hodnota CPI. Zápis analytického tvaru rovnice $\hat{y}_i = -57,7516 + 1,44409x_i$ sa nachádza v ľavom hornom rohu grafu a predstavuje odhadnutý tvar jednoduchého lineárneho modelu. Na schéme je umiestnená lineárna rastúca čiara, čo znamená, že hypotéza 5 sa nám potvrdila. Čím je vyššia Regulatory Quality, tým je vyššia CPI v krajinách EÚ. V krajinách, ktorých je kvalitné zákonodarstvo, štátny príslušníci sa viac vyhýbajú korupcií. Z schémy vyplýva, že v EÚ Holandsko, Švédsko a Fínsko vedú najviac vyhýbať sa korupcii a majú kvalitné

zákonodarstvo. Naopak v Rumunsko je kritizovaná kvalita zákonodarstva a prítomnosť korupcií je vysoká.

Tabuľka 23 Regresná analýza CPI a Regulatory Quality

Model 4: OLS, using observations 1-27
Dependent variable: CPI

	<i>Coefficient</i>	<i>Std. Error</i>	<i>t-ratio</i>	<i>p-value</i>	
const	-57,7516	8,86900	-6,512	<0,0001	***
RQ	1,44409	0,104647	13,80	<0,0001	***

Mean dependent var	63,92593		S.D. dependent var	14,27188
Sum squared resid	614,5766		S.E. of regression	4,958131
R-squared	0,883951		Adjusted R-squared	0,879309
F(1, 25)	190,4268		P-value(F)	3,40e-13
Log-likelihood	-80,50015		Akaike criterion	165,0003
Schwarz criterion	167,5920		Hannan-Quinn	165,7709

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Pri tomto prípade sme skúmali závislosť medzi indikátorom Regulatory Quality a Indexom vnímania korupcie na krajiny EÚ. Z tabuľky 23 vyplýva niekoľko záverov:

- Za predpokladu, že $RQ = 0$, CPI krajiny v priemere dosiahne $-57,7516$. Regresný koeficient vyjadruje, že so zvýšením RQ o 1 jednotku, CPI by sa zvýšila o 1,44409. Výsledná spojitosť pre odhad lineárneho regresného modelu má tvar $\hat{y}_i = -57,7516 + 1,44409x_i$ a je identický so vzťahom pre priamku na schéme 14.
- Korelačný koeficient $R = 0,883951$ naznačuje, že medzi premennými existuje závislosť. Navrhovaná hypotéza 4 získala ekonomické potvrdenie a možno konštatovať, že s rastúcim ukazovateľom RQ sa hodnota indexu vnímania korupcie v krajinách rastie.
- Koeficient determinácie R^2 má hodnotu 88,4 %, to znamená, že regresným modelom s nezávislou premennou RQ vieme vysvetliť 88,4 % variability CPI (nezávislá premenná). Zvyšných 11,6 % variability CPI sú spôsobené činiteľmi nezaraďenými do regresného modelu a náhodnými javmi a vplyvmi.
- Po dosadení odhadu regresného koeficientu a odhadu jeho rozptylu spolu s testovacou štatistikou do vzťahu dostaneme nasledujúci záver: $13,80 > 2,05954$. Keďže nerovnosť platí, zamietame nulovú hypotézu stanovanú v metodologickej časti práce. Regresný koeficient je štatisticky významný – hodnota RQ ovplyvňuje CPI krajiny.

- Štatistickú významnosť premenných na základe p-value vieme zistiť aj z počtu hviezdíčiek. *** – s 99 % pravdepodobnosťou je odhad parametra štatisticky významný.
- Vypočítaná hodnota *F štatistiky* je umiestená priamo vo výstupe OLS modelu a v našom prípade $F = 190,4268$. Po dosadení dostaneme nerovnosť: $190,4268 > 4,2417$. Nerovnosť platí, negujeme nulovú hypotézu H_0 , že regresný model nie je štatisticky významný.

Ďalej sme určili hodnoty konfidenčného intervalu, aby sme odhadli presnosť OLS modelu:

Tabuľka 24 Konfidenčný interval

t(25, 0,025) = 2,060		
Variable	Coefficient	95 confidence interval
const	-57,7516	(-76,0177, -39,4856)
RQ	1,44409	(1,22856, 1,65961)

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Hodnoty výstupu konfidenčného intervalu v našom prípade interpretujeme takto: V 95 prípadoch zo 100 po navýšení RQ o 1 bod CPI rastie o viac ako 1,22856 b. a menej ako 1,65961 b.

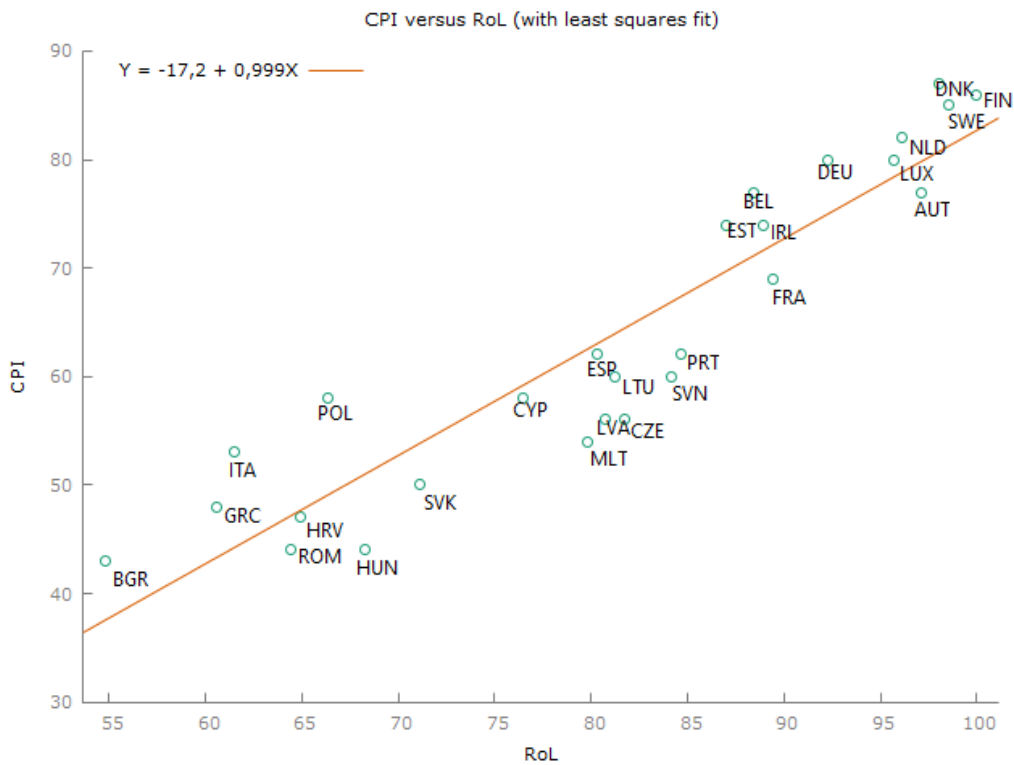
Tabuľka 25 Test heteroskedasticity

White's test for heteroskedasticity -
Null hypothesis: heteroskedasticity not present
Test statistic: LM = 2,41806
with p-value = $P(\text{Chi-square}(2) > 2,41806) = 0,298486$

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Hodnota p-value chí-kvadrátu v našom prípade je 0,298486. $0,298486 > 0,05$, nerovnosť platí na hladine významnosti 0,05, čo znamená, že v tomto modeli heteroskedasticita sa nevyskytuje.

Schéma 15 Vplyv Rule of Law (RoL) na CPI

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Schéma 15 vyjadruje vplyv Rule of Law (RoL) na CPI. Priamka je lineárna a rastúca, to znamená, že s nárastom Rule of Law rastie aj hodnota CPI. Zápis analytického tvaru rovnice $\hat{y}_i = -17,2030 + 0,998946x_i$ sa nachádza v ľavom hornom rohu grafu a predstavuje odhadnutý tvar jednoduchého lineárneho modelu. Hypotéza 5 sa nám potvrdila, čo dokazuje rastúca lineárna čiara. Čím je vyššia Rule of Law, tým je vyššia CPI v krajinách EÚ, čiže majú nižšiu mieru korupcie. Krajiny, ktoré kladú veľký dôraz na správny právny systém, dokážu lepšie sa vyhýbať korupcií. Aj tu môžeme uviesť ako príklad štáty, ktoré celkovo uspeli najlepšie v hodnotených indexoch. Vo Fínsku, Dánsku a Švédsku, kde existuje právna istota je vysoká miera absencie korupcie. Naopak v Bulharsku občania nemajú právnu istotu a korupciu nevedia eliminovať.

Tabuľka 26 Regresná analýza CPI a Rule of Law

Model 5: OLS, using observations 1-27

Dependent variable: CPI

	<i>Coefficient</i>	<i>Std. Error</i>	<i>t-ratio</i>	<i>p-value</i>	
const	-17,2030	6,68259	-2,574	0,0164	**
RoL	0,998946	0,0812509	12,29	<0,0001	***

Mean dependent var	63,92593		S.D. dependent var	14,27188
Sum squared resid	751,5823		S.E. of regression	5,483000
R-squared	0,858081		Adjusted R-squared	0,852404
F(1, 25)	151,1568		P-value(F)	4,26e-12
Log-likelihood	-83,21698		Akaike criterion	170,4340
Schwarz criterion	173,0256		Hannan-Quinn	171,2046

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Pri tomto prípade sme skúmali závislosť medzi indikátorom Rule of Law a Indexom vnímania korupcie na krajiny EÚ. Z tabuľky 26 vyplýva niekoľko záverov:

- Za predpokladu, že $RoL = 0$, CPI krajiny v priemere dosiahne $-17,2030$. Regresný koeficient vyjadruje, že so zvýšením RoL o 1 jednotku, CPI by sa zvýšila o $0,998946$. Výsledná spojitosť pre odhad lineárneho regresného modelu má tvar $\hat{y}_i = -17,2030 + 0,998946x_i$ a je identický so vzťahom pre priamku na schéme 15.
- Korelačný koeficient $R = 0,858081$ naznačuje, že medzi premennými existuje závislosť. Navrhovaná hypotéza 5 získala ekonomické potvrdenie a možno konštatovať, že s rastúcim ukazovateľom RoL sa hodnota indexu vnímania korupcie v krajinách rastie.
- Koeficient determinácie R^2 má hodnotu $85,8\%$, to znamená, že regresným modelom s nezávislou premennou RoL vieme vysvetliť $85,8\%$ variability CPI (nezavislá premenná). Zvyšných $14,2\%$ variability CPI sú spôsobené činiteľmi nezarađenými do regresného modelu a náhodnými javmi a vplyvmi.
- Po dosadení odhadu regresného koeficientu a odhadu jeho rozptylu spolu s testovacou štatistikou do vzťahu dostaneme nasledujúci záver: $12,29 > 2,05954$. Keďže nerovnosť platí, zamietame nulovú hypotézu stanovanú v metodickej časti práce. Regresný koeficient je štatisticky významný – hodnota RoL ovplyvňuje CPI krajiny.
- Štatistickú významnosť premenných na základe p-value vieme zistiť aj z počtu hviezdíčiek. *** – s 99% pravdepodobnosťou je odhad parametra štatisticky významný.
- Vypočítaná hodnota F štatistiky je umiestená priamo vo výstupe OLS modelu a v našom prípade $F = 151,1568$. Po dosadení dostaneme nerovnosť: $151,1568 > 4,2417$. Nerovnosť platí, negujeme nulovú hypotézu H_0 , že regresný model nie je štatisticky významný.

Ďalej sme určili hodnoty konfidenčného intervalu, aby sme odhadli presnosť OLS modelu:

Tabuľka 27 Konfidenčný interval

t(25, 0,025) = 2,060		
Variable	Coefficient	95 confidence interval
const	-17,2030	(-30,9661, -3,43998)
RoL	0,998946	(0,831607, 1,16629)

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Hodnoty výstupu konfidenčného intervalu v našom prípade interpretujeme takto: V 95 prípadoch zo 100 po navýšení RoL o 1 bod CPI rastie o viac ako 0,831607 b. a menej ako 1,16629 b.

Tabuľka 28 Test heteroskedasticity

White's test for heteroskedasticity -
Null hypothesis: heteroskedasticity not present
Test statistic: LM = 3,14534
with p-value = P(Chi-square(2) > 3,14534) = 0,20749

Zdroj: Vlastné spracovanie v programe GRETL

Hodnota p-value chí-kvadrátu v našom prípade je 0,20749. $0,20749 > 0,05$, nerovnosť platí na hladine významnosti 0,05, čo znamená, že v tomto modeli heteroskedasticita sa nevyskytuje.

Tabuľka 29 Porovnanie výsledkov

WGI	Hypotéza	Korelačná analýza	Regresná analýza s CPI	Záver
Voice and Accountability	Lineárna závislosť	Lineárna závislosť	Lineárna závislosť	Potvrdené
Political Stability and Absence of Violence	Lineárna závislosť	Lineárna závislosť	Lineárna závislosť	Zamietnuté
Government Effectiveness	Lineárna závislosť	Lineárna závislosť	Lineárna závislosť	Potvrdené
Regulatory Quality	Lineárna závislosť	Lineárna závislosť	Lineárna závislosť	Potvrdené
Rule of Law Control of Corruption	Lineárna závislosť	Lineárna závislosť	Lineárna závislosť	Potvrdené

Zdroj: Vlastné spracovanie

ZÁVER

Hlavným cieľom diplomovej práce je na základe analýzy poskytnúť prehľad o corporate compliance v medzinárodnom kontexte a identifikovať vzťah medzi indikátorom korupcie a jednotlivými indikátormi kvality vládnutia na základe Worldwide Governance Indicators v krajinách EÚ.

Na dosiahnutie hlavného cieľa našej práce, v prevej časti sme charakterizovali význam, úlohy a zodpovednosti corporate compliance a firemné Compliance Management System. Compliance program spoločnosti predstavuje súbor procesov zameraných na dodržiavanie zákonov a na etické správanie zamestnancov vo všetkých oblastiach pracovného života. Compliance System je živý systém manažmentu – neustále sa vyvíja a upravuje v závislosti od meniacich sa rámcových podmienok. Upravuje funkcie, zodpovednosti a riešenie situácie v prípade podozrenia nekalných praktík. Oddelenie compliance býva v spoločnosti prepojené s ďalšími disciplínami, konkrétne ide o koncept GRC (governance, risk management a compliance). Kvôli vysokým očakávaniam na výkonnosť spoločnosti, rastúcich požiadaviek akcionárov a veľkým záujmom verejnosti v dôsledku obrovských zlyhaní a neúspechov, ktoré spôsobili rozruch po celom svete, mnoho ekonomík sveta prešlo zásadnými zmenami v oblasti správy a riadenia spoločností, etiky podnikania, riadenia obchodných rizík a dodržiavania predpisov a nariadení.

Slovak Compliance Circle vznikla s cieľom reagovať na obavy úrovne etického správania slovenského podnikateľského prostredia. Víziou SCC je možnosť pracovať v transparentnom a etickom podnikateľskom prostredí na Slovensku.

Hlavným cieľom FATF je boj proti praniu špinavých peňazí (AML), financovaniu terorizmu (CFT) a financovaniu šírenia zbraní hromadného ničenia. Deväť autonómnych regionálnych orgánov v štýle finančnej akčnej skupiny pomáha realizovať túto globálnu politiku, dodržiavať odporúčania, pomáhajú viac ako 200 krajinám porozumieť a splniť odporúčania FATF v oblasti AML / CFT.

V ďalšej časti sme charakterizujeme pojem whistleblowing, ktoré má význam aj funkcia v rámci compliance. Je možné identifikovať ako prípad, keď dochádza k nahlasovaniu porušenia alebo nedodržania corporate compliance programu zamestnancami danej spoločnosti. Whistleblowing slúži ako kontrolný systém uplatňovania programu compliance a jeho úlohou jej vytvárať bezpečné kanály pre prílev informácií o činnostiach odporujúcich pravidlám, normám či etickosti.

Na konci prvej časti sme vysvetlili súvislosť medzi firemným a vládnym prostredím, našu tému sme ďalej viedli na makroekonomickej úrovni. Ekonómovia si kedysi mysleli, že vládna politika nemá žiadny vplyv na podnikanie. Dnes by len veľmi málo ľudí o tomto pochybovalo.

V druhej kapitole sme zadefinovali hlavný cieľ práce a čiastkové ciele. V tejto kapitole sme sa venovali aj metodike a metódam skúmania, ktoré sme použili v práci a stanovili sme hypotézy.

Prvá časť poslednej, tretej kapitoly bola venovaná charakteristike Worldwide Governance Indicators a Indexu vnímania korupcie. Pri porovnávaní krajiny V4 na základe Worldwide Governance Indicators sme zistili, že kritika sa sústreďuje najmä na Maďarsko a Poľsko, kde vlády implementovali množstvo kontroverzných návrhov a reformy najmä v sektore súdnictva. Počas celého skúmaného obdobia, Maďarsko a Poľsko malo klesajúcu tendenciu v hodnotených indikátoroch, okrem indikátora kvality zákonodarstva, kde Poľsko v rokoch 2014 a 2019 dosiahlo rovnaké hodnotenie. V sledovanom období, hodnotenie Slovenska všade vykazovalo pokles, okrem indikátora kvality a efektívnosti súdnictva, kde sme mohli vidieť mierne polepšenie. Najlepšie hodnotenia dosiahlo Česko, ale aj tam sme mohli sledovať mierny pokles pri hodnotení slobody prejavu a vplyv občanov.

Podstatnú časť poslednej kapitoly tvorí dokázanie vplyvu kvality vládnutia na korupciu v krajinách Európskej únie za pomoci GRETL. Vstupné údaje pozostávali z dát CPI za rok 2019, ktorého vydáva Transparency International a WGI za rok 2019, ktorí tvorí Svetová banka. Predpokladali sme, že ekonomiky s vyššou úrovňou kvality vládnutia majú nižšiu úroveň korupcie. Najprv sme výsledky znázornili graficky a jednotlivo ich interpretovali. Dôležité bolo najmä zistiť, či jednotlivé indexy kvality vládnutia majú vplyv na Index vnímania korupcie. Pri analýze vplyvu Voice and Accountability na Index vnímania korupcie sme zistili, že: Ak sa zvýši indikátor VaA1 jednotku, CPI by sa zvýšila o 1,032; Regresným modelom s nezávislou premennou VaA dokážeme vysvetliť 86,17 % variability CPI; Štatistický model ako celok bol štatisticky významný. Pri analýze vplyvu Political Stability and Absence of Violence na Index vnímania korupcie sme zistili, že: Ak sa zvýši indikátor RoL o 1 jednotku, CPI by sa zvýšila o 0,529098; Regresným modelom s nezávislou premennou RoL dokážeme vysvetliť iba 16,51 % variability CPI; Štatistický model ako celok nebol štatisticky významný. Pri analýze vplyvu Government Effectiveness

na Index vnímania korupcie po vykonaní korekcie heteroskedasticity sme zistili, že: Ak sa zvýši indikátor GE o 1 jednotku, CPI by sa zvýšila o 1,20726; Regresným modelom s nezávislou premennou GE dokážeme vysvetliť 82,69 % variability CPI; Štatistický model ako celok bol štatisticky významný. Pri analýze vplyvu Regulatory Quality na Index vnímania korupcie sme zistili, že: Ak sa zvýši indikátor RQ o 1 jednotku, CPI by sa zvýšila o 1,44409; Regresným modelom s nezávislou premennou RQ dokážeme vysvetliť 88,4 % variability CPI; Štatistický model ako celok bol štatisticky významný. Pri analýze vplyvu Rule of Law na Index vnímania korupcie sme zistili, že: Ak sa zvýši indikátor RoL o 1 jednotku, CPI by sa zvýšila o 0,998946; Regresným modelom s nezávislou premennou RoL dokážeme vysvetliť 85,8 % variability CPI; Štatistický model ako celok bol štatisticky významný.

Vzhľadom na zistené výsledky sme potvrdili existenciu vzťahu medzi skúmanými premennými a aj sme určili jeho intenzitu. Môžeme teda vo všeobecnosti potvrdiť, že kvalita vládnutia vplýva na korupciu. Veríme, že postupné zlepšovanie kvality vládnutia prispeje k odstraňovaniu korupcie a krajiny, vrátane Slovenska budú viac transparentný a etický. Dúfame, že naša práca prispela k lepšiemu porozumeniu danej problematiky.

Použitá literatúra

ALUŠÍKOVÁ, J., BLAŠKOÁ, K. Compliance management systém v kontexte trestnej zodpovednosti právnických osôb. In Epravo. [online]. 2019 [cit. 2020-12-28]. Dostupné na: <https://www.epravo.sk/top/clanky/compliance-management-system-v-kontexte-trestnej-zodpovednosti-pravnickych-osb-4398.html>

BANISAR, D. Whistleblowing: International Standards and Developments. CORRUPTION AND TRANSPARENCY: DEBATING THE FRONTIERS BETWEEN STATE, MARKET AND SOCIETY. Washington: World Bank-Institute for Social Research. 2011. 4 s. [cit. 2021-02-12]. Dostupné na: <https://ssrn.com/abstract=1753180>

BIEGELMAN, T. M. Buildony a World-Class Compliance Program, 1. vyd. Hoboken : Johny Wiley & Sons, Inc., 2008. 2 s. ISBN 978-0470114780

BLAHUTOVÁ, S. Compliance management systém v kontexte trestnej zodpovednosti právnických osôb. In Epravo. [online]. 2019 [cit. 2020-02-14]. Dostupné na: <https://www.epravo.sk/top/clanky/vyuzivanie-systemu-na-oznamovanie-protispolocenskej-cinnosti-tzv-whistleblowingu-mze-prispieť-k-vyznamnemu-znizeniu-korupcnych-a-inych-rizik-u-zamestnavatelov-4732.html>

BRETT, J., MITCHELL, T. How to Build Trust with Business Partners from Other Cultures. In Harvard Business Review. [online]. 2020 [cit. 2021-01-10]. Dostupné na: <https://hbr.org/2020/01/research-how-to-build-trust-with-business-partners-from-other-cultures>

CASRO, P. R. Adherence to the compliance program of Brazil's anti-corruption law and internal controls implementation. 1. vyd. São Paulo. 2019. 199 s. ISSN 1519-7077

CFPB. Compliance management review examination procedures. In Consumer Finance. [online]. 2017 [cit. 2020-12-28]. Dostupné na: <https://www.consumerfinance.gov/compliance/supervision-examinations/compliance-management-review-examination-procedures/>

Council of Europe. Members and observers. In Coe. [online]. 2020 [cit. 2021-02-04]. Dostupné na: <https://www.coe.int/en/web/moneyval/moneyval-brief/members>

COUTO, F. F., & CARRIERI, A. P. The Other Side of Compliance Systems and Codes of Ethics: A Foucauldian Perspective on Rule-Based Ethics and Corruption Control, 30. vyd. Bogota, Innovar. 2020. 138 s. ISBN 978-0470114780

Európska komisia. Správa o právnom štáte 2020. [online]. 2020 [cit. 2021-03-12]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2020:0580:FIN:SK:PDF>

FATF. About [online]. 2021 [cit. 2021-02-04]. Dostupné na: <http://www.fatf-gafi.org/about/>
FATF. International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation. In The FATF Recommendations. [online]. 2020 [cit. 2021-02-04]. Dostupné na: <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>

FATF. Who we are [online]. 2021 [cit. 2021-02-04]. Dostupné na: <http://www.fatf-gafi.org/about/whoweare/>

FUNK, M. The ABA compliance officer's deskbook. 1. vyd. Chicago, Illinois : American Bar Association, Criminal Justice Section. 2016. 19 s. ISBN 978-1-63425-650-6

GAISOR, M. Importance of a Corporate Compliance Officer. In PowerDMS. [online]. 2019 [cit. 2020-11-29]. Dostupné na: <https://www.powerdms.com/blog/importance-of-a-corporate-compliance-officer/>

Gamelearn Team. What Is A Compliance Officer?. [online]. [cit. 2020-12-28]. Dostupné na: <https://www.game-learn.com/what-is-a-compliance-officer/>

Generálny sekretariát Rady. Boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. In Európska rada. [online]. 2020 [cit. 2021-02-04]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/fight-against-terrorism/fight-against-terrorist-financing/>

GONZALEZ, R. KRAP, B. S. Client Memorandum. In PAUL, WEISS, RIFKIND, WHARTON & GARRISON LLP. [online]. 2019 [cit. 2020-12-28]. Dostupné na: <https://www.paulweiss.com/media/3832207/1dec16cfpb.pdf>

GOTEV, G. Row over rule of law infects EU virus summit. [online]. 2020 [cit. 2021-03-12]. Dostupné na: <https://www.euractiv.com/section/economy-jobs/news/row-over-rule-of-law-infects-eu-virus-summit/>

GROTTA, R. C., MACHADO Jr, C., SOUZA, M. T. S., RIBERIO, D. M. N. M., & BAZANINI, R. Analysis of the affinity of the principles of corporate governance to the ISO 14001 environmental management system standard. 27. vyd. São Carlos. 2020. 12 s. ISSN 0104-530

HAMILTON, A., HAMMER, C. Can We Measure the Power of the Grabbing Hand? A Comparative Analysis of Different Indicators of Corruption. Policy Research Working Paper; No. 8299. In World Bank, Washington, DC. [online]. 2018 [cit. 2021-03-07]. Dostupné na: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/29162>

HANÁK, R. Dátová analýza pre sociálne vedy. [online]. 2016. Bratislava: EKONÓM. [cit. 2021-03-23]. Dostupné na: <https://statistikapspp.sk/ucebnica/datova-analyza-pre-socialne-vedy/>

HAYES, A. Compliance Officer. In Investopedia. [online]. 2020 [cit. 2020-12-28]. Dostupné na: <https://www.investopedia.com/terms/c/compliance-officer.asp>

HORENSTEIN, J. P. Corporate Compliance. In Encyclopedia [online]. [cit. 2020-11-29]. Dostupné na: <https://www.encyclopedia.com/science/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/corporate-compliance>

IISD. World Bank Updates Governance Indicators Data Set. [online]. 2018 [cit. 2021-03-07]. Dostupné na: <https://sdg.iisd.org/news/world-bank-updates-governance-indicators/>

JAEGER, J. Anti-corruption developments in 2020: China, India make strides. In Compliance Week. [online]. 2021 [cit. 2021-02-04]. Dostupné na: <https://www.complianceweek.com/anti-corruption/anti-corruption-developments-in-2020-china-india-make-strides/30010.article>

JOSEPHSON, M. History of the Integrity, Ethics and Compliance Movement. In Ethikos. [online]. jan./feb. 2014 [cit. 2020-11-29]. Dostupné na: <https://assets.corporatecompliance.org/portals/1/PDF/Resources/ethikos/past-issues/2014/scce-2014-01-ethikos-josephson.pdf>

KELLY, M. What is Corporate Compliance and How Does It Impact Business?. In GAN Integrity. [online]. 2019 [cit. 2020-11-29]. Dostupné na: <https://www.ganintegrity.com/blog/what-is-corporate-compliance/>

KENTON, W. Governance, Risk Management, and Compliance (GRC). In Investopedia. [online]. 2019 [cit. 2020-12-28]. Dostupné na: <https://www.investopedia.com/terms/g/grc.asp>

KRAMOLIŠ, J. Design as a condition for prosperity in Czech businesses - A comparative study. In Journal of Competitiveness. [online]. 2015 [cit. 2020-04-08]. 7. vyd. 33-47 s. ISSN 1804-1728. Dostupné na: <https://www.cjournal.cz/index.php?hid=clanek&bid=archiv&cid=204&cp>

LAW SHELF. An Introduction to Corporate Compliance Programs. In Law shelf. [online]. 2020. [cit. 2021-04-11]. Dostupné na: <https://lawshelf.com/shortvideoscontentview/an-introduction-to-corporate-compliance-programs/>

LAW SHELF. History of Corporate Compliance Regulations. [online]. [cit. 2020-11-29]. Dostupné na: <https://lawshelf.com/shortvideoscontentview/history-of-corporate-compliance-regulations/>

MCNULTY, P. Principles of Federal Prosecution of Business Organizations. [online]. 2006. [cit. 2021-04-11]. Dostupné na: https://www.justice.gov/sites/default/files/dag/legacy/2007/07/05/mcnulty_memo.pdf

NITSCHNEIDER & PARTNERS. Com Whistleblowing na Slovensku. In Epravo. [online]. 2015 [cit. 2021-02-12]. Dostupné na: <https://www.epravo.sk/top/clanky/whistleblowing-na-slovensku-3002.html>

OBTULOVIČ, P. Nesplnenie predpokladov lineárneho klasického modelu. [online]. 2012. [cit. 2021-04-07]. Dostupné na: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:OP506Fe6FC0J:https://spu.fem.uniag.sk/cvicenia/ksov/obtulovic/EKONOMETRIA/EKONOMETRIA%25205.ppt+&cd=4&hl=sk&ct=clnk&gl=sk>

OECD. Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions. [online]. [cit. 2020-11-29]. Dostupné na: <http://www.oecd.org/corruption/oecdantibriberyconvention.htm>

OECD. Good Practice Guidance on Internal Controls, Ethics, and Compliance. [online]. [cit. 2020-11-29]. Dostupné na: <https://www.oecd.org/daf/anti-bribery/44884389.pdf>

OECD. Indicators of Regulatory Policy and Governance EUROPE 2019 Czech Republic. [online]. 2019 [cit. 2021-03-11]. Dostupné na: <http://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/indicators-of-regulatory-policy-and-governance-2019-czech-republic.pdf>

OECD. Indicators of Regulatory Policy and Governance EUROPE 2019 Hungary. [online]. 2019 [cit. 2021-03-11]. Dostupné na: <http://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/indicators-of-regulatory-policy-and-governance-2019-hungary.pdf>

OECD. Indicators of Regulatory Policy and Governance EUROPE 2019 Poland. [online]. 2019 [cit. 2021-03-11]. Dostupné na: <http://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/indicators-of-regulatory-policy-and-governance-2019-poland.pdf>

OECD. Indicators of Regulatory Policy and Governance EUROPE 2019 Slovak Republic. [online]. 2019 [cit. 2021-03-11]. Dostupné na: <http://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/indicators-of-regulatory-policy-and-governance-2019-slovak-republic.pdf>

Open Compliance & Ethics Group. What is GRC?. In OCEG. [online]. 2020 [cit. 2020-12-28]. Dostupné na: <https://www.oceg.org/about/what-is-grc/>

POPE, L. What Is Corporate Compliance and How Does It Impact Business?. In G2 [online]. [cit. 2021-04-13]. Dostupné na: <https://learn.g2.com/corporate-compliance>

RISK & COMPLIANCE PORTAL. Czech Republic Corruption Report. [online]. 2020 [cit. 2021-03-13]. Dostupné na: <https://www.ganintegrity.com/portal/country-profiles/czech-republic/>

RISK & COMPLIANCE PORTAL. Hungary Corruption Report. [online]. 2020 [cit. 2021-03-13]. Dostupné na: <https://www.ganintegrity.com/portal/country-profiles/hungary/>

RISK & COMPLIANCE PORTAL. Poland Corruption Report. [online]. 2020 [cit. 2021-03-13]. Dostupné na: <https://www.ganintegrity.com/portal/country-profiles/poland/>

RISK & COMPLIANCE PORTAL. Slovakia Corruption Report. [online]. 2020 [cit. 2021-03-13]. Dostupné na: <https://www.ganintegrity.com/portal/country-profiles/slovakia/>

RISTVEJ, J. Vedecké Metódy. In Trilobit. [online]. 2010 [cit. 2021-04-08]. Dostupné na: <http://trilobit.fai.utb.cz/vedecke-metody>

ROBERT WALTERS. The role of a compliance officer. In Robert Walters. [online]. 2020 [cit. 2020-12-28]. Dostupné na: <https://www.robertwalters.us/blog/the-role-of-a-compliance-officer.html>

RUIZ DEVESA, D, KAMMERVERT, P. a kol. A sajtószabadság nem hit kérdése. [online]. 2021 [cit. 2021-03-10]. Dostupné na: https://nepszava.hu/3111865_a-sajtószabadsag-nem-hit-kerdese

Rule of Law. Desatoro pre férové a predvídateľné podnikanie. [online]. 2019 [cit. 2021-02-04]. Dostupné na: <https://static1.squarespace.com/static/53b28229e4b0d52eb765e8b9/t/5e68cffd1e94eb74c1adb8dd/1583927296175/desatoro-pre-ferove-a-predvidatelne-prostredie.pdf>

SANCLEMENTE ARCINIEGAS, J. Compliance: norms as an instrument and a threat to the administration. 35 vyd. Colombia. PUBLINDEX-COLCIENCIAS classification. 2019. 119 s. ISSN 0120-4645.

SCHWEIZER, L. Oddelenie záhad alebo čo vlastne robí Compliance Oddelenie. In Právne noviny. [online]. 2017 [cit. 2020-11-29]. Dostupné na: <https://www.pravnenoviny.sk/oddelenie-zahad-alebo-co-vlastne-robi-compliance-oddelenie>

SPECTATOR STAFF. EC criticises Slovakia for its state of judiciary. [online]. 2020 [cit. 2021-03-12]. Dostupné na: <https://spectator.sme.sk/c/22500455/ec-critical-of-slovakia-in-2020-rule-of-law-report.html?ref=sme>

SUMMERFIELR, R. COVID-19 and Risk Management. In Risk & Compliance. [online]. 2020 [cit. 2021-02-04]. Dostupné na: <https://riskandcompliancemagazine.com/covid-19-and-risk-management>

TASR. V rebríčku miery slobody tlače Slovensko kleslo o 10 miest. [online]. 2018 [cit. 2021-03-10]. Dostupné na: <https://www.teraz.sk/slovensko/miera-slobody-tlace-sa-najviac-znizila-v/321540-clanok.html>

The BTI Transformation Index. Czech Republic Country Report 2020. [online]. 2020 [cit. 2021-03-10]. Dostupné na: <https://www.bti-project.org/en/reports/country-report-CZE.html#pos5>

The BTI Transformation Index. Hungary Country Report 2020. [online]. 2020 [cit. 2021-03-10]. Dostupné na: <https://www.bti-project.org/en/reports/country-report-HUN.html#pos5>

The BTI Transformation Index. Poland Country Report 2020. [online]. 2020 [cit. 2021-03-10]. Dostupné na: <https://www.bti-project.org/en/reports/country-report-POL.html#pos18>

The BTI Transformation Index. Slovakia Country Report 2020. [online]. 2020 [cit. 2021-03-10]. Dostupné na: <https://www.bti-project.org/en/reports/country-report-SVK-2020.html#pos18>

The Slovak Compliance Circle. Výročná správa 2019. In The Slovak Compliance Circle. [online]. 2020 [cit. 2021-02-04]. Dostupné na: <https://www.slovakcompliancecircle.sk/public/media/0436/scc-2019-annualreport.pdf>

The Slovak Compliance Circle. Základný prehľad členov. In The Slovak Compliance Circle. [online]. 2020 [cit. 2021-02-04]. Dostupné na: <https://www.slovakcompliancecircle.sk/clenovia/zakladny-prehľad-clenov/>

TRANSPARENCY INTERNATIONAL SLOVENSKO. WHISTLEBLOWING. In Transparency International Slovensko. [online]. 2021 [cit. 2021-02-12]. Dostupné na: <https://transparency.sk/sk/temy/whistleblowing/>

TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Corruption Perceptions Index 2020: Frequently Asked Questions. [online]. 2021 [cit. 2021-03-22]. Dostupné na: https://images.transparencycdn.org/images/2020_CPI_FAQs_ENv2.pdf

U.S. SENTENCING COMMISSION. Guidelines Manual. In Office of Public Affairs. [online]. 2015. [cit. 2021-04-11]. Dostupné na: http://www.law.nyu.edu/sites/default/files/upload_documents/2015%20Chapter%208%20-%20United%20States%20Sentencing%20Commission.pdf

ÚRAD VLÁDY SR. Legislatíva. [online]. [cit. 2020-11-29]. Dostupné na: <https://www.vlada.gov.sk/legislativa-bpk/>

VANDEKERCKHOVE, W. Whistleblowing and Organizational Social Responsibility: A Global Assessment. 3. vyd. London: ROUTLEDGE. 2016. 8 s. ISBN 978-1134764006

VERMAAK, W. What are the 9 FATF-Style Regional Bodies (FSRBs)?. In Sygna. [online]. 2020 [cit. 2021-02-04]. Dostupné na: <https://www.sygna.io/blog/fatf-style-regional-bodies-fsrbs/>

VERSCHOOR, C. C. Does Superior Governance Still Lead to Better Financial Performance?. In Jstor. [online]. 2006. [cit. 2021-04-11]. Dostupné na: <https://www.jstor.org/stable/25073983?seq=1>

VIRGLEROVA, Z., DOBEČ, S., VOJTOVIČ, S., The Perception of the State's Influence on its Business Environment in the SMEs in the Czech Republic. In Researchgate. [online]. 2016 [cit. 2020-04-08]. Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/305072979_The_Perception_of_the_State's_Influence_on_its_Business_Environment_in_the_SMEs_from_Czech_Republic

WATSON, S. Fostering Positive Corporate Culture in the Post-Enron Era. In Tennessee Journal of Business Law. [online]. 2004. [cit. 2020-11-29]. Dostupné na: <https://trace.tennessee.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://www.google.com/&httpsredir=1&article=1062&context=transactions>

WEI, S. Bribery in the economies: Grease or sand?. In Brookings Institute Working Paper. [online]. 2001 [cit. 2021-04-08]. Dostupné na: <http://www.brookings.org/scholars/swei.htm>

WILLIAMS, F. The Effects of Government Policies on Businesses. In Smallbusiness. [online]. 2019 [cit. 2021-04-08]. Dostupné na: <https://smallbusiness.chron.com/differences-between-monetary-fiscal-policy-3867.html>

World Governance indicators. What are the 6 dimensions of governance measured by the Worldwide Governance Indicators?. [online]. 2021 [cit. 2021-03-07]. Dostupné na: <https://info.worldbank.org/governance/wgi/Home/FAQ>

Worth, M. Whistleblowing in Europe: Legal protections for whistleblowers in the EU. Transparency International. 2013. 5-8 s. ISBN 978-3-943497-48-9

Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon, Tretí diel: Korupcia. [online]. [cit. 2020-11-29]. Dostupné na: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2005-300>

Zákon č. 54/2019 Z. z. Zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. [online]. [cit. 2021-02-14]. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2019/54/20190301>

ZMUŠKOVÁ, B. Domáce násilie je počas pandémie na vzostupe. Eurokomisia chce vlastnú verziu Istanbulskeho dohovoru. [online]. 2021 [cit. 2021-03-10]. Dostupné na: <https://euractiv.sk/section/buducnost-eu/news/domace-nasilie-je-pocas-pandemie-na-vzostupe-eurokomisia-chce-vlastnu-verziu-istanbulskeho-dohovoru/>